

Міжнародні науково-практичні інтернет-конференції за різними юридичними напрямками

Інновації юридичної науки в євроінтеграційному процесі

**МАТЕРІАЛИ МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ**

www.lex-line.com.ua

Юридична лінія

23 листопада 2016 р.

**УКРАЇНА
Тернопіль
2016**

Інновації юридичної науки в євроінтеграційному процесі: матеріали міжнародної науково-практичної інтернет-конференції. - Тернопіль, 2016.- 114 с.

УДК 340 (063)
ББК 67.0я43

В роботі зібрані кращі доповіді з юридичних питань, які оприлюднені на інтернет-сторінці www.lex-line.com.ua.

Збірник матеріалів науково-практичної інтернет-конференції включаються до наукометричної бази даних "РІНЦ/RSCI".

Адреса оргкомітету:
46010, м. Тернопіль, а/с 1079
тел. 0979074970
E-mail: lex-line@ukr.net

Оргкомітет міжнародної науково-практичної інтернет-конференції не завжди поділяє думку учасників. В збірнику максимально точно збережена орфографія і пунктуація, які були запропоновані учасниками. Повну відповідальність за достовірність несуть учасники, їх наукові керівники та рецензенти.

Всі права захищені. При будь-якому використанні матеріалів конференції посилання на джерело є обов'язкове.

Теорія та історія держави і права. Історія політичних і правових вчень. Філософія права

ДЕЯКІ АСПЕКТИ "ВЗАЄМОДІЇ" ПРАВ ЛЮДИНИ І ПОТРЕБ

Наконежна Анна Михайлівна

аспірант кафедри теорії та філософії права Львівського національного університету імені Івана Франка, Львів, Україна

Вступні зауваги. Усі соціальні явища, зокрема і права людини, пов'язані з потребами різних суб'єктів. Тобто, з одного боку, вони здатні певним чином ці потреби задовольняти, а з іншого – зумовлювати їх виникнення. Цим можна пояснити їх, так би мовити, потребу сутність.

Багатогранність людської природи, а також різноманіття природних і соціальних умов існування людини визначають плюралізм як людських прав, так і людських потреб, що проявляються у цих умовах.

У цій статті зроблена спроба схарактеризувати деякі аспекти «взаємодії» таких соціальних явищ як права людини та її потреби.

Взаємозв'язок потреб і прав людини. Між правами людини і потребами існує тісний зв'язок, який дістає вираз у їхньому взаємному впливі. Так, права людини здійснюють вплив на формування змісту потреби, його зміну, аналогічних як і позитивне право.

Першою формою впливу прав людини на потреби називають функцію предметності потреб.

Відомий радянський філософ-психолог О.М. Леонт'єв зазначав: «Потреба сама по собі, як внутрішня умова діяльності суб'єкта, це лише негативний стан, стан потреби, нестачі; свою позитивну характеристику вона отримує тільки в результаті зустрічі з об'єктом («реалізатором»...) свого предметності... Ми говоримо, наприклад, що людина їсть шоколад тому, що відчуває потребу в шоколаді і таку потребу дійсно може відчувати всякий, однак, розуміє, що не «шоколадна» потреба, властива деяким людям, створює у них споживання шоколаду, а, навпаки, самий факт існування шоколаду і досвід його споживання створює у них відповідну конкретну потребу». [1, с.11].

Саме такий характер має потреба людини, наприклад у шлюбі, у забезпеченні невтручання в її особисте й сімейне життя, у правосудді.

Означена функція відіграє надзвичайно важливу роль, оскільки від її реалізації залежить, чи та чи інша потреба зможе бути задоволена.

Другою формою впливу прав людини на потреби є вплив перших на види засобів задоволення потреб. Права людини здійснюють так звану

орієнтаційну функцію, вказуючи людині, які засоби та в якій черговості їй слід використовувати для того, щоби задовольнити певну потребу.

Так, стаття 13 Міжнародного пакту про соціальні, економічні і культурні права, фіксує право на освіту, вказує на такі засоби для його задоволення :

- обов'язковість початкової освіти;
- відкритість доступність середньої освіти в її різних формах;
- рівноцінна доступність для всіх вищої освіти на основі здібностей кожного;
- заохочення чи інтенсифікація елементарної освіти для тих, хто не проходив чи не закінчив повного курсу початкової освіти;
- розвиток мережі шкіл усіх ступенів;
- встановлення задовільної системи стипендій;
- поліпшення матеріальних умов викладацького персоналу

Третьою формою впливу прав людини на потреби є співвимірною функція. Професор П.М.Рабінович зазначає, що «значущість вчинків, предметів, явищ не є однаковою для кожного суб'єкта і що вона, крім того, змінюється у соціальному часі та соціальному просторі». І далі: «Отже, сама ціннісна предметність об'єктивно ієрархічна і ця ієрархія є обов'язковою для відповідного способу існування суспільного суб'єкта. Їй має відповідати, ясна річ, і суб'єктивна ієрархія цінностей.».

Як видається, сформуванню цінності — це те саме, що сформуванню не тільки потребу, але й визначити засоби її задоволення (цінності) оскільки такі цінності і потреби - явища діалектично зв'язані. Субординація засобів відбувається, як правило, за принципом економії. Передусім тут ідеться про економію витрат часу та фінансів (пригадаймо, що за виразом Маркса «будь-яка економія врешті зводиться до економії часу»), а також фізичних і розумових зусиль людини, її коштів, її здоров'я тощо.

Ця функція, зазвичай, реалізується за посередництва таких техніко-юридичних засобів:

- розташування опису праворозподілених цінностей, тобто засобів задоволення певних потреб — відповідно до їх порівняльної значущості — у нормативно-правових актах різної юридичної сили;
- закріплення певних цінностей у правових нормах різної галузевої приналежності;
- розподіл, розміщення детального опису цінностей у різних підрозділах одного закону (іншого нормативно-правового акта);
- включення до нормативно-правового акту вказівки на черговість чи перевагу у виборі тих або інших цінностей (засобів) у відповідній ситуації;

- законодавче закріплення заборони, безумовної неприпустимості зазіхання на певні цінності, які у даній системі суспільних відносин визначаються абсолютними. Інші ж блага, котрим, з точки зору законодавця, в якихось ситуаціях, зокрема при захисті цінностей абсолютних, може бути завдана та чи інша шкода є — порівняно з першими — цінностями відносними;
- встановлення у законодавстві різноманітних за видом і розміром заохочень відповідно до рівня цінності дій суб'єкта;
- законодавче ранжування видів та розмірів санкцій за правопорушення залежно від ступеня цінності об'єкта посягання [2, с.27-28].

Вказана функція забезпечує правильну розстановку пріоритетів у цінностях задля забезпечення задоволення потреб, а також обов'язок понести відповідальність за порушення прав людини.

Четвертою формою впливу прав людини на потреби є розподільча функція. У соціально неоднорідному суспільстві права виступають передусім як засіб розподілу та надання основних соціальних благ, тобто вони слугують начебто формальним джерелом останніх. Вони стають, так би мовити, “співучасниками” задоволення найважливіших потреб суб'єктів, співорганізатором їх життєзабезпечення.

Рівень виконання цієї функції зумовлюється двома чинниками: по-перше, змістом й обсягом потреб суб'єкта; по-друге, конкретними видами та обсягами тих благ, котрі саме через права надаються у розпорядження суб'єкта для задоволення його потреб. Показниками, що дозволяють виміряти цей рівень, можуть бути, зокрема, такі індикатори:

- питома вага тих потреб, що задовольняються тільки за посередництвом прав людини;
- порівняльна значущість для життєдіяльності суб'єкта тих потреб, котрі поза його правами не можуть бути задоволені, і тих, котрі задовольняються поза ними;
- ступінь задоволення потреб людини, які опосередковуються саме її правами.

Кількісне значення таких показників може змінюватись передусім унаслідок загальносоціальних змін - через : 1) виникнення нових потреб (тобто потреб у нових благах); 2) розширення чи звуження сфери прояву вже існуючих потреб (тобто збільшення чи зменшення кола суб'єктів, які мають такі потреби); 3) кількісну зміну самої потреби (її обсягове збільшення чи зменшення); 4) актуалізацію відповідної потреби, тобто посилення її нагальності, гостроти у життєдіяльності суб'єктів та відображення цієї обставини в ієрархії усвідомлених установок суб'єктів. [3 ,с.9-10]

Зазначена функція сприяє забезпеченню розподілу благ відповідно до потреб людини, а тим самим – і задоволенню таких потреб. Однак слід пам'ятати, що внаслідок постійних загальносоціальних змін права людини не в змозі повністю забезпечити задоволення усіх потреб через недостатність відповідних благ(засобів задоволення).

П'ятою формою впливу прав людини на потреби є охоронна функція, яка полягає у тому, що права обумовлюють, «проектують» дії з охорони, захисту цінностей (засобів), а у разі їх пошкодження, знищення, встановлюють порядок їх відновлення. [3, с.16]

Так, згідно із ч.1 статті 297 Цивільного кодексу України передбачено право кожного на повагу до його гідності і честі. Вони є недоторканими цінностями, які захищаються шляхом звернення до суду з позовом про захист честі та гідності (ч. 3 цієї статті).

Названа вище функція є ключовою. адже без охорони та захисту цінностей права людини не зможуть забезпечити задоволення потреб.

Шостою формою впливу прав людини на потреби є пізнавальна функція. Права фіксують у собі оцінку об'єктивної значущості явищ, предметів задля задоволення потреб суб'єкта .Здійснювана оцінка завжди являє собою — за її гносеологічною природою - пізнання , соціальної сутності явищ і предметів, тобто їх ролі, значення у задоволенні певних потреб тих чи інших суб'єктів [3, с.16].

Завдяки цій функції права людини надають їй можливість усвідомити значущість об'єктів, які повинні задовольнити її потреби.

Водночас, права людини, де і коли б вони не формувались, зумовлені однаково природою її соціальними потребами. Ці потреби, виступаючи по відношенню до прав людини як причини їх виникнення, формують їх сутнісну основу [4, с.73].

Основні висновки. Вочевидь, потреби та права людини тісно взаємопов'язані. Останні впливають на формування, існування та задоволення потреби, виконуючи низку функцій стосовно перших (опредметнюючу, орієнтаційну, співвимірну, розподільчу, охоронну, пізнавальну). Водночас самі ж потреби людини зумовлюють, зокрема, формування її прав, будучи так би мовити, об'єктивною соціальною основою останніх.

Джерела:

1. Леонтьев А.Н. Потребности, мотивы и эмоции / А.Н.Леонтьев. - М.: Изд-во Моск. Ун-та,1971.-40 с.
2. Рабинович П.М. Социалистическое право как ценность / П.М. Рабинович. — Одесса: Юрид. Лит, 2006. — 167 с.

3. Рабінович П.М. Інструментальна цінність об'єктивного юридичного права./ П.М.Рабінович//Вісник Академії правових наук України. – 2005 .- №3(42).-С.8-30

4. Петров А.В. Про методологічні підходи до визначення категорій сутності права / А.В.Петров // Вестник Нижегород. Ун-та им. Н.И. Лобачевского. Серия Право. — 2003. — Выпуск 1(16). — С. 69-79.

Науковий керівник: Рабінович Петро Мойсейович, професор, доктор юридичних наук, Львівський національний університет імені Івана Франка

**Конституційне право. Конституційне процесуальне право.
Міжнародне право**

**УГОДА ПРО АСОЦІАЦІЮ МІЖ УКРАЇНОЮ ТА ЄС ЯК ОСНОВА
НОРМОТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В КОНТЕКСТІ
ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ**

Семенікова Анна Сергіївна

*студентка магістратури Запорізького національного університету
Міністерства освіти і науки України*

У 2014 році Україна зробила свій остаточний геополітичний вибір. 27 червня 2014 року була підписана Угода про асоціацію між Україною та ЄС. 16 вересня 2014 року Угода про асоціацію була одночасно ратифікована Верховною Радою та Європейським парламентом (Стаття 4 Угоди про асоціацію, у котрій йдеться про встановлення Поглибленої та Всеосяжної Зони Вільної Торгівлі, частково вступила в силу 1 січня 2016 року) [1]. Наступним кроком має стати набуття Україною повноправного членства у ЄС, що вимагає подальшої адаптації національного законодавства до права ЄС, приведення його у відповідність до європейських правових стандартів.

Угода про асоціацію налічує понад тисячу сторінок, а за своєю структурою складається з преамбули, семи частин, 43 додатків та 3 протоколів.

Поглиблена та всеохоплююча зона вільної торгівлі Україна-ЄС (ЗВТ) є невід'ємною складовою Угоди про асоціацію і передбачає лібералізацію торгівлі як товарами, так і послугами, лібералізацію руху капіталів та до певної міри – руху робочої сили. Відмінною рисою ЗВТ Україна-ЄС є комплексна програма адаптації регуляторних норм у сферах, пов'язаних з торгівлею, до відповідних стандартів ЄС (це технічні регламенти, санітарні та фітосанітарні заходи, окреслені у Регламентах Ради ЄС [2]). Це дозволить значною мірою усунути нетарифні (технічні) бар'єри у торгівлі між Україною та ЄС та забезпечити розширений доступ до внутрішнього ринку ЄС для українських експортерів і навпаки – європейських експортерів до українського ринку. Таким чином, поглиблена та всеохоплююча ЗВТ має забезпечити поступову інтеграцію економіки України до внутрішнього ринку ЄС.

Частина Угоди «Політичний діалог і реформи, політична асоціація, співробітництво та конвергенція у сфері закордонних справ та політики безпеки» містить положення, реалізація яких має сприяти розвитку і зміцненню політичного діалогу у різних сферах, у т.ч. поступовій конвергенції позицій України з ЄС у сфері зовнішньої та безпекової

політики. У розділі визначені цілі політичного діалогу, ключовою з яких є запровадження політичної асоціації між Україною та ЄС. Серед інших цілей – поширення міжнародної стабільності та безпеки, зміцнення поваги до демократичних принципів, верховенства права та належного урядування, прав людини та фундаментальних свобод, поширення принципів незалежності, суверенітету, територіальної цілісності та непорушності кордонів, співробітництво у сфері безпеки і оборони.

У частині Угоди «Юстиція, свобода і безпека» визначені напрямки взаємодії у відповідних сферах. Важливою метою співробітництва є утвердження верховенства права та зміцнення відповідних інституцій, зокрема у сфері правоохоронної діяльності та встановлення правосуддя, насамперед зміцнення судової системи, покращення її ефективності, гарантування її незалежності та неупередженості. Одним з елементів співпраці є забезпечення належного рівня захисту персональних даних у відповідності до кращих європейських та міжнародних стандартів [1].

Практичним інструментом підготовки та сприяння повній імплементації Угоди про асоціацію між Україною та ЄС є Порядок денний асоціації. Цей документ є основним механізмом моніторингу та оцінювання прогресу України у виконанні Угоди про асоціацію, а також моніторингу та оцінювання досягнень всіх цілей політичної асоціації та економічної інтеграції. Сторони визначають пріоритети Порядку денного асоціації, які доповнюють зобов'язання сторін відповідно до Угоди про асоціацію для повної імплементації Угоди. Зокрема, наразі визначено десять короткострокових пріоритетів у сфері реформування Конституції України, судової системи, законодавства про вибори, сфер боротьби з корупцією, державного управління, енергетики, дерегуляції, державних закупівель, оподаткування та зовнішнього аудиту, які є першочерговими для України. Комітет асоціації (або інші відповідні органи) щорічно оцінюватиме прогрес у виконанні Порядку денного асоціації, а також за необхідності вноситиме доповнення до нього, зокрема коригуватиме пріоритети.

Таким чином, Угода про асоціацію між Україною та ЄС є основою нормотворчої діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування у вищезазначених сферах суспільних відносин з метою адаптації національного законодавства до права ЄС та набуття у перспективі повноправного членства в Європейському Союзі.

Література:

1. Угода про асоціацію між Україною та ЄС (анотація основних розділів Угоди) [Електронний ресурс] // Офіційний веб-сайт Міністерства закордонних справ України. – Режим доступу: <http://mfa.gov.ua/ua/about-ukraine/european-integration/ua-eu-association>

2. Санітарні та фітосанітарні заходи [Електронний ресурс] / Представництво України при Європейському Союзі та Європейському Співтоваристві з атомної енергії. – Режим доступу: <http://ukraine-eu.mfa.gov.ua/ua/Ukraine+-+EU+export-import+helpdesk+/Non-tariff+regulation/SPS+measures>

Науковий керівник: Ганзенко Олександр Олександрович, кандидат юридичних наук, доцент, Запорізький національний університет

**Цивільне та сімейне право. Цивільне процесуальне право.
Комерційне право. Житлове право. Зобов'язальне право. Міжнародне
приватне право**

ПРАВО НА МЕДИЧНУ ДОПОМОГУ

Зіньова Ольга Сергіївна

*старший викладач кафедри права Київського кооперативного інституту
бізнесу і права*

Термін «медична допомога» охоплює надання ряду послуг, безпосередньо пов'язаних з лікуванням хворих та профілактикою захворювань [1]. Право на медичну допомогу гарантується Конституцією України та рядом законодавчих актів. Але його реалізація у ряді випадків проблематична. Це пов'язано з тим, що в Державний бюджет не закладаються кошти на випадки лікування за кордоном. Тому зволікання з наданням медичної допомоги, якої не може забезпечити своєму громадянину Україна, відсутності відповідних коштів у державному бюджеті, може коштувати особі життя.

Основами законодавства про охорону здоров'я передбачено, що на державу покладено обов'язок забезпечити лікування людини в інших державах, де відповідне лікування здійснюється, якщо в Україні таке лікування ще не практикується. Тому за кошти або підприємців, або за власні кошти доводиться їхати за кордон, щоб врятувати своє життя.

Здійснення права на медичну допомогу у ряді випадків унеможлиблюється відсутністю коштів у фізичної особи на відповідні медикаменти або на оплату хірургічних дій.

Медичні послуги не завжди надаються якісно. Основна проблема – це є їх платність. Уряд України планує в найближче майбутнє знизити вартість ліків. Сподіваємося, що таким чином у пересічного українця з'явиться можливість більш доступного лікування.

Доступності і певного підвищення якості медичних послуг можна було б досягнути шляхом введення обов'язкового медичного страхування, але на сьогодні в Україні це питання не вирішено. Через лікарські помилки помирають люди, стають інвалідами. Причинами цього є: слабка підготовка фахівців, неправильне лікування, недостатнє фінансування. Залишаються проблемними питання щодо відповідальності конкретного лікаря чи медичного закладу за лікарську помилку, за розголошення інформації про стан здоров'я. Відсутня законодавча база для надання медичної допомоги і медичних послуг в цілому на договірних засадах, тобто через укладення відповідних договорів між пацієнтом і медичним закладом чи приватним лікарем. Врегулювання процедури укладення

договорів у медичній сфері, їх істотних умов, відповідальності сторін є нагальною потребою сьогодення.

Деякі норми, що стосуються права на медичну допомогу, потребують уточнення і конкретизації.

Право на медичну допомогу пересікається тісно з правом на охорону здоров'я. Тому слід в правовій нормі дати визначення, що являє собою право на охорону здоров'я, а що – право на медичну допомогу.

Згідно Основ законодавства про охорону здоров'я в Україні надаються такі види медичної допомоги: екстрена, первинна, вторинна, третинна, паліативна [2]. Проте чинне законодавство не закріплює прав пацієнтів, а тому вони ігноруються медичними працівниками. Не встановлено і чітких вимог до медичної документації та її видів. В Україні донині відсутні єдині стандарти лікування. Як впливає із ст. 284 ЦК повнолітня дієздатна фізична особа має право відмовитися від лікування [1]. Але нічого не сказано про надання такого права малолітнім і неповнолітнім – їхня згода лише є необхідною у разі надання медичної допомоги. Але чим медична допомога відрізняється від лікування? Виявляється, що ст. 284 ЦКУ вимагає уточнення, конкретизації.

Література:

1. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – №№ 40–44. – Ст.356.
2. Закон України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» від 19.11.1992 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 4. – Ст.19.

ПРИНЦИП АКЦЕСОРНОСТІ В СИСТЕМІ ЗАХИСТУ ПРАВ КРЕДИТОРІВ В УКРАЇНІ

Іванюта Наталя Валеріївна

кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри права та публічного адміністрування Маріупольського державного університету

Прогноз економічного і соціального розвитку України на 2016-2019 роки [1] відображає складну поточну ситуацію, ряд припущень щодо зовнішньої кон'юнктури та внутрішніх умов розвитку економіки. Загальновідомо, що в сенсі виправлення та надання можливості надійного росту слабкої економіки держави вирішальною є роль інвестицій та бізнесу. Тому головним завданням інституцій держави є забезпечення інвестиційної привабливості та комфортного бізнес –

клімату на її території. Одним із елементів виконання вищезазначеного завдання є посилення гарантій та захисту прав кредиторів в Україні.

Показник росту неплатежів за існуючими зобов'язаннями, тенденційність такого розповсюдження на майбутні зобов'язання посилюють інтерес до правого інституту забезпечення зобов'язання. Адже саме він покликаний посилити захист кредитора у випадку невиконання, неналежного виконання або прострочення виконання зобов'язання.

Коріння відображення питань щодо зобов'язань та інституту забезпечення зобов'язань сягає часів римського права. Сучасна цивілістика також традиційно достатньо широко закріплює правові положення щодо згаданих інститутів. Так, Цивільний кодекс України [2] (далі - ЦК) містить Главу 47-48 «Поняття зобов'язань», «Виконання зобов'язань», Главу 49 «Забезпечення виконання зобов'язань». Однак, не зважаючи на тривале законодавче закріплення, проведення відповідних наукових досліджень загальновідомою залишається проблема забезпечення фактичної дієвості захисту прав кредиторів, в тому числі в аспекті дії заходів забезпечення виконання зобов'язань. На не задовільний стан даного сегменту існування цивільно – правових відносин вказують і матеріали звіту Doing Business, де Україна займає 98 місце в питаннях виконання торгових контрактів (має на увазі юридичний захист бізнесу) [3].

Загалом, зобов'язання це в якому одна сторона (боржник) зобов'язана вчинити на користь другої сторони (кредитора) певну дію (передати майно, виконати роботу, надати послугу, сплатити гроші тощо) або утриматися від певної дії, а кредитор має право вимагати від боржника виконання його обов'язку [2]. Саме поняттю та характеристиці зобов'язань присвячені як правові норми, так і більшість наукових досліджень. Така ситуація логічно обумовлюється принципом «*Pacta sunt servanda*» (договори повинні виконуватися), окресленим ще римськими юристами. І сьогодні він не втратив своєї актуальності, адже навіть законодавчо закріплено, що зобов'язання має ґрунтуватися на засадах добросовісності, розумності та справедливості. Але фактично, в результаті різних об'єктивних та суб'єктивних факторів, законодавче окреслення таких принципів не забезпечує повноти захисту прав кредиторів. В такому випадку, з метою підвищення гарантій забезпечення майнових інтересів сторін зобов'язання (насамперед інтересів кредитора), належного його виконання, а також меті усунення можливих негативних наслідків неналежного виконання зобов'язання [4] застосовується інститут забезпечення виконання зобов'язань.

Основними видами забезпечення виконання зобов'язань виступають неустойка, порука, гарантія, застава, притримання, завдаток, гарантія.

Такі способи забезпечення виконання зобов'язань, як завдаток, неустойка, порука і застава, були відомі ще римському праву. Необхідність їх використання пояснювалася тим, що кредитор має істотний інтерес у тому, щоб бути упевненим у виконанні зобов'язань, і в тому, щоб забезпечити собі встановлення збитків, на відшкодування яких він має право у разі невиконання зобов'язання, нарешті, кредитор зацікавлений в тому, щоб спонукати боржника до своєчасного виконання під страхом настання невігідних для боржника наслідків у разі невиконання або неналежного виконання зобов'язання [5, с. 335].

Вищезазначені види забезпечення виконання зобов'язань називають в юридичній літературі акцесорними (додатковими) зобов'язаннями, які виникають тільки за наявності головного (основного) зобов'язання і нерозривно пов'язані з ним. Додаткові зобов'язання завжди слідують долі головного зобов'язання і автоматично припиняються разом з ним [6].

Таким чином, щодо певної групи зобов'язань (зокрема, щодо видів забезпечення виконання зобов'язань) діє принцип акцесорності. Виключенням з цього правила є банківська гарантія, яка відповідно ст. 562 ЦК не залежить від основного зобов'язання (його припинення або недійсності), зокрема і тоді, коли в гарантії міститься посилання на основне зобов'язання.

Дія принципу акцесорності зумовлює особливості взаємовпливу основних та додаткових зобов'язань, зокрема: недійсність основного зобов'язання (вимоги) спричиняє недійсність правочину щодо його забезпечення (ч. 2 ст. 548 ЦК); недійсність правочину щодо забезпечення виконання зобов'язання не спричиняє недійсність основного зобов'язання (ч. 3 ст. 548 ЦК).

Сама дія принципу акцесорності залежить від: дійсності основного зобов'язання; зміни основного зобов'язання; течії строку позовної даності основного зобов'язання.

Однак, слід зауважити на існування певних дискусійних аспектів, зокрема, в правозастосуванні з досліджуваного питання, що, в свою чергу, породжує неоднорідну судову практику. Наприклад, відповідно до ч. 4 ст. 559 ЦК порука припиняється після закінчення строку, встановленого в договорі поруки. У разі якщо такий строк не встановлено, порука припиняється, якщо кредитор протягом шести місяців з дня настання строку виконання основного зобов'язання не пред'явить вимоги до поручителя, якщо інше не передбачено законом. У постановках від 17.09.2014 № 6-53цс14, № 6-125цс14 і № 6-6цс14 Верховний Суд України зробив правовий висновок, що у другому реченні частини 4 статті 559 Цивільного кодексу України словосполучення «пред'явлення вимоги» до поручителя протягом шести місяців з дня настання строку виконання основного зобов'язання як умови дії поруки слід розуміти як пред'явлення

кредитором в установленому законом порядку протягом зазначеного строку саме позовної, а не будь-якої іншої вимоги до поручителя. Однак деякі з суддів Верховного Суду України в окремих думках виклали логічні заперечення з приводу правової позиції, наведеної у вищезазначених постановках [7].

Таким чином, і судова практика потребує певного узагальнення, результатом чого може стати внесення певних законодавчих ініціатив щодо акцесорних зобов'язань, які б відповідали сучасним тенденціям та вимогам.

Принцип акцесорності у умовах складних економічних викликів для держави має певний інтерес в сенсі удосконалення правових механізмів захисту права кредиторів, метою яких є забезпечення мінімізації негативних ризиків учасників цивільного (господарського) обороту, збільшення динаміки залучення додаткових економічних ресурсів, ясності правових наслідків та відповідної відповідальності, однакової судової практики.

Література:

1. Про схвалення Прогнозу економічного і соціального розвитку України на 2016 рік та основних макропоказників економічного і соціального розвитку України на 2017-2019 роки: Постанова Кабінету Міністрів України від 05.08.2015 р. № 558 // Урядовий кур'єр. – 2016. -№ 127
2. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01.2003 № 435-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. - № 40. – Ст. 356
3. DOING BUSINESS Оценка Бизнес Регулирования. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://russian.doingbusiness.org/data/exploreeconomies/ukraine#enforcing-contracts>
4. Коментар Цивільний Кодекс України[Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://uristinfo.net/2010-12-27-04-58-59/76-komentar-tsilnij-kodeks-ukrayini.html>
5. Римское частное право / Под ред. И. Б. Новицкого и И. С. Перетерского. — М., 1996. – 448с.
6. Харитонов Є.О. Цивільне право України/ Є.О. Харитонов. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу:<http://westudents.com.ua/glavy/72797-2-vidi-zobovyazan-sistema-zobovyazalnogo-prava.html>
7. Литвин А. Актуальні питання судової практики забезпечення виконання зобов'язань[Електронний ресурс] / А. Литвин // Юрист&Закон. Режим доступу: <http://attorneys.ua/uk/publications/%D0%B0%D0%BA%D1%82%D1%83%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D1%8B%D0%B5-%D0%B2%D0%BE%D0%BF%D1%80%D0%BE%D1%81%D1%8B->

ОСОБЕННОСТИ ПРАВОВОЙ ОХРАНЫ ХОРОШО ИЗВЕСТНЫХ ТОРГОВЫХ МАРОК В УКРАИНЕ

Мережко Катарина Андреевна

*студентка 5 курса 8 группы факультета международной экономики
Одесского национального экономического университета*

Постановка проблемы в общем виде. Сегодня использование результатов интеллектуальной деятельности является одним из важнейших аспектов успешной коммерческой деятельности предприятия. Интеллектуальная собственность – один из основных объектов развития экономики в Украине.

Выделение нерешенных ранее частей общей проблемы. В связи с увеличением роли товарных знаков и марок в коммерции увеличилось и количество нарушений, связанных с их использованием. Исходя из этого необходимо тщательно изучать особенности правовой охраны хорошо известных торговых марок в Украине.

Изложение основного материала. Товарные знаки и знаки обслуживания помогают потребителю отличать товары и услуги одного производителя от продукции его конкурентов. Товарные знаки чаще всего представляют собой слово, словосочетание или фразу, изображение, объемный элемент или комбинацию из вышеперечисленных элементов. Однако специальных ограничений на вид и форму товарного знака нет, так что помимо знаков, воспринимаемых визуально, бывают звуковые знаки даже обонятельные.

Сегодня использование результатов интеллектуальной деятельности является одним из важнейших аспектов успешной коммерческой деятельности предприятия. Товарный знак или торговая марка способны сделать товар или услуги моментально узнаваемыми. По статистическим данным, в условиях рыночной экономики около 40% потребителей покупают только те товары, которые обозначены известными им знаками, которые гарантируют качество[1]. И именно такие знаки чаще всего становятся объектами правонарушений, таких как, например, их недобросовестная регистрация на территории Украины.

Ярким примером такой недобросовестной деятельности являются судебные разбирательства, связанные с защитой японских знаков Nintendo и Sega, которые были зарегистрированы в Укрпатенте на имя ООО «Флеш»[2]. По искам владельцев этих торговых марок японской

фирмы Nintendo Co, Ltd и фирмы Kabushiki Kaisha Sega Enterprises, Ltd на основании существующих международных документов в этой сфере было признано общеизвестными, а свидетельства об их регистрации ООО «Флэш» недействительными. Аналогичные дела были предметом судебного разбирательства относительно знаков TU-134, Родопи, Vegeta.

Для хорошо известных торговых марок был установлен «льготный» режим правовой охраны. Во-первых, в странах континентальной системы права охрана товарным знакам предоставляется на основании их регистрации, а в некоторых странах англо-американской системы права эта охрана может предоставляться на основе принципа первого использования товарного знака в хозяйственном обороте. Однако, в случае признания знака хорошо известным на территории определенного государства он может получить правовую охрану, несмотря на отсутствие регистрации или на неиспользование знака в этом государстве [3].

Во-вторых, торговые марки подлежат правовой охране на основе принципа территориальности, то есть исключительно в пределах границ государства, где была зарегистрирована или использована торговая марка. В случае признания торговой марки общеизвестной в государстве, где она не зарегистрирована и где она ранее не использовалась, такой знак все равно получает правовую охрану в пределах государства [3].

Правовая охрана хорошо известных торговых марок в Украине долгое время была проблемным вопросом из-за отсутствия в законодательстве прямых норм. Это мешало и международному сотрудничеству Украины в сфере охраны интеллектуальной собственности. Защита хорошо известных торговых марок осуществлялась на основании международных правовых актов и документов, в частности Парижской конвенции по охране промышленной собственности от 20 сентября 1883 года, Договора о законах по товарным знакам от 27 октября 1994 года, Общин рекомендацій Ассамблеи Парижского союза и Генеральной Ассамблеи ВОИС о положениях в отношении охраны общеизвестных знаков, принятых в сентябре 1999 года. Но со временем ситуация изменилась. В связи с реализацией Украиной Соглашения о торговых аспектах прав на интеллектуальную собственность (ТРИПС) от 15 апреля 1994 года в мае 2003 года Закон Украины «Об охране прав на знаки для товаров и услуг» от 15 декабря 1993 года № 3689-ХІІ был дополнен ст. 25 «Охрана прав на хорошо известный знак» [4].

Ранее такие знаки в Украине называли общеизвестными, но введение в сферу регулирования национального законодательства понятия «хорошо известные знаки», по словам вице-президента Украинской ассоциации владельцев товарных знаков Михайла Дубинского, уже не вызывает сомнений. Термин «общеизвестный знак» применяется

достаточно условно, поскольку ни одна из наиболее известных торговых марок не является известной всем без исключения.

Понятие хорошо известного знака в Законе и международных актах не определено, но по анализу их содержания хорошо известный знак можно определить как знак, ставший известным на Украине в определенном секторе общества как знак определенного лица и которому предоставлена правовая охрана в соответствии со ст. 6 Парижской конвенции[5].

Сей час охрана прав на хорошо известный знак в Украине осуществляется на основании ст. 6 Парижской конвенции и Закона Украины «Об охране прав на знаки для товаров и услуг». Ее механизм включает понятие хорошо известного знака, критерии признания его субъектов, уполномоченных решать вопрос об отнесении знака к этой категории, и порядок ознакомления общественности с фактом признания знака хорошо известным. Что касается критериев, на основании которых знак может быть признан общеизвестным, то они в Парижской конвенции не определены. В п. 2 ст. 25 Закона Украины «Об охране прав на знаки для товаров и услуг» приведен перечень критериев признания товарного знака общеизвестным [4].

С даты, на которую по определению Апелляционной палаты либо суда знак стал хорошо известным в Украине, ему предоставляется правовая охрана такая же, если бы этот знак был заявлен на регистрацию в Украине.[4] Положительно то, что наконец охрана прав на хорошо известные знаки нашла свое отражение в Законе.

В Украине есть торговые марки, которые на сегодняшний день имеют статус «общеизвестных». Это Google – данный знак признан в Украине общеизвестным с 01.01.2004 г. Решением Апелляционной палаты в 2007 году. Также торговая марка швейцарской часовой компании Role была признана в Украине общеизвестной с 01.01.2004 г. Решением Апелляционной палаты в 2007 году. Компания «АВК» (владелец торговой марки) была основана в 1991 году как поставщик какао-продуктов на кондитерские фабрики Украины. На сегодняшний день это один из крупнейших национальных производителей кондитерской продукции. Товарный знак признан общеизвестным с 01.01.2005 г. Решением Апелляционной палаты в 2008 г.[6]

Безусловно, это неполный перечень торговых марок, которые были признаны в Украине общеизвестными. Хотя, не обходимо отметить, что практика такой процедуры на сегодняшний день не столь велика. Однако, в связи со стремительным развитием общества, в том числе и в хозяйственной деятельности, в связи с огромной конкуренцией, сложившейся на рынке товаров и услуг, стоит все-таки за щитить свій бизнес и торговую марку, имеющую хороше имя среди потребителей.

Выводы. Эффективность указанных вышеположений покажет практика, но сам факт отражения в законодательстве является шагом вперед на пути к совершенствованию и расширению возможностей правовой охраны товарных знаков. Ведь в XXI веке наблюдается отход от традиционно ограниченной природы товарных знаков, регистрируемых для использования в одной стране и в отношении определенной категории товаров, в направлении расширения объема имущественных прав на известные товарные знаки.

Литература:

1. Храбров Евгений / «Защита товарного знака», 2010
2. Кондратюк Яна / «Особенности правовой охраны хорошо известных торговых марок в Украине», 2011
3. Законодательство Украины в сфере интеллектуальной собственности: проблемы вступления в ВТО. Материалы слушаний в Комитете по вопросам науки и образования Верховной Рады Украины / Составитель А. А. Андрощук . — М.: издательство, 2012. — 232 с.
4. Про охорону прав на знаки для товарів та послуг: Закон України від 15 грудня 1993 р. // Відомості Верховної Ради України. — 1994. — № 7 — Ст. 36. [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3689-12>
5. «Парижская конвенция по охране промышленной собственности», 1883 [Электронный ресурс] — Режим доступа: http://www.wipo.int/treaties/ru/ip/paris/summary_paris.html
6. Ступак Надежда / «Признаниеторговой марки общеизвестной: особенности национальной процедуры», 2010

Научный руководитель: Ткачук Алёна Сергеевна, кандидат юридических наук, старший преподаватель кафедры правоведения Одесского национального экономического университета

ЩОДО ПИТАННЯ НАЛЕЖНОГО ПОВІДОМЛЕННЯ ВІДПОВІДАЧА ПРО ЧАС ТА МІСЦЕ СЛУХАННЯ СПРАВИ

*Полякова Олександра Борисівна
стажист адвоката*

Питання належного повідомлення відповідача щодо слухання обумовленої справи, зокрема у місцевих судах загальної юрисдикції, було та є завжди актуальним. Проте на даний час вказана проблема потребує невідкладного вирішення враховуючи перебування багатьох учасників

процесу на території, де органи державної влади України тимчасово не здійснюють свої повноваження.

Разом з тим, розгляд судових справ має відбуватись з неухильним додержанням процесуальних норм законодавства та прав і інтересів сторін, учасників судового процесу. Задля реалізації своїх прав та обов'язків, передбачених, зокрема, нормами ст. 27 ЦПК України, особи, які беруть участь у справі, мають бути повідомлені належним чином про час та місце слухання такої справи.

Як передбачено нормами ч.1 ст. 74 ЦПК України, судові виклики здійснюються судовими повістками про виклик. Відповідно до п. 20 Постанови Пленуму Верховного Суду України № 2 від 12.06.2009 року «Про застосування норм цивільного процесуального законодавства при розгляді справ у суді першої інстанції», перевіряючи явку в судове засідання осіб, які беруть участь у справі, суд установлює, чи повідомлені ті, хто не з'явився, про час і місце судового засідання з дотриманням вимог закону, чи вручені особам, які беруть участь у справі, судові повістки в строк, визначений частиною четвертою статті 74 ЦПК. Так, підтвердженням факту повідомлення належним чином осіб, які беруть участь у справі про час і місце судове засідання є вручення судової повістки особам, які беруть участь у справі у строк та порядок, визначені ст. 74 ЦПК України.

Враховуючи неможливість приймання поштових відправлень, в тому числі і з судовими повістками, задля направлення їх за адресами Відповідачів згідно із Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 7 листопада 2014 року №1085-р «Про затвердження переліку населених пунктів, на території яких органи державної влади тимчасово не здійснюють свої повноваження, та переліку населених пунктів, що розташовані на лінії зіткнення», є неможливим повідомлення останніх про час та місце слухання справи згідно норм ст. 74 ЦПК України. Разом з тим, нормами ч.9 ст. 74 ЦПК України передбачено, що відповідач, зареєстроване місце проживання (перебування), місцезнаходження чи місце роботи якого невідоме, викликається в суд через оголошення у пресі. Проте вказані норми теоретично не можуть бути застосовані з метою належного повідомлення Відповідачів, які знаходяться на території, де органи державної влади України тимчасово не здійснюють свої повноваження, адже місцезнаходження сторін процесу в даному випадку можна вважати відомими.

Вищий спеціалізований суд України з розгляду цивільних і кримінальних справ у листі від 02.11.2015 №2048/0/4-15 роз'яснив, що в умовах зупинення здійснення поштового зв'язку в окремих районах проведення АТО слід використовувати усі можливі способи повідомлення осіб, але єдиним належним повідомленням про розгляд справи є

повідомлення, здійснене відповідно до вимог ст. 74 ЦПК (зокрема ч.9 ст. 74 ЦПК). Але відповідні зміни, зокрема, до ЦПК України щодо вказаного питання так і не внесені. Зазначене обумовлює можливість в подальшому оскарження факту свого належного повідомлення Відповідачами, що може потягнути за собою скасування значної кількості заочних рішень, в тому числі і зловживання деякими особами на цій підставі власними процесуальними правами, порушення процесуальних прав та законних інтересів Позивачів по справах тощо.

Отже, питання належного повідомлення Відповідача, який перебуває в окремих районах проведення АТО, потребує законодавчого врегулювання, зокрема, шляхом внесення відповідних змін до норм ст.ст. 74, 227 ЦПК України.

ПРИНЦИПИ ГЛАСНОСТІ ТА ВІДКРИТОСТІ СУДОВОГО РОЗГЛЯДУ В СВІТЛІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Яненко Анастасія Вадимівна

студент-магістр юридичного факультету, Харківський національний університет ім. В. Н. Каразіна

Конституція України закріпила перелік положень, спрямованих на побудову нашої країни як держави європейського рівня.

Основну увагу у цьому питанні приділяємо положенням Конституції України, які захищають права людини та громадянина при здійсненні правосуддя. Так, у п. 6 ст. 129 Конституції України закріплено принцип гласності судового процесу та його повне фіксування технічними засобами, її конкретизація у статті 11 Закона України «Про судоустрій і статус суддів» та відображення цього принципу у ст. 6 ЦПК України: «Гласність та відкритість судового розгляду».

Основними міжнародними актами, які висвітлюють принцип гласності і відкритості є: Загальна декларація прав людини, Міжнародний пакт про громадянські і політичні права та Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод.

Міжнародно-правові акти, які були вказані вище, відображають основні гуманні досягнення цивілізації та становляться прикладом законодавчого функціонування судової системи в державі.

У зв'язку з цим можна стверджувати, що ідея гласності правосуддя набула статусу загальновизнаного принципу в міжнародному праві та є одним із показників євроінтеграції у нашій державі.

Що саме є гласність? Гласність - один з принципів, який характеризує: здійснення демократії, гарантування ефективного

функціонування усіх її інститутів; діяльності державних органів, органів місцевого самоврядування та об'єднань громадян, а також реалізацію права на інформацію. Принцип гласності та відкритості судового процесу - є одним з найважливіших принципів судочинства, гарантує кожному право на гласний судовий розгляд справи. Він характеризує демократизм цивільного ЦПК України судочинства і сприяє здійсненню ним і виховної функції.

Слід відзначити, що й до сьогодні виникають спори з приводу природи принципу відкритості судового розгляду, його співвідношення з принципами гласності та публічності.

Дослідженням принципів гласності та відкритості у судочинстві займалися такі науковці як: В.Б. Алексеев, А. С. Амеліна, Н. М. Оніщенко, О. О. Овсяннікова, О. В. Прієшкіна, О. Зизда, С. А. Бондарчук, П. Л. Коляденко, В. О. Роботинська, О.А. Коваль, А.М. Колодій, А.Д. Попова, О.Г. Свида, В.С. Стефанюк, Ю. Тодика, М. Й. Штефан.

Принцип гласності та відкритості судового розгляду іноді ототожнюється з доступністю правосуддя, що включає в себе: відкрите ведення своєї діяльності судом; безпечність, доступність та зручність використання приміщень суду; забезпечення судом можливості ефективної участі у процесі всіх, хто постає перед ним, у тому числі осіб з обмеженими фізичними можливостями; повага й ввічливість з боку працівників суду до кожного, з ким вони контактують, не принижуючи гідності цих осіб. Хід судового засідання фіксується технічними засобами. Порядок фіксування судового засідання технічними засобами встановлюється главою 5 розділу 3 ЦПК України.

Відкритість судового розгляду полягає в тому, що всі цивільні справи в усіх судових інстанціях розглядаються публічно.

Гласність судового розгляду нерозривно пов'язана з принципом усності та безпосередності цивільного судочинства. Цивільні справи розглядаються усно. Усність - це одна із засад судового розгляду, що забезпечує наочність процесу, доступність його сприйняття для усіх учасників процесу та глядачів.

Відкритий судовий розгляд справ зумовлює вимогу усного спілкування учасників цивільного процесу, без якого в осіб, присутніх на судовому засіданні, не було б можливості для сприйняття судового процесу, що відбувається.

Гласне і публічне судочинство - це ефективний спосіб соціального контролю за діяльністю суду з одного боку, а з іншого - відкритий розгляд дає можливість громадянам ознайомлюватися з роботою суду, що підвищує його відповідальність за законне та правильне вирішення справ у всіх галузях права.

Кожна людина повинна бути забезпечена правом на справедливий і неупереджений судовий розгляд. Відкритість судового розгляду полягає у вирішенні спору публічно, в присутності вільних слухачів, преси, які можуть фіксувати увесь процес судового розгляду на аудіо- чи відеопристрої, що в свою чергу допомагає здійснювати соціальний контроль за діяльністю суду.

Здійснення учасниками цивільного процесу та іншим особами, присутніми на відкритому судовому засіданні, аудіо- та відеофіксації судового розгляду сприятиме дотриманню судами всіх процесуальних вимог закону, що забезпечить кожному право на справедливий суд.

Сутність принципу відкритості судового процесу полягає у забезпеченні довіри до суду, доступності до судової зали засідань та ухвалення справедливого, незалежного й законного рішення суду.

Джерела:

1. Амеліна А. С. Гласність як один з принципів цивільного судочинства / А. С. Амеліна/ Міжнародний юридичний вісник: збірник наукових праць Національного університету державної податкової служби України. – 2014.
2. Бондарчук С. А. Гласність та відкритість судового процесу як гарантії доступу до правосуддя: автореферат/ Бондарчук С. А.- Харків, 2010.
3. Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР // Відомості Верховної Ради України (ВВР). -1996.
4. Прієшкіна О. В. Гласність як відображення демократичних засад конституційного ладу: теоретичні аспекти. /О. В. Прієшкіна/ Актуальні проблеми держави та права / Одеса, -2005.
5. Цивільний процесуальний кодекс України: Закон України: Відомості Верховної ради України. - 2004 р. - № 1618- IV.

Науковий керівник: Селіванов Максим Владимирович, кандидат юридичних наук, доцент, Харківський національний університет ім. В.Н. Каразіна

**ЕКСПЕРТИЗА МЕТАЛІВ І СПЛАВІВ ПІД ЧАС РОЗСЛІДУВАННЯ
КРИМІНАЛЬНИХ ЗАМАХІВ НА КУЛЬТУРНІ ЦІННОСТІ**

Ваканич Олександр Васильович

здобувач кафедри криміналістичних експертиз ННІ № 2 Національної академії внутрішніх справ

1. В останні десятиліття спостерігається стійка тенденція збільшення кримінальних замахів на культурні цінності. Предметами незаконних заволодінь все частіше стають антикварні вироби з металів і сплавів. Нерідко підробляються старовинні ювелірні вироби, антикваріат, стародавні монети, речі релігійного культу та ін.

2. Все частіше об'єктами експертного дослідження у кримінальних провадженнях про кримінальні замах на культурні цінності стає: холодна зброя, різноманітні вироби із сталі та їх заготовки (фінські ножі, кинджали), частини та осколки виробів з металів (уламки лез, ножів, металеві ошурки та мікрочастки), вироби з дорогоцінних металів (обручки, прикраси, ордени, медалі, значки), сліди металізації залізом, свинцем, міддю та ін.

3. Поширеними способами підроблення монет, орденів, медалей є лиття, штампування, гальванопластика, фольгування. Різні способи підроблення предметів антикваріату зумовлюють використання різноманітних металів і сплавів. Так, для лиття – характерні легкоплавкі сплави на основі оліва, свинцю і вісмуту, рідше – бабіт, алюміній, силумін, мідь, срібло, золото; для штампування – легкоплавкі сплави, бабіт, алюміній, мідь, мельхіор, нікель, нейзильбер, срібло, золото; для гальваніки – мідь, нікель, хром, срібло, золото, родій.

4. Проблеми дослідження металевих предметів, що є культурними цінностями вирішувалися у публікаціях Б. Н. Антропова, Н. В. Іванова, А. І. Колмакова, О. С. Кофанової, О. В. Крутя, В. М. Первушина, В. А. Пітрюка, О. О. Садченка, Н. Г. Соколова, В. Н. Хрустальова та ін.

5. Експертиза металів і сплавів ґрунтується з одного боку, на порівнянні складу металу (включаючи мікродомішки) з відомими зразками, прийнятими за еталонні для даного часу і місця виробництва; і, з іншого боку, на відповідності методу виготовлення досліджуваного предмету еталонній технології. У більшості випадків, однак, еталон як такий може бути відсутнім, тому обмежуються або сучасними уявленнями про історичну технологію, або опублікованими результатами дослідження аналогічних речей. Останній підхід є незамінним у випадках дослідження універсальних предметів, коли відсутні прямі еталони для порівняння.

Культурні цінності у вигляді виробів з металів можуть бути об'єктами і інших судових експертиз, зокрема інженерно-технічної, інженерно-технологічної, криміналістичної та інших, однак експертиза металів і сплавів вирішує свої специфічні завдання методами які суттєво відрізняються від методів зазначених експертиз, зокрема методами структурного, фазового фізичного та хімічного дослідження.

6. Об'єктами експертизи металів і сплавів, під час розслідування кримінальних замахів на культурні цінності, зазвичай є:

– речові докази (залучені до кримінального провадження у встановленому законом порядку матеріальні носії інформації про фактичні дані пов'язані з розслідуваною подією, які встановлюються за допомогою спеціальних знань у межах зазначеної експертизи, зазвичай це вироби із дорогоцінних, кольорових та чорних металів (нумізматичні, ювелірні та ін.);

– зразки для порівняльного дослідження (вироби які є аналогічними тим, що надаються на дослідження в якості речових доказів, справжність яких не викликає сумнівів, це наприклад, матеріали і інструменти, які могли використовуватися під час фальсифікації культурних цінностей та ін.);

– інші матеріали кримінального провадження (протоколи слідчих (розшукових) дій, зокрема оглядів місця події, обшуків, допитів; висновки експертів і інші документи які містять відомості, що відносяться до предмету конкретної експертизи, зокрема відомості про конструктивні особливості дійсних культурних цінностей і підробок, про технологічні процеси їх виготовлення і матеріали, які використовуються при цьому, історії конкретного виробу та ін.

7. Завдання експертизи матеріалів і сплавів у кримінальних провадженнях про замах на культурні цінності можуть полягати у встановленні: справжності (підробленості) досліджуваного виробу; природи його матеріалу (віднесення до певного виду дорогоцінних, кольорових і чорних металів і сплавів); способу виготовлення; справжності тавра, проби; джерела походження виробу. У більшості випадків доцільним є проведення комплексних досліджень культурних цінностей.

ХАРАКТЕРИСТИКА ОСОБИ НЕПОВНОЛІТНЬОГО, ВТЯГНЕНОГО У ЗЛОЧИННУ ДІЯЛЬНІСТЬ (ОКРЕМИЙ АСПЕКТ)

Готвянська Марина Анатоліївна

аспірант Донецького юридичного інституту МВС України

Однією з основних складових криміналістичної характеристики досліджуваного виду злочину є особистісні якості неповнолітнього, втягненого у злочинну діяльність. На жаль, диспозиція ст. 304 КК України

говорить про втягнення у злочинну та антисуспільну діяльність лише неповнолітніх осіб. Кримінальний кодекс досі не містить визначення поняття «неповнолітній», але відповідно до сімейного та ювенального законодавства України неповнолітніми є особи віком від 14 до 18 років. Зважаючи на системність як основну ознаку права, в кримінальному праві, на нашу думку, слід використовувати це поняття в такому ж значенні. Разом із тим, інколи диспозицію ст. 304 КК України трактують розширено, ототожнюючи поняття «неповнолітній» та «дитина». Зокрема, М. Й. Коржанський вважав, що склад цього злочину утворюють втягнення неповнолітніх (осіб віком до вісімнадцяти років): а) у злочинну діяльність – залучення до вчинення хоч одного злочину; б) у заняття пияцтвом – залучення до вживання алкоголю не менше двох разів, хоча б протягом одного дня; в) у заняття жебрацтвом – постійним випрошуванням грошей, продуктів, товарів у сторонніх осіб; г) у зайнятті азартними іграми – залучення до гри на гроші чи на інші матеріальні цінності, а також і використання неповнолітніх для здобування засобів для існування [1, с. 479-480]. На наш погляд, така позиція є не зовсім коректною. Адже немовлята та діти молодшого віку (до 7 років), які теж є «особами віком до вісімнадцяти років», не можуть бути суб'єктом не тільки злочинної, але й девіантної поведінки через відсутність на те можливості (немовляти) або неповну соціалізацію та практичну недієздатність (дитина молодшого віку) [2, с. 126].

Характерною особливістю неповнолітнього, втягненого у злочинну діяльність є те, що він, являючись потерпілим за ст. 304 КК України, може виступати у якості суб'єкту злочину, який він вчинив, будучи втягненим у нього дорослим. У літературі стосовно до такого неповнолітнього часто використовуються як синоніми слова: «неповнолітній, втягнений у вчинення злочину», «жертва злочину», «постраждалий від злочину» і «постраждалий». В криміналістичному дослідженні припустимі такі терміни з обмовкою, що вони не повною мірою відповідають терміну «потерпілий» у кримінально-процесуальному значенні цього слова. З точки зору криміналістичної віктимології під потерпілим розуміється будь-яка фізична особа, якій злочином завдано моральної, фізичної або майнової шкоди, незалежно від того ухвалено чи не ухвалено відповідну постанову про визнання такої особи потерпілою [3, с. 37].

Виявлення та вивчення криміналістично значущих особливостей потерпілих і їх поведінки (до, в момент і після вчинення злочину) дозволяє глибше розібратися в багатьох обставинах злочину, які характеризують своєрідність, направленість і мотиви поведінки злочинця, його загальні (типові) і індивідуальні якості (властивості) [4, с. 130]. Серед суттєвих для криміналістичної характеристики даних про особу потерпілого найчастіше виділяють наступні дві групи даних:

1) особисті якості, притаманні потерпілому як особистості, якій властива певна сукупність фізичних і соціально-психологічних рис;

2) особливості поведінки, зв'язків і взаємовідносин потерпілого із злочинцем і іншими особами, його положення і зв'язки в системі найближчого соціального оточення, що визначає специфічний розвиток злочину (спосіб, час, місце, знаряддя та засоби та інші обставини його вчинення). Серед останньої групи окремо слід підкреслити значущість даних про поведінку потерпілого до, в процесі і після вчинення злочину, аналіз яких дозволяє повніше з'ясувати механізм злочинної події [5, с. 150].

Література :

1. Коржанський М.Й. Науковий коментар Кримінального кодексу України / М. Й. Коржанський. – К. : Атіка, 2001. – 654 с.
2. Крестовська Н.М. Використання дітей молодшого віку при жебракуванні: проблеми кваліфікації та юридичного реагування / Н. М. Крестовська, М. А. Готвянська // Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика). – 2005. – № 12. – С. 124-129.
3. Центров Е. Е. Криминалистическое учение о потерпевшем / Е. Е. Центров. – М. : издательство Московского университета, 1988. – 160 с.
4. Васильев А.Н. Предмет, система и теоретические основы криминалистики / А. Н. Васильев, Н. П. Яблоков. – М., 1984. – 314 с.
5. Криминалистика : учебник / отв. ред. Н. П. Яблоков. – 2-е изд., перераб. и доп. – М. : Юристь, 1999. – 718 с.

ВИКОРИСТАННЯ МОДЕЛЮВАННЯ ПІД ЧАС РОЗСЛІДУВАННЯ КРАДІЖОК КУЛЬТУРНИХ ЦІННОСТЕЙ ІЗ КУЛЬТОВИХ СПОРУД

Марчук Олександр Петрович

здобувач кафедри права Академії рекреаційних технологій і права

В останні десятиліття термін «моделювання» став досить популярним у різних галузях наукового знання, зокрема в криміналістиці. Здійснений нами аналіз теоретичних основ «моделювання», допоможе правильно оперувати його дійсним змістом під час побудови моделі кримінальної діяльності крадіжок культурних цінностей із культових споруд. Вважаємо, що правомірним і доцільним є розгляд наукових основ «моделювання» і з точки зору діяльності з розкриття та розслідування крадіжок культурних цінностей із культових споруд. Адже, модель

кримінальної діяльності, є компонентом (знаряддям) діяльності з розкриття і розслідування крадіжок культурних цінностей.

Здійснений аналіз публікацій науковців (філософів, методологів науки, теоретиків системного аналізу та моделювання інформації) показав, що одностайною думки щодо методу моделювання як засобу наукового пізнання, у них не склалося. Одні автори вважають цей метод новим явищем у науковому пізнанні, інші поєднують його появу з іменами стародавніх філософів, треті – переконують, що моделювання досить відомий метод, однак він отримав прикладне значення лише в останні кілька десятиліть.

Дійсно, в якості засобу пізнання, моделі зустрічаються ще у працях стародавніх мислителів, зокрема Анаксимандра, Геракліта, Демокрита, Епікура, Птолемея, Фалеса [1, с. 17; 2, с. 140-146], однак загальна теорія моделювання, почала формуватися лише в останні пів століття. За цей період науковцями (Н. М. Амосов, К. Б. Батороев, Н. П. Бусленко, В. Н. Глушков, І. Б. Новік, А. І. Уйюмов, В. В. Чавчанідзе, В. А. Штофф та ін.) проведено знану кількість наукових пошуків, присвячених розробленню теорії моделюванню, та вирішенню питань застосування моделей і методу моделювання до розв'язання проблем у різноманітних галузях наукового знання.

Як показав проведений нами аналіз публікацій, у науці термін «модель» використовується у різних розуміннях.

Так, В. А. Штофф під моделлю розумів «... таку подумки (мислено) уявляємо або матеріально реалізуємо систему, яка відображаючи або відтворюючи об'єкт дослідження, здатна заміщувати його так, що її вивчення дає нам нову інформацію про цей об'єкт» [3, с. 19].

На думку Г. Клауса, під моделлю слід розуміти «... відображення фактів, речей і відношень певної галузі знань у вигляді більш простої, більш наглядної матеріальної структури цієї або іншої області» [4, с. 262].

В енциклопедичних виданнях, під терміном «модель» розуміють: «... модель, образ (у т. ч. умовний або мислений – зображення, опис, схема, креслення, графік, план, карта і т. ін.) або прообраз (взірець) певного об'єкта або системи об'єктів («оригінал» даної моделі), який використовується за певних умов, в якості їх «замісника» або «представника» [5, с. 399].

Таке широке розуміння терміну «модель», зумовлене тим, що він використовується у різних галузях наукового знання та практичної діяльності. Ним позначають, як певні матеріальні об'єкти, так і деякі уявні теоретичні об'єкти, аж до теорії пізнання взагалі, використовуючи при цьому терміни: «взірець», «система», «посібник» та ін. При цьому модель досить часто ототожнюється з ідеальним образом.

Загальновідомо, що в природі модельних відношень не існує, вони привносяться суб'єктом пізнання, який під час пізнавальної діяльності встановлює відповідність моделі її прототипу. Сама по собі модель не існує, а створюється і використовується суб'єктом пізнання, в якості знаряддя певної пізнавальної діяльності.

Метод моделювання відрізняється від інших пізнавальних засобів тим, що під час його використання, об'єкт досліджується не безпосередньо, а шляхом вивчення іншого об'єкта, який є аналогом першому. У даному випадку між дослідником і об'єктом який ним пізнається, розміщується модель. Вона не охоплює повністю вивчаємий дослідником об'єкт, а визначає і виокремлює лише деякі ознаки, що цікавлять суб'єкта в процесі пізнавальної діяльності.

Моделювання тісно пов'язане з такими логічними прийомами пізнання як абстрагування і ідеалізація. Так, у енциклопедичних виданнях зазначається, що «... моделювання, як необхідність передбачає використання абстрагування і ідеалізації. Відображаючи суттєві (з точки зору мети дослідження) властивості оригіналу і відволікаючись від несуттєвого, модель виступає в якості специфічної форми реалізації абстракції, тобто як певний абстрактний ідеалізований об'єкт» [5, с. 395].

Поняття моделі тісно пов'язане і з таким логічним прийомом як аналогія. Під час порівняння об'єкта та моделі повинна бути схожість, а якщо вона відсутня, то аналогії бути не може, і моделювання при цьому є неможливим, адже об'єкт і модель відрізняються один від одного. Повна тотожність, тобто аналогія між об'єктом і моделлю, ніякої інформації досліднику дати не може, і моделювання у даному випадку наукового пізнання, є непотрібним. Моделювання є доцільним і потрібним лише тоді, коли аналогія між об'єктом і моделлю викриває цілком нові ознаки об'єкта, які відображаються в моделі, що і дає досліднику цілком нове знання.

Тут потрібно уточнити, що це характерне для наукових моделей і їх використання у різних галузях науки. Однак, у практичній діяльності з розкриття та розслідування правопорушень, побудова уявних моделей кримінальної діяльності інколи передбачає створення досить детальних моделей такої діяльності. І все ж, сто відсотково подібної моделі кримінальної діяльності слідчий не будує, а заповнює модель інформацією на стільки, на скільки це йому потрібно, щоб отримати за допомогою такої моделі *нову криміналістично значиму інформацію*.

Процес моделювання є методом пізнання якостей об'єкта дослідження, які цікавлять дослідника, у нашому випадку суб'єкта розслідування кримінального правопорушення, шляхом використання моделі. В ході такого процесу досліджуються окремі якості, властивості і сторони об'єкта чи прототипу, якими цікавиться дослідник.

У теорії моделювання, моделі пропонують поділяти на: *матеріальні* (аналог назви: діючі, реальні, речові, предметні) та *ідеальні* (аналог назви: уявні, умоглядні, мисленні) [3, с. 23].

Процес моделювання, зазвичай поділяють на *предметне* і *знакове*. В ході предметного моделювання дослідження здійснюється на моделі, яка відтворює основні геометричні, фізичні, динамічні і функціональні характеристики оригіналу. Під час знакового моделювання, моделі слугують знаковими утвореннями певного виду: схема, графік, креслення, формули, графі, слова і речення в певному алфавіті (природної або штучної мови) [5, с. 394].

При цьому під поняттям знаку, розуміють: «... знак, матеріальний предмет (явище, подія), який виступає в якості представника певного іншого предмету, властивості або відношення і використовується для набуття, зберігання, перероблення і передачі повідомлень (інформації, знань)» [6, с. 547].

Будуємі суб'єктом розкриття і розслідування правопорушення моделі кримінальної діяльності мають низку характерних *особливостей*.

Таким моделям притаманний *знаковий* характер. Відомі вітчизняні науковці, у вченні про знакову опосередкованість людської психіки довели, що основою мислення є знак (слово, цифра та ін.). Так, Л. С. Виготський писав, що загальною і основною особливістю діяльності людини є створення і використання знаків, тобто штучних сигналів [7, с. 111]. На думку науковця, знак є штучним стимулом, який регулює індивідуальну і соціальну поведінку людини: «... будь-який штучно створений людиною умовний стимул, є засобом оволодіння поведінкою – чужою або власною – є знак» [7, с. 109].

Між таким знаком і знаряддям діяльності є певна подібність, адже вони обидва дозволяють здійснювати людську діяльність (включаючи діяльність суб'єкта розкриття та розслідування кримінальних правопорушень). І різниця між ними полягає лише у тому, що знаряддя викликають зміни у самому об'єкті, адже воно (знаряддя) є засобом зовнішньої діяльності, на противагу цьому, знак (модель) нічого не змінюючи в об'єкті (у нашому випадку суб'єкті розкриття та розслідування правопорушення), впливає на поведінку людини (наприклад, змінює напрям розслідування, тактику поведінки слідчого під час слідчої (розшукової) дії). По суті знак (модель) є засобом організації внутрішньої психічної діяльності людини, і оволодіння цим засобом можливе в процесі її навчання. А отже, на нашу думку, уміння оперувати знаками (моделями) кримінальної діяльності, повинне передаватися як в ході навчання людини (під час засвоєння криміналістики та споріднених спецкурсів), так і під час обміну досвідом в ході практичної діяльності суб'єктів розслідування правопорушень.

Сутність моделювання полягає у заміщенні певного об'єкта, у нашому випадку кримінальної діяльності. Така модель існує не сама по собі, а завдяки тому, що створюється і використовується як знаряддя діяльності з розкриття і розслідування кримінального правопорушення. Тому модель, тим більше знакова, за своєю формою є штучною, в чому і полягає динамічність і гнучкість такої моделі.

На відміну від інших типів знаків і зображень, моделям кримінальної діяльності притаманна наочність. Яка у нашому випадку, фіксує не лише одиничне явище, а загальні відношення у низці явищ. Що дає можливість оперувати такими моделями не лише слідчому, але й передавати їх зміст іншим суб'єктам діяльності з розкриття і розслідування кримінального правопорушення – працівникам оперативного підрозділу, спеціалістам-криміналістам та ін.

Моделі кримінальної діяльності мають також образний характер. Адже в процесі пізнання, знак і образ не лише не виключають один одного, але й виступають взаємообумовлюючими системами. Знак обов'язково передбачає наявність образу, однак, не усі образи завжди можуть фіксуватися знаками.

Модель кримінальної діяльності відіграє оперативну роль, адже графічні схеми або знакові моделі, містять певні елементи (пряма, квадрат, коло, стрілка тощо), які орієнтують думку дослідника моделі на її досконаліше вивчення, спрямовують роботу слідчого, працівника оперативного підрозділу і т. ін. Зовнішній вигляд моделі кримінальної діяльності залежить від того, які сторони «оригіналу» стають об'єктом дослідження суб'єктом розкриття і розслідування кримінального правопорушення, у якій мірі узагальнена детальна інформація про них.

Аналізованим нами моделям кримінальної діяльності притаманна також евристична функція, адже під час роботи з такими моделями суб'єкти розкриття та розслідування кримінального правопорушення, отримують нові знання які неможливо або важко отримати в роботі з реальними об'єктами.

Отже, вищевикладене щодо проблеми наукових основ моделювання кримінальної діяльності, дало нам змогу дійти таких висновків: 1) модель кримінальної діяльності є засобом наукового пізнання такої діяльності; 2) модель кримінальної діяльності є певним представником оригіналу, замісником прототипу, який більш зручний для вивчення, і дає змогу перенести отримані при цьому знання на вихідний об'єкт; 3) модель кримінальної діяльності, як і її прототип можна уявити системою, яка характеризується суттєвими структурними властивостями і певними відношеннями; 4) правильно побудована модель кримінальної діяльності охоплює лише ті властивості прототипу, які суттєві в даній ситуації і які є об'єктом дослідження у цій ситуації; 5) побудована з дотриманням

науковим вимог модель кримінальної діяльності однозначно відповідає оригіналу, і така відповідність встановлюється через певні проміжки часу; б) модель кримінальної діяльності володіє певними особливостями, зокрема вона має знаковий, образний, оперативний і головне – евристичний характер.

Література :

1. Батороев К. Б. Аналогии и модели в познании / К. Б. Батороев ; Академия наук СССР. Бурятский филиал СО. Бурятский институт общественных наук ; отв. ред. В. В. Мантатов. – Новосибирск : Наука, 1981. – 321 с.
2. Уемов А. И. Логические основы метода моделирования : монография / А. И. Уемов, 1971. – М. : изд-во «МЫСЛЬ». – 311 с.
3. Штофф В. А. Моделирование и философия / В. А. Штофф ; Акад. наук СССР, Ленинградская каф. философии. – М.-Л. : изд-во «НАУКА», 1966. – 301 с.
4. Клаус Г. Кибернетика и философия / Г. Клаус ; пер. с нем. – М. : Изд-во иностр. лит., 1963. – 531 с.
5. Большая Советская энциклопедия : В 30-ти т., / глав. ред. А. М. Прохоров. – М. : Сов. энциклопедия, 1974. – Т. 16. – 615 с.
6. Большая Советская энциклопедия : В 30-ти т., / глав. ред. А. М. Прохоров. – М. : Сов. энциклопедия, 1974. – Т. 9. – 615 с.
7. Выготский Л. С. Развитие высших психических функций / Л. С. Выготский. – М. : изд-во АПН РСФСР, 1960. – 198 с.

ОТВЕТСТВЕННОСТЬ ЗА НАРУШЕНИЕ БЮДЖЕТНОГО ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВА УКРАИНЫ И РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА

Стати Виталий Анатольевич

*кандидат юридических наук, Департамент уголовного права
Государственного университета Молдовы (г. Кишинев)*

По ст. 210 Уголовного кодекса Украины (далее – УКУ) ответственность наступает за нецелевое использование бюджетных средств, осуществление расходов бюджета или предоставление кредитов из бюджета без установленных бюджетных назначений или с их превышением. По мнению Р. А. Волынца, деяние, предусмотренное в данной норме, может проявиться в пяти формах: 1) нецелевое использование бюджетных средств, если предмет таких действий были бюджетные средства в крупных размерах; 2) осуществление расходов бюджета без установленных бюджетных назначений вопреки

Бюджетному кодексу Украины (далее – БКУ) или закона о Государственном бюджете Украины (далее - ЗоГБУ) на соответствующий год, если предметом таких действий были бюджетные средства в крупных размерах; 3) осуществление расходов бюджета с превышением бюджетных назначений, вопреки БКУ или ЗоГБУ на соответствующий год, если предметом таких действий были бюджетные средства в крупных размерах; 4) предоставление кредитов из бюджета без установленных бюджетных назначений, вопреки БКУ или ЗоГБУ на соответствующий год, если предметом таких действий были бюджетные средства в крупных размерах; 5) предоставление кредитов из бюджета с превышением бюджетных назначений, вопреки БКУ или ЗоГБУ на соответствующий год, если предметом таких действий были бюджетные средства в крупных размерах [1].

В Уголовном кодексе Республики Молдова (далее – УК РМ) отсутствует подобная статья. Тем не менее, некоторые из перечисленных Р.А. Волынцом формы имеют общие черты с некоторыми из деяний, указанными в ст. 298 Кодекса о правонарушениях Республики Молдова (далее – КП РМ): использование не по назначению или отвлечение бюджетных средств учреждениями, финансируемыми за счет средств бюджетов и фондов – компонентов национального публичного бюджета (часть (4)); заключение договоров о приобретении товаров, выполнении работ и оказании услуг, осуществление расходов учреждениями, финансируемыми за счет средств бюджетов и фондов – компонентов национального публичного бюджета, за счет публичных средств на суммы, превышающие их годовые лимиты, установленные для закупок одного вида товаров, работ и услуг (часть (5)); образование и использование в нарушение законодательства специальных средств публичного учреждения (часть (6)); допущение учреждениями, финансируемыми за счет средств бюджетов и фондов – компонентов национального публичного бюджета, просроченной кредиторской задолженности (часть (7)).

А. А. Дудоров справедливо отмечает, что предметом преступления, предусмотренного ст. 210 УКУ, выступают бюджетные средства только в крупных или особо крупных размерах [2]. В свою очередь Ф. О. Ярошенко считает, что единственным отличием объективных признаков составов правонарушений, предусмотренных п. 29 ст. 116 и ст. 119 БКУ и состава преступления, указанного в ст. 210 УКУ – это размер бюджетных средств, которые используются вопреки целевому назначению или без установленных бюджетных назначений или с их превышением [3, с. 145]. Согласимся с Ф. О. Ярошенко, мнение которого отличается от точки зрения И. А. Сикорской: для определения ущерба, вызванного

бюджетным правонарушением, не имеет решающего значения его размер и характер [4, с. 9].

Согласно п. 29 ст. 116 БКУ, нарушением бюджетного законодательства признается осуществление расходов бюджета или предоставление кредитов из бюджета без установленных бюджетных назначений или с их превышением вопреки БКУ или ЗоГБУ. В соответствии со ст. 119 БКУ, нецелевое использование бюджетных средств является их расходование на цели, не соответствующие: бюджетным назначениям, установленным ЗоГБУ (решением о местном бюджете) направлениям использования бюджетных средств, определенным в паспорте бюджетной программы (в случае применения программно-целевого метода в бюджетном процессе) или в порядке использования бюджетных средств; бюджетным ассигнованиям (росписи бюджета, сметы, плана использования бюджетных средств).

К сожалению, в законодательстве Республики Молдова не проводится такая градация ответственности. Независимо от размера бюджетных средств, ответственность применяется лишь по ст. 298 КП РМ. В то же время, в ч. (6) ст. 80 Закона Республики Молдова о публичных финансах и бюджетно-налоговой ответственности, для некоторых случаев устанавливается дополнительная санкция: «Бюджетные средства, в том числе в виде материальных ценностей, использованные бюджетными органами/учреждениями вопреки положениям нормативных актов для предоставления займа или финансовой помощи физическим и юридическим лицам, взимаются с последних в полном объеме и зачисляются в соответствующий бюджет без последующего восстановления на счетах кредиторов. За весь период пользования этими средствами с указанных лиц взыскивается в соответствующий бюджет сумма, исчисленная исходя из базисной ставки, применяемой Национальным банком Молдовы по основным краткосрочным операциям денежной политики».

Необходимо отметить, что ответственность за нарушение бюджетного законодательства предусматривается не только в уголовном и бюджетном законодательстве Украины, но и в ст. 164¹² Кодекса Украины об административных правонарушениях (далее – КУ АП). Так, частью 1 данной статьи устанавливается ответственность за: включение недостоверных данных в бюджетные запросы, что привело к утверждению необоснованных бюджетных назначений или необоснованных бюджетных ассигнований; нарушение требований БКУ при осуществлении предварительной оплаты за товары, работы и услуги за счет бюджетных средств, а также нарушение порядка и сроков осуществления такой оплаты; осуществления платежей за счет бюджетных средств без регистрации бюджетных обязательств, при отсутствии подтверждающих

документов или при включении в платежные документы недостоверной информации, а также необоснованный отказ в проведении платежа органами, осуществляющими казначейское обслуживание бюджетных средств; нарушение требований БКУ при осуществлении расходов государственного бюджета (местного бюджета) в случае несвоевременного вступления в силу ЗоГБУ (несвоевременного принятия решения о местном бюджете) на соответствующий год. В свою очередь, ч. 3 ст. 164¹² КУ АП предусматривает ответственность за: взятие обязательств без соответствующих бюджетных ассигнований или с превышением полномочий, установленных БКУ или ЗоГБУ на соответствующий год; включение в состав специального фонда бюджета поступлений из источников, не отнесенных к таким БКУ или ЗоГБУ на соответствующий год; зачисление доходов бюджета на любые счета, кроме единого казначейского счета (за исключением средств, получаемых учреждениями Украины, функционирующих за рубежом), а также аккумулярование их на счетах органов, которые контролируют взимание поступлений бюджета; зачисление доходов бюджета в другой, чем определено БКУ или ЗоГБУ на соответствующий год, бюджета, в том числе в результате осуществления разделения налогов и сборов (обязательных платежей) и других доходов между бюджетами с нарушением определенных размеров; осуществление государственных (местных) заимствований, предоставления государственных (местных) гарантий с нарушением требований БКУ; принятие решений, которые привели к превышению предельных объемов государственного (местного) долга или предельных объемов предоставления государственных (местных) гарантий; размещение временно свободных средств бюджета с нарушением требований БКУ; создание внебюджетных фондов, нарушение требований БКУ относительно открытия внебюджетных счетов для размещения бюджетных средств; предоставление кредитов из бюджета или возврата кредитов в бюджет с нарушением требований БКУ и / или установленных условий кредитования бюджета; осуществление бюджетными учреждениями заимствований в любой форме или предоставление бюджетными учреждениями юридическим или физическим лицам кредитов из бюджета вопреки БКУ. Наконец, частью 5 данной статьи устанавливается ответственность за: осуществление расходов, кредитование местного бюджета, которые согласно БКУ должны проводиться из другого бюджета; осуществление расходов бюджета или предоставление кредитов из бюджета без установленных бюджетных назначений или с их превышением вопреки БКУ или ЗоГБУ на соответствующий год; нецелевое использование бюджетных средств; издание нормативно-правовых актов, уменьшающих поступления бюджета или увеличивающих расходы бюджета вопреки закону;

осуществление расходов на содержание бюджетного учреждения одновременно из разных бюджетов вопреки БКУ или ЗоГБУ на соответствующий год.

Предпоследняя из форм, перечисленных в ч. 5 ст. 164¹² КУ АП, отличается от преступления, указанного в ст. 211 УКУ, лишь размером бюджетных средств, выступающих предметом деяния. По законодательству Республики Молдова такое деяние было бы квалифицировано как злоупотребление властью. Наряду с этим, некоторые из перечисленных в ст. 164¹² КУ АП деяний имеют общие черты с некоторыми из деяний, указанными в ст. 298 КП РМ: искажение учреждениями, финансируемыми за счет средств бюджетов и фондов – компонентов национального публичного бюджета, расчетов, осуществляемых для определения потребности в бюджетных средствах (часть (1)); действия, указанные в части (1), приведшие к образованию излишков бюджетных средств или материальных ценностей (часть (2)); порождение дополнительных расходов по оплате труда вследствие неоправданного включения в расчет компонентов заработной платы или других выплат (часть (2¹)).

Исходя из вышеизложенного, молдавскому законодателю необходимо криминализовать наиболее серьезные нарушения бюджетного законодательства. В этом контексте обратим внимание на то, что в 2008 году был разработан законопроект о дополнении УК РМ статьей 239¹. Ответственность по этой статье должна была наступать за: использование публичными учреждениями бюджетных средств не по назначению, то есть в целях, не соответствующих назначению, утвержденному компетентными органами, если это повлекло причинение ущерба в крупных размерах (часть (1)); те же действия: а) совершенные двумя или более лицами; б) причинившие ущерб в особо крупных размерах (часть (2)) [5]. По непонятным причинам этот проект был отклонен. И это невзирая на то, что Счетная палата Республики Молдова периодически выявляет случаи использования не по назначению бюджетных средств в многомиллионных размерах.

Литература:

1. Волинець Р. А. До питань криміналізації окремих форм порушення бюджетного законодавства України // Вісник Вищої ради юстиції. – 2012. – № 3, с. 114-120.
2. Дудоров О. Порушення бюджетного законодавства: проблеми кримінальної відповідальності // Вісник Національної академії прокуратури України. – 2012. – № 1, с. 29-36.
3. Ярошенко Ф. О. Науково-практичний коментар Бюджетного кодексу України. Київ: Зовнішня торгівля, 2010. – 592 с.

4. Сікорська І. А. Правова відповідальність за порушення бюджетного законодавства: Автореф. дис ... канд. юрид. наук. – Ірпінь, 2004. – 20 с.
5. Proiectul de Lege privind completarea Codului penal al Republicii Moldova nr.985-XV din 18 aprilie 2002. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: old.parlament.md/download/drafts/ro/2416.2008.doc

СПОРНЫЕ ВОПРОСЫ ПРЕДЪЯВЛЕНИЯ ДЛЯ ОПОЗНАНИЯ ПРЕДМЕТОВ В УГОЛОВНОМ ПРОЦЕССЕ УКРАИНЫ И РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ

Хаткевич Елена Петровна

кандидат юридических наук, доцент, НПЦ Государственного комитета судебных экспертиз Республики Беларусь

Предъявление для опознания предусмотрено в качестве самостоятельного следственного действия и в Уголовно-процессуальном кодексе (далее – УПК) Украины (статьи 228-232), и в УПК Республики Беларусь (статьи 223, 224). Процессуальный порядок, предусмотренный в них для опознания предметов, имеет много сходных черт, есть и различия. Рассмотрим, как решаются в уголовном процессе двух государств некоторые вопросы организации и тактики предъявления предметов для опознания, которые вызывают определенные сложности на практике и являются дискуссионными в литературе.

Первый вопрос заключается в том, целесообразно ли проводить предъявление для опознания, если опознающий на допросе, предшествующем ему, не может назвать конкретные индивидуальные признаки опознаваемого предмета. По мнению одних авторов, предъявление для опознания в этом случае проводить не следует, т.к. «это бесполезно» [1]. Другие же не считают указанное обстоятельство препятствием к проведению данного следственного действия [2].

Согласно ч.2 ст.223 УПК Республики Беларусь, опознающий предварительно допрашивается об обстоятельствах, при которых он наблюдал опознаваемый объект, о приметах и особенностях, по которым он может их опознать. При этом в законе ничего не говорится о запрете проводить предъявление для опознания в рассматриваемой нами ситуации. УПК Украины также содержит требование об обязательности предварительного допроса перед опознанием, при этом предусматривает следующее дополнение: если лицо заявляет о том, что не может назвать признаки, по которым опознает предмет, однако может опознать его по совокупности признаков, это фиксируется в протоколе (ч.1 ст.229). Таким

образом, последующее предъявление для опознания не исключается. И это правильно.

Практике известны случаи, когда опознающий безошибочно узнавал проверяемый предмет, хотя на предварительном допросе не называл его признаки и отвергал даже самую возможность узнавания. Объяснение этого феномена лежит в плоскости психологической науки, которая обосновывает существование двух различных видов механизма узнавания: сукцессивного и симультанного [3]. Сукцессивное (аналитическое, последовательное) узнавание осуществляется на основе последовательного анализа и сравнения опознающим лицом отдельных признаков наличного объекта с мысленным образом. Симультанное (синтезированное, мгновенное) узнавание происходит на основе общего восприятия объекта, без анализа его отдельных признаков.

Не отрицая принципиальной возможности симультанного узнавания предмета без предварительного описания его примет и особенностей, следует признать, что результаты опознания в этом случае должны быть обязательно проверены и подтверждены путем производства других следственных (процессуальных) действий.

Второй спорный вопрос касается критериев подбора предметов, предъявляемых в группе с опознаваемым, в том случае, если опознающий на допросе назвал признаки, которые отличаются от признаков опознаваемого предмета, хотя следователь, исходя из обстоятельств дела, практически уверен в том, что опознаваемый предмет есть искомый. В криминалистической литературе ряд авторов ограничивается анализом и сравнением признаков самих предъявляемых предметов в процессе их подбора [4], другие же подчеркивают, что предметы следует подбирать с учетом результатов допроса опознающего [5].

В части подбора предметов УПК Украины (ч.2 ст.229) и УПК Республики Беларусь (ч.4 ст.224) содержатся похожее требование, которое заключается в том, чтобы предъявляемые предметы были однородными, об учете результатов допроса в них не говорится. Поэтому данный вопрос следует решать исходя из тактических соображений. Полагаем, что в приведенной выше ситуации следователь, в первую очередь, должен попытаться устранить имеющиеся противоречия, используя в рамках допроса опознающего соответствующие тактические средства: психологические приемы, направленные на «оживление» в памяти образа воспринимавшегося ранее объекта (постановка уточняющих, дополняющих, напоминающих, но не наводящих вопросов); приемы, направленные на оказание помощи в адекватном воспроизведении имеющейся в памяти информации (средства наглядной демонстрации: таблицы, рисунки, образцы) и др. Если же устранить противоречия такими средствами не удалось, проблему, на наш взгляд, можно решить путем

включения в группу предъявляемых предметов и таких, которые схожи по признакам, указанным опознающим, и таких, которые схожи с проверяемым объектом – при этом все объекты должны быть схожи по тем признакам, в отношении которых не возникло противоречия.

Третий спорный вопрос – о возможности организации предъявления для опознания предмета, обладающего такими редкими признаками, которые существенно затрудняют поиск однородных с ним предметов. В литературе имеется точка зрения, согласно которой уникальный предмет может быть предъявлен в единственном числе [6]. Немало и противников такого подхода среди криминалистов [7].

УПК Украины (ч.2 ст.229) и УПК Республики Беларусь (ч.4 ст.224) содержат общее правило, касающееся количества предъявляемых в группе предметов: их должно быть не менее трех. Однако УПК Украины предусматривает возможность предъявления в единственном экземпляре предмета, однородных с которым не существует (ч.3 ст.229). В УПК Республики Беларусь такого исключения нет. И, по нашему мнению, строгость белорусского закона в этой части обоснована и оправдана. Опознание предмета в ситуации отсутствия выбора его из нескольких ставит под большое сомнение достоверность результатов этого следственного действия, поэтому фактически они не могут рассматриваться как полноценное доказательство. Представляется, что для установления фактических данных о том, наблюдало ли лицо именно данный уникальный предмет или нет, следователю целесообразно вначале допросить лицо о признаках предмета, сохранившихся в его памяти, а затем – провести осмотр этого предмета как самостоятельное следственное действие с фиксацией в протоколе его признаков, подтверждающих сообщенные на допросе или противоречащих им. Если уникальный предмет представляет собой произведение искусства, целесообразно назначение по делу искусствоведческой экспертизы.

Литература:

1. Шиханцов, Г.Г. Юридическая психология : учебник для вузов / Г.Г. Шиханцов. – 2-е изд. – М. : ЗЕРЦАЛО-М, 2003. – 272 с. – С. 159.
2. Чуприна, Е.П. Проблемы тактики допроса опознающего лица и подбора объектов, предъявляемых для опознания / Е.П. Чуприна // Право.by. – 2015. – № 1. – С.104–108.
3. Криминалистика : учеб. пособие / А.В. Дулов [и др.] ; под ред. А.В. Дулова. – Минск : Экоперспектива, 1998. – 416 с. – С. 374–385.
4. Мухин, Г.Н. Криминалистика : учеб. пособие / Г.Н. Мухин, Д.В. Исютин-Федотков ; М-во внутр. дел Респ. Беларусь, Акад. МВД. – Минск : Акад. МВД Респ. Беларусь, 2009. – 227 с. – С. 163.

5. Криминалистика : учебник для вузов / Т.В. Аверьянова [и др.] ; под ред. Р.С. Белкина. – 2-е изд., перераб. и доп. – М. : Норма, 2006. – 992 с. – С. 663.
6. Шабалина, Ю.В. Тактические и организационные основы предъявления для опознания : учеб.-практ. пособие / Ю.В. Шабалина, Л.В. Колосова. – Хабаровск : Дальневост. юрид. ин-т МВД РФ, 2013. – 84 с. – С. 38.
7. Криминалистика : учебник / под ред. Е.П. Ищенко. – М. : ЮРИСТЪ, 2000. – 751 с. – С. 212–215.

**АДМІНІСТРАТИВНІ ПОСЛУГИ В ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ
НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ**

Білик Іван Володимирович

студент групи 8.34115 юридичного факультету Запорізького національного університету Міністерства освіти і науки України

Подальша демократизація українського суспільства, реформа системи правоохоронних органів змінює підхід до відносин між особою та державою у відповідності до європейських стандартів. Органи публічної адміністрації виступають не тільки як органи управління державою, але і як система надання послуг громадянам. Так, у відповідності до ст. 1 Закону України «Про Національну поліцію», Національна поліція України – це центральний орган виконавчої влади, який служить суспільству шляхом забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку.

Завданнями поліції, у відповідності до ст. 2 вказаного Закону, є надання поліцейських послуг у сферах: забезпечення публічної безпеки і порядку; охорони прав і свобод людини, а також інтересів суспільства і держави; протидії злочинності; надання в межах, визначених законом, послуг з допомоги особам, які з особистих, економічних, соціальних причин або внаслідок надзвичайних ситуацій потребують такої допомоги [1].

В той же час, у відповідності до ст. 1 Закону України «Про адміністративні послуги», адміністративна послуга – це результат здійснення владних повноважень суб'єктом надання адміністративних послуг за заявою фізичної або юридичної особи, спрямований на набуття, зміну чи припинення прав та/або обов'язків такої особи відповідно до закону [2].

Суб'єкт надання адміністративної послуги – орган виконавчої влади, інший державний орган, орган влади Автономної Республіки Крим, орган місцевого самоврядування, їх посадові особи, уповноважені відповідно до закону надавати адміністративні послуги.

Дія Закону України «Про адміністративні послуги» не поширюється на відносини щодо: здійснення державного нагляду (контролю); метрологічного контролю і нагляду; акредитації органів з оцінки відповідності; дізнання, досудового слідства; оперативно-розшукової діяльності; судочинства, виконавчого провадження; нотаріальних дій; виконання покарань; доступу до публічної інформації; застосування

законодавства про захист економічної конкуренції; провадження діяльності, пов'язаної з державною таємницею; набуття прав на конкурсних засадах; набуття прав стосовно об'єктів, обмежених у цивільному обігу.

У відповідності до ст. 5 вказаного Закону, який встановлює основні вимоги до регулювання надання адміністративних послуг, виключно законами, які регулюють суспільні відносини щодо надання адміністративних послуг, встановлюються: найменування адміністративної послуги та підстави для її одержання; суб'єкт надання адміністративної послуги та його повноваження щодо надання адміністративної послуги; перелік та вимоги до документів, необхідних для отримання адміністративної послуги; платність або безоплатність надання адміністративної послуги; граничний строк надання адміністративної послуги; перелік підстав для відмови у наданні адміністративної послуги.

У ч. 2 ст.5 Закону України «Про адміністративні послуги» прямо зазначено, що адміністративні послуги визначаються виключно законом.

Натомість, на даний час перелік платних послуг, які можуть надавати підрозділи МВС та Національної поліції України, визначений у Постанові Кабінету Міністрів України від 26 жовтня 2011 р. № 1098 «Деякі питання надання підрозділами Міністерства внутрішніх справ, Національної поліції та Державної міграційної служби платних послуг». Вказаною постановою КМУ затверджений «Порядок надання підрозділами Міністерства внутрішніх справ, Національної поліції та Державної міграційної служби платних послуг» [3].

Таким чином, існує очевидна необхідність прийняття окремого Закону України «Про адміністративні послуги, які надаються підрозділами Національної поліції України», що обумовлює перспективність подальшого дослідження даної теми з метою формулювання конкретних пропозицій щодо внесення змін до чинного та перспективного законодавства.

Література:

1. Про Національну поліцію: Закон України від 2 липня 2015 року № 580-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/580-19>;
2. Про адміністративні послуги: Закон України від 6 вересня 2012 року № 5203-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/5203-17>;
3. Деякі питання надання підрозділами Міністерства внутрішніх справ, Національної поліції та Державної міграційної служби платних послуг:

Постанова КМУ від 26 жовтня 2011 р. № 1098 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1098-2011-п>.

Науковий керівник: Лютіков Павло Сергійович, доктор юридичних наук, професор кафедри, Запорізький національний університет Міністерства освіти і науки України

НАДАННЯ БЕЗПОВОРОТНОЇ ФІНАНСОВОЇ ДОПОМОГИ ЗА ДОГОВОРОМ ДАРУВАННЯ – ВПЛИВ НА КОРИГУВАННЯ ФІНАНСОВОГО РЕЗУЛЬТАТУ ДО ОПОДАТКУВАННЯ

Дуравкін Павло Михайлович

кандидат юридичних наук, Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Відповідно до підпункту 14.1.257 пункту 14.1 статті 14 Податкового кодексу України фінансова допомога може надаватися на безповоротній або поворотній основі. При цьому одним із видів безповоротної фінансової допомоги є сума коштів, передана платнику податків згідно з договорами дарування, іншими подібними договорами або без укладення таких договорів [4].

У свою чергу, згідно із підпунктом 134.1.1 пункту 134.1 статті 134 Податкового кодексу України об'єктом оподаткування є прибуток із джерелом походження з України та за її межами, який визначається шляхом коригування (збільшення або зменшення) фінансового результату до оподаткування (прибутку або збитку), визначеного у фінансовій звітності підприємства відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності, на різниці, які виникають відповідно до положень розділу III Податкового кодексу України [4].

Так, якщо відповідно до розділу III Податкового кодексу України передбачено здійснення коригування шляхом збільшення фінансового результату до оподаткування, то в цьому разі відбувається: зменшення від'ємного значення фінансового результату до оподаткування (збитку); збільшення позитивного значення фінансового результату до оподаткування (прибутку). А якщо відповідно до розділу III Податкового кодексу України передбачено здійснення коригування шляхом зменшення фінансового результату до оподаткування, то в цьому разі відбувається: збільшення від'ємного значення фінансового результату до оподаткування (збитку); зменшення позитивного значення фінансового результату до оподаткування (прибутку) [4].

В своїх роз'ясненнях Державна фіскальна служба України звертає увагу на те, що пунктом 140.5 статті 140 та підпунктами 36, 39 та 40 підрозділу 4 розділу XX Податкового кодексу України визначений чіткий перелік операцій, за яких платники податку на прибуток проводять коригування фінансового результату до оподаткування [2]. Зокрема, зазначається, що розділом III «Податок на прибуток підприємств» Податкового кодексу України не передбачено коригування фінансового результату до оподаткування на різниці за витратами у вигляді безповоротної фінансової допомоги, наданої іншому платнику податку на прибуток [6; 7; 8].

В той же час говориться, що такі операції відображаються згідно з правилами бухгалтерського обліку при формуванні фінансового результату. У свою чергу, нагадується, що порядок формування витрат в бухгалтерському обліку регулюється Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 16 «Витрати», згідно з яким витрати визнаються одночасно при зменшенні активів або збільшенні зобов'язань. Тому доходять висновку, що в бухгалтерському обліку сума безповоротної фінансової допомоги, у тому числі наданої неприбутковій організації, відображається відповідно до положень бухгалтерського обліку у складі витрат у періоді їх понесення [6; 7; 8].

Так, відповідно до «Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 16 «Витрати»» [5], витрати відображаються в бухгалтерському обліку одночасно зі зменшенням активів або збільшенням зобов'язань (пункт 5). Витратами звітного періоду визнаються або зменшення активів, або збільшення зобов'язань, що призводить до зменшення власного капіталу підприємства (за винятком зменшення капіталу внаслідок його вилучення або розподілу власниками), за умови, що ці витрати можуть бути достовірно оцінені (пункт 6). Витрати визнаються витратами певного періоду одночасно з визнанням доходу, для отримання якого вони здійснені. Витрати, які неможливо прямо пов'язати з доходом певного періоду, відображаються у складі витрат того звітного періоду, в якому вони були здійснені (пункт 7).

Крім того, у «Положенні (стандарті) бухгалтерського обліку 16 «Витрати»» [5] зазначається, що витрати, пов'язані з операційною діяльністю, які не включаються до собівартості реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг), поділяються на адміністративні витрати, витрати на збут та інші операційні витрати (пункт 17). До інших операційних витрат включаються, окрім іншого, «інші витрати операційної діяльності» (пункт 20). Витрати операційної діяльності групуються за різними економічними елементами, серед яких є – «інші операційні витрати» (пункт 21). У свою чергу, до складу елемента «Інші операційні витрати» включаються витрати операційної діяльності, які не увійшли до складу

елементів, наведених в підпунктах 22–25 цього Положення (стандарту), зокрема витрати на відрядження, на послуги зв'язку, плата за розрахунково-касове обслуговування тощо (пункт 26).

Так, відповідно до «Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій», план рахунків бухгалтерського обліку застосовується підприємствами, організаціями та іншими юридичними особами (крім банків і бюджетних установ) незалежно від форм власності, організаційно-правових форм і видів діяльності, а також виділених на окремий баланс філій, відділень та інших відособлених підрозділів юридичних осіб. При цьому у переліку «Синтетичних рахунків», у класі 8 «Витрати за елементами», під кодом «84» міститься рахунок під назвою «Інші операційні витрати», сферою застосування якого є «Усі види діяльності» [3].

У свою чергу, відповідно до «Інструкції про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій», рахунки класів 0–7 є обов'язковими для всіх підприємств. Рахунки класу 9 «Витрати діяльності» ведуться всіма підприємствами, крім суб'єктів малого підприємництва, а також інших організацій, діяльність яких не спрямована на ведення комерційної діяльності, з відкриттям за власним рішенням рахунків класу 8 «Витрати за елементами». Малі підприємства та інші організації, діяльність яких не спрямована на ведення комерційної діяльності, можуть вести бухгалтерський облік витрат з використанням тільки рахунків класу 8 «Витрати за елементами» [3].

Так, відповідно до частини 3 статті 55 Господарського кодексу України, суб'єкти господарювання залежно від кількості працюючих та доходів від будь-якої діяльності за рік можуть належати до суб'єктів малого підприємництва, у тому числі до суб'єктів мікропідприємництва, середнього або великого підприємництва. Суб'єктами малого підприємництва є юридичні особи – суб'єкти господарювання будь-якої організаційно-правової форми та форми власності, у яких середня кількість працівників за звітний період (календарний рік) не перевищує 50 осіб та річний дохід від будь-якої діяльності не перевищує суму, еквівалентну 10 мільйонам євро, визначену за середньорічним курсом Національного банку України [1].

Знову ж таки, відповідно до «Інструкції про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій», рахунки класу 8 «Витрати за елементами» призначені для узагальнення інформації про витрати підприємства протягом звітного періоду. Витрати відображаються на рахунках бухгалтерського обліку, якщо їх оцінка може бути достовірно визначена в момент вибуття активу або збільшення зобов'язання, які

призводять до зменшення власного капіталу підприємства (крім зменшення капіталу за рахунок його вилучення або розподілу власниками). Основні вимоги до визнання, складу та оцінки витрат викладені в Положенні (стандарті) бухгалтерського обліку 16 «Витрати». На рахунках цього класу, крім рахунку 85 «Інші затрати», ведеться облік витрат операційної діяльності за такими елементами витрат: матеріальні витрати, витрати на оплату праці, відрахування на соціальні заходи, амортизація та інші операційні витрати. Рахунок 84 «Інші операційні витрати» призначено для обліку операційних витрат, що не відображаються на інших рахунках класу 8. Ці витрати є витратами звітного періоду, якщо не входять до складу виробничої собівартості продукції, робіт, послуг. Зокрема, до інших операційних витрат включається вартість робіт, послуг сторонніх підприємств, сума податків, зборів (обов'язкових платежів), крім податків на прибуток, втрати від курсових різниць, знецінення запасів, псування цінностей, списання та уцінки активів, сума фінансових санкцій тощо [3].

Таким чином, безповоротна фінансова допомога надана за договором дарування належить до витрат, які відображаються в бухгалтерському обліку одночасно зі зменшенням активів, що призводить до зменшення власного капіталу підприємства, у складі витрат того звітного періоду, в якому вони були здійснені. При цьому суб'єкти малого підприємництва можуть відносити суми безповоротної фінансової допомоги, яку вони надають іншим суб'єктам господарювання, до складу «інших операційних витрат», і вести їх бухгалтерський облік з використанням рахунку 84 «Інші операційні витрати», класу 8 «Витрати за елементами».

В цілому ж, сума безповоротної фінансової допомоги наданої юридичною особою (платником податку на прибуток) іншій юридичній особі (платнику податку на прибуток) належить до витрат тієї юридичної особи, яка її надає і, відповідно, до доходів тієї юридичної особи, яка її одержує. У зв'язку з цим, сума безповоротної фінансової допомоги виключається з об'єкта оподаткування юридичної особи (платника податку на прибуток), яка її надає і включається до об'єкта оподаткування юридичної особи (платника податку на прибуток), яка її одержує.

Література:

1. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV // Голос України. – 2003. – № 49.
2. Лист Державної фіскальної служби України від 27.01.2016 р. № 1555/6/99-99-19-02-02-15 // [Електрон. ресурс]. – Режим доступу : <http://sfs.gov.ua/baneryi/podatkovyi-konsultatsii/konsultatsii-dlya-yuridichnih-osib/66264.html>.

3. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій : затв. Наказом Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. N 291 (у редакції наказу Міністерства фінансів України від 09.12.2011 р. N 1591) // Офіц. вісн. України. – 2011. – № 102. – Стор. 325.
4. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р., № 2755–VI // Голос України. – 2010. – № 229–230.
5. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 : затв. Наказом Міністерства фінансів України від 31.12.1999 р. N 318 // Офіц. вісн. України. – 2000. – № 3. – Стор. 181.
6. Про надання роз'яснення : Лист Міжрегіонального головного управління Державної фіскальної служби України – Центрального офісу з обслуговування великих платників від 19.01.2016 р. №1311/10/28-10-06-11 // [Електрон. ресурс]. – Режим доступу : <http://officevp.sfs.gov.ua/baner/podatkovi-konsultatsii/konsultatsii-dlya-yuridichnih-osib/66029.html>.
7. Щодо врахування витрат у вигляді наданої безповоротної фінансової допомоги при визначенні фінансового результату до оподаткування : Лист Державної фіскальної служби України від 16.11.2015 р. № 24342/6/99-99-19-02-02-15 // [Електрон. ресурс]. – Режим доступу : <http://sfs.gov.ua/baneryi/podatkovi-konsultatsii/konsultatsii-dlya-yuridichnih-osib/65269.html>.
8. Щодо врахування витрат у вигляді наданої безповоротної фінансової допомоги при визначенні фінансового результату до оподаткування : Лист Державної фіскальної служби України від 28.07.2016 р. № 16198/6/99-99-15-02-02-15 // [Електрон. ресурс]. – Режим доступу : <http://sfs.gov.ua/baneryi/podatkovi-konsultatsii/konsultatsii-dlya-yuridichnih-osib/69466.html>.

УДОСКОНАЛЕННЯ ЗАГАЛЬНИХ ПРАВИЛ НАКЛАДАННЯ АДМІНІСТРАТИВНИХ СТЯГНЕНЬ

*Коломієць Андрій Миколайович
студент 2 курсу РВО «Магістр», юридичного інституту Київського
Міжнародного Університету*

Велика кількість нормативно-правових актів у сфері адміністративно-деліктного права та їх несистематизованість призводять до складнощів у виборі правової норми, що підлягає застосуванню. Особлива значимість цього питання проявляється тоді, коли мова йде щодо правил накладення адміністративних стягнень.

Проблеми, пов'язані із притягненням особи до адміністративної відповідальності, забезпеченням законності застосування адміністративних стягнень, завжди були в центрі уваги науковців. До їх дослідження зверталися В.Б. Авер'янов, Д.М. Бахрах, Ю.П. Битяк, І.П. Голосніченко, Г.В. Джагунов, Є.В. Додін, та ін. Якщо проаналізувати зміст та напрямок наукових досліджень цих питань, то можна відмітити, що більшість праць, розкриваючи ті чи інші аспекти провадження у справах про адміністративні правопорушення, у недостатньому ступені висвітлювали питання вдосконалення загальних правил накладення адміністративних стягнень як одного з основних чинників забезпечення законності.

Аналіз низки питань щодо загальних правила накладення адміністративних стягнень, дає підстави для висновку, що ці правила мають багатоаспектне призначення.

Згідно норм, що передбачають ці загальні правила, і забезпечують регулювання правозастосовної діяльності під час провадження у справах про адміністративні правопорушення в наведених аспектах. Тобто без їх належного правового оформлення та юридичного закріплення досягнення результатів, передбачених у ст. 23 КУпАП, є неможливим. Це прямо впливає з положень ст. 2 КУпАП, що акцентує увагу на обов'язковому опосередкуванні правом відповідних правил, умов і засобів здійснення адміністративно-юрисдикційної діяльності взагалі. [3, с. 156]

Отже, щодо загальних правил накладення адміністративних стягнень у контексті опрацювання перспектив їх вдосконалення, можна звернути увагу на два аспекти.

Перший аспект (нормативний) стосується нормативно-правового вираження досліджуваних правил у адміністративному законодавстві. Він сприяє формальній визначеності відповідних норм і встановленню їх місця в системі правових приписів, що стосуються провадження у справах про адміністративні правопорушення. [4, с. 83]

Другий аспект (регулятивний) пов'язаний із загальною регулятивною властивістю правових норм. Ідеться про те, що і в якому обсязі здатні регулювати ці норми, на які елементи правозастосовної діяльності вони справляють вплив, які наслідки їх регулятивного впливу на цю діяльність. [4, с. 86]

Тому слід вести мову про те, що перспективи розвитку загальних правил накладення адміністративних стягнень і будуть пов'язані з удосконаленням цих двох аспектів - нормативного й регулятивного.

Удосконалення цих загальних правил має здійснюватися шляхом таких кроків: розширення змісту відповідних положень правових норм, що впливають зі ст. 33 КУпАП; належного їх нормативно-правового закріплення у вигляді відповідних статей КУпАП, включення цих статей в

регулювання діяльності із застосування адміністративних стягнень; урахування їх регулятивного впливу не тільки на стадії розгляду справи та її вирішення, а й на стадіях порушення адміністративного провадження у справі та адміністративного розслідування. [3, с. 341]

З практичної точки зору, такі нормативно-правові зміни сприятимуть більш виваженому прийняттю рішень у справах про адміністративні правопорушення, коли встановлені факти, що за змістом відповідають положенням ст. 33 КУпАП.

З цього приводу в літературі висловлено пропозицію, яка стосується того, що в КУпАП необхідно закріпити правило, що постанова у справі про адміністративний проступок має бути обґрунтованою, тобто зазначений суб'єкт має в постанові перерахувати всі обставини. І така пропозиція є цілком логічним продовженням положень наведеної вище статті, адже в цьому разі отримані під час доказування результати знайдуть відповідне відображення в кінцевому рішенні у справі. [4, с. 273]

Вважаємо, що таке комплексне вирішення питання щодо перспектив розвитку загальних правил накладення адміністративних стягнень краще, забезпечить не тільки ефективність реалізації адміністративної відповідальності в частині накладення стягнень і досягнення безпосередньої мети їх застосування (ст. 23 КУпАП) [2, с. 102], а й надійний захист прав, свобод і законних інтересів осіб, які притягаються до адміністративної відповідальності, що є одним із найважливіших пріоритетів діяльності держави, органів державної влади та місцевого самоврядування, їх посадових осіб, що ґрунтується на положеннях ст.ст. 3, 8, 19 Конституції України.[1]

Література:

1. Конституція України, Закон від 16 червня 1996 р. № 254к/96ВР - <http://www.rada.gov.ua>.
2. Кодекс про адміністративні правопорушення: Науково-практичний коментар / С.В. Петков. – 2-ге вид., - Х.: Право. 2015. – 583 с.
3. Адміністративне право: підручник / Ю.П. Битяк, В.М. Гаращук, В.В. Богуцький та ін.; за заг. ред. Ю.П. Битяк, В.М. Гаращук, В.В. Зуй. – 2-ге вид., переробл. та допов. – Х.: Право, 2014. – 656 с.
4. Коліушко І. Поняття адміністративної відповідальності та адміністративного правопорушення в сучасному українському праві / І. Коліушко, О. Банчук // Право України. - 2014. - №4. -с. 374

Науковий керівник: Залізняк Віталій Анатолійович, кандидат юридичних наук

АДАПТАЦІЯ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ ДО ЄВРОПЕЙСЬКИХ ЦІННОСТЕЙ

Ситник Богдан Іванович

студент Навчально-наукового інституту права Університету державної фіскальної служби України

Державна служба є ключовим елементом системи державного управління, саме від її змістовного функціонування залежить сталий розвиток нашої держави.

На сьогоднішній день перед Україною стоїть стратегічне завдання на інтеграцію до Європейського Союзу, а саме необхідно впровадити в діяльність органів державної влади України європейські методи та принципи діяльності державних службовців. Тому тема нашої наукової роботи є актуальною на даний час. Про це свідчить указ Президента України “Про Концепцію адаптації інституту державної служби в Україні до стандартів Європейського Союзу” від 5 березня 2004 року. Ще тоді діюча система державної служби в Україні мала певні проблеми, які потребували негайного вирішення шляхом адаптації цього інституту до стандартів ЄС.

Реалізація цього указу здійснювалась за такими напрямками:

- вдосконалення системи оплати праці державних службовців;
- встановлення порядку надання державних послуг та вдосконалення нормативного регулювання вимог професійної етики державних службовців;
- підвищення результативності управління державною службою;
- професіоналізація державної служби.

У ході реалізації даного указу було досягнуто ряд позитивних результатів, але більшість прогалин, які існували на той час, так і не було вирішено до сьогодні, адже:

- нормативно-правова база, яка регулює сьогодні діяльність державної служби України, багато в чому вичерпала свій потенціал і стримує розвиток інституту державної служби України;
- якість надання управлінських послуг державними службовцями залишається низькою через відсутність чіткої процедури надання послуг, яка б відповідала європейським вимогам;
- у системі державного управління відсутнє чітке і конкретне розмежування політичних та адміністративних функцій що інколи призводить до не обґрунтованої швидкої та постійної зміни кадрів державної служби в залежності від політичної ситуації в країні;

- не врегульоване питання щодо протидії конфлікту інтересів в діяльності державних службовців, тобто розмежовані державний і приватний сектори.

На даний момент в Україні не довіряють органам державної служби, недооцінюють їхніх можливостей, тоді як саме державні службовці мають бути високоосвіченим прошарком суспільства. Вищесказане дає можливість зрозуміти, що реформація державної служби України є вкрай необхідною, для підвищення ефективності державної служби та недопущення відокремлення людини від держави. Виконувати дане реформування необхідно виключно шляхом адаптації до норм та стандартів Європейського Союзу.

Основним завданням адаптації є створення такої державної служби, яка б діяла на основі професіоналізму, стабільності та політичної нейтральності, була би прозорою, відкритою, зрозумілою для громадян. Це забезпечить формування такої влади, яка буде реалізовувати інтереси суспільства, а не окремого олігархічного об'єднання. Для того, щоб державна служба України відповідала державній службі європейського зразка слід в першу чергу удосконалити систему управління персоналом шляхом запровадження надання неупередженої і об'єктивної оцінки при відборі, призначенні та просуванні працівників державної служби. Реалізувати вищесказане можна шляхом запровадження центрів оцінювання індивідуальних та професійних якостей кандидатів на керівні посади, які б діяли на принципах законності та компетентності.

Наступним кроком на шляху адаптації державної служби України до європейських цінностей є врегулювання питання заробітної плати державних службовців, яка має бути достойною і породжувати у кадрах державної служби прагнення до вдосконалення і стимулювала їх до підвищення працездатності.

Отже, на нашу думку, адаптацію державної служби України до європейських стандартів потрібно проводити шляхом вдосконалення соціальних та правових принципів функціонування державної служби на високому рівні. Для досягнення даної мети необхідно розробити принципово нові нормативно-правові акти, які регулювали б відносини щодо виконання завдань і реалізації функцій органами державної влади.

Література:

1. Желюк Т.Л. Державна служба: Навчальний посібник. – К.: ВД “Професіонал”, 2005. – 576 с
2. Державна служба України: шляхи реформування та кадрового забезпечення: Методичні матеріали для вступників за спеціальністю “державне управління” // Укладач: к.і.н., професор О.П. Якубовський. – Одеса: ОРІДУ НАДУ, 2005. – 28 с.

3. Указ Президента України від березня 2004 року “Про Концепцію адаптації інституту державної служби в Україні до стандартів Європейського Союзу”.

Науковий керівник: Войтенко Ірина Сергіївна, кандидат юридичних наук, доцент, Університет державної фіскальної служби України

МИТНЕ ЗАКОНОДАВСТВО СТОСОВНО ЗАХИСТУ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Співак Ірина Вікторівна

*старший викладач кафедри господарського та адміністративного права,
факультету соціології і права Національний технічний університет
“Київський політехнічний інститут ім. І. Сікорського”*

Глобалізація економіки – процес, що набув на початку 90-х ХХ століття надзвичайно швидких темпів розвитку, об’єктивно викликає потребу гармонізації національного законодавства будь якої країни відповідно до міжнародних норм у сфері стандартизації і сертифікації, функціонування інформаційних систем та забезпечення належного захисту прав інтелектуальної власності. Динаміка економічного та науково-технічного зростання на сучасному етапі значною мірою залежить від побудови ефективної системи розвитку стимулювання та захисту прав інтелектуальної власності у певній країні.

Бажаючи зменшити викривлення та перешкоди в міжнародній торгівлі, та беручи до уваги необхідність сприяти ефективному і належному захисту прав інтелектуальної власності, а також з метою гарантування того, що заходи та процедури, спрямовані на забезпечення права інтелектуальної власності, країни мають визнати необхідними нові норми і правила, що стосуються запровадження основних принципів ГАТТ 1994 та відповідних угод або конвенцій з інтелектуальної власності [1].

В системі захисту прав інтелектуальної власності визначальними є заходи контролю за переміщенням товарів, що містять об’єкти інтелектуальної власності, на митному кордоні.

Наголошуючи на провідному становищі митниці у створенні бар’єрів для проникнення фальсифікованої продукції на світові ринки, Всесвітня митна організація (ВМО) невпинно докладає зусиль щодо уніфікації митного законодавства з питань визначення походження товарів та їх митної вартості, а також з питань захисту прав інтелектуальної власності.

В ході Уругвайського раунду багатосторонніх переговорів ГАТТ було визнано доцільним створення нових правил і норм щодо ефективного захисту прав інтелектуальної власності та сформульовано їх в Угоді про торговельні аспекти прав інтелектуальної власності (ТРІПС) від 15.04.1994р. Регулювання відносин у рамках ТРІПС поширюється на авторські та суміжні права, товарні знаки, промислові зразки, винаходи, топології інтегральних схем, охорону конфіденційної інформації, а також контролю за анти конкурентною практикою через договірні ліцензії.

У зв'язку з цим і для полегшення приведення національних законодавств у відповідність до вимог ГАТТ Всесвітня митна організація підготувала Модельне законодавство, яким було акцентовано увагу на такому:

- чітко має бути визначено роль митниці у боротьбі з фальсифікацією та піратством;
- обов'язок стосовно захисту прав на об'єкти інтелектуальної власності покладається на суб'єктів – власників, а роль митниці обмежується сприянням у забезпеченні захисту цих прав;
- передбачено альтернативні ступені участі митниці у захисті прав інтелектуальної власності залежно від визначених законодавством відповідної країни повноважень;
- будь-яке порушення прав інтелектуальної власності шляхом імпортування чи експортування контрафактних товарів підлягає покаранню, еквівалентному тому, що передбачене за вчинення правопорушення, пов'язаному з виготовленням контрафактного товару в межах митної території відповідної країни.

Важливим інструментом, який допоможе створити належні умови для переходу на нові принципи безпечної торгівлі, завдяки новим формам співробітництва між митними адміністраціями і бізнесом, а, головне, між митними адміністраціями держав-членів ВМО [2], стали також Рамкові стандарти безпеки та сприяння світовій торгівлі від 2005 р., якими передбачено гармонізацію вимог щодо попереднього електронного повідомлення про вантаж при імпортних, експортних та транзитних відправленнях; щодо обов'язкового застосування системи управління ризиками та здійснення огляду вантажів підвищеного ризику із застосуванням неруйнівних методів. Важливим для забезпечення захисту прав інтелектуальної власності є розроблена Всесвітньою митною організацією Інструкція “Фактори порушення прав інтелектуальної власності”, якою визначено 17 індикаторів ризику, що дозволяють виявляти “факти піратства” та контрафактну продукцію.

Євроінтеграційний курс, на який стали Україна та деякі інші пострадянські держави, зокрема, Республіка Молдова, обумовлює об'єктивну потребу щодо адаптації національних законодавств з метою

ефективного регулювання відносин у сфері захисту прав інтелектуальної власності, зокрема під час переміщення через митний кордон товарів, що містять об'єкти інтелектуальної власності.

Важливою складовою адаптаційного процесу є імплементація (за максимально гнучкого підходу) норм Європейського законодавства з питань забезпечення митними адміністраціями дотримання прав інтелектуальної власності, які закріплені в Регламенті (ЄС) № 608/2013 (далі – Регламент 608/2015) від 12 червня 2013 року з питань митного забезпечення дотримання прав інтелектуальної власності [4].

Водночас, вбачається, що неприйнятним є автоматичне копіювання положень Регламенту (ЄС) № 608/2013, з огляду на наявність певних розбіжностей з положеннями національних законодавств.

Так, відповідно до п.1 ст.2 Регламенту (ЄС) № 608/2013 право інтелектуальної власності означає:

- a) торгіву марку;
- b) проектування (розробка);
- c) авторські права або будь-які інші права, передбачені національним або Союзним законодавством;
- d) географічне зазначення;
- e) патент, передбачений національним законодавством або Європейського Союзу;
- f) додаткове свідчення захисту для лікарських засобів, передбачене Регламентом (ЄС) № 469/2009 Європейського Парламенту та Ради від 06 травня 2009 року, включаючи додаткове охоронне свідоцтво на лікарські засоби;
- g) додатковий охоронний сертифікат на засоби захисту рослин, передбачений у Регламенті (ЄС) № 1610/96 Європейського Парламенту та Ради від 23 липня 1996р., включаючи додатковий охоронний сертифікат на засоби захисту рослин;
- h) Спільне право на рослинне різноманіття, передбачене Регламентом Ради (ЄС) № 2100/94 від 27 липня 1994 р. щодо захисту прав на рослинне різноманіття;
- i) права на сорти рослин, передбачені національним законодавством;
- j) топографія напівпровідникових продуктів, як це передбачено національним законодавством або законодавством Союзу;
- k) корисна модель, захищена як право інтелектуальної власності національним законодавством або законодавством Союзу;
- l) фірмове найменування, захищене як ексклюзивне право інтелектуальної власності на національному рівні або законодавством Союзу.

З огляду на вищезгадане, вбачається, що зазначене у п.1 ст.2 Регламенту (ЄС) відповідає, фактично, визначеному п.46 ст.4 Митного кодексу України та п.48 ст.1 Митного кодексу Республіки Молдова поняттю “об’єкти інтелектуальної власності”. Законодавством України право інтелектуальної власності визначається як право особи на результат інтелектуальної, творчої діяльності або на інший об’єкт права інтелектуальної власності.

Так, п. 48 ст. 1 Митного кодексу Республіки Молдова визначає “об’єкти інтелектуальної власності” як результати інтелектуальної діяльності, підтвержені відповідними правами їх власників, що включають: об’єкти промислової власності (винаходи; корисні моделі; сорти рослин, топографії інтегральних схем, найменування місць походження товарів, товарні знаки та знаки на послуги, промислові малюнки та моделі), об’єкти авторського права та суміжних прав (літературні твори, витвори мистецтва, науки і т.д., включаючи комп’ютерні програми та бази даних), комерційну таємницю (ноу-хау) і т.д. [5].

Визначення поняття “об’єкти інтелектуальної власності”, передбачене п.48 ст. 1 Митного кодексу Республіки Молдови, є більш подібним до визначеного статтею 420 Цивільного кодексу України [6] ніж до визначеного п. 46 ст. 4 Митного кодексу України.

Пунктом 46 ст. 4 Митного кодексу України поняття “об’єкти інтелектуальної власності” як об’єкти авторського права і суміжних прав, винаходи, корисні моделі, промислові зразки, торговельні марки, географічні зазначення (зазначення походження товарів) та сорти рослин [7].

Крім того, до переліку прав інтелектуальної власності віднесено патент (п 1. пп. е ст. 2 Регламенту), а у вітчизняному законодавстві патент чи інший охоронний документ є формою закріплення відповідного права.

З огляду на зазначене, слід наголосити на тому, що кожна країна, яка намагається реалізувати власну модель інноваційного розвитку, має враховувати базисні засади сформованої в наш час міжнародної системи регулювання захисту прав інтелектуальної власності, водночас використовуючи важливе положення міжнародних нормативно-правових актів щодо неприпустимості при цьому завдання шкоди положенням національного законодавства.

Література:

1. Угода про торговельні аспекти прав інтелектуальної власності. Угода Всесвітньої Торговельної Організації. Додаток ІС. “TRIPS” //Збірник актів Державної митної служби України. – К.: Панорама, 2001. – 86 с.

2. Щербакова М. Стандарти від ВМО: Світова система безпеки// Митниця.- 2006. - № 7 (20). – С.4.
3. Рамочные стандарты безопасности и упрощения мировой торговли: Принятые и одобренные на 105/106 сессии Совета ВТО 23 июня 2005 г. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.customs.ru>
4. Regulation (EU) №608/2013 of the European Parliament and of the Council of 12 June 2013 concerning customs enforcement of intellectual property rights and repealing Council Regulation №608/2013. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http:// translate.google.com.ua/translate?hl](http://translate.google.com.ua/translate?hl)
5. Таможенный кодекс Республики Молдова от 2000 г. (в ред. 2010 г.)
6. Цивільний кодекс України: (Офіційний текст). – К.: ПАЛИВОДА А.В., 2012. – 380 с.
7. Науково-практичний коментар Митного кодексу України. – К.: Алерта, 2015. – 804 с.

ЄВРОПЕЇЗАЦІЯ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ В КОНТЕКСТІ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ

Цісар Ганна Ігорівна

*студентка Навчально-наукового інституту права Університету
державної фіскальної служби України*

Мазур Яніна Петрівна

*студентка Навчально-наукового інституту права Університету
державної фіскальної служби України*

На сьогодні вектор руху України направлений на створення правової держави, саме тому виникла необхідність у негайному реформуванні всіх сфер суспільного життя. Дослідження процесу європеїзації публічного адміністрування в контексті європейської обумовленості є актуальним питанням для нашої держави, оскільки дозволяє з'ясувати вимоги європейського законодавства та їх вплив на зміст та напрями адміністративної реформи.

Позиція України як держави, що прямує до вдосконалення та обрала курс на європейський напрям розвитку і перетворень в усіх її сферах життя, обумовлює важливість європеїзації та вдосконалення власного державного управління. Уже протягом багатьох років система державного управління в Україні знаходиться у стані реформування. Безумовно, адміністративна реформа — це явище багатоаспектне та всеохопне, проте на практиці ми бачимо спроби одночасного реформування одразу усіх сфер державного управління.

Виходячи із норм і догматів сучасного адміністрування можна сказати, що публічне адміністрування — це регламентована законами та

іншими нормативно-правовими актами діяльність суб'єктів публічного адміністрування, спрямована на здійснення законів та інших нормативно-правових актів шляхом прийняття адміністративних рішень, надання встановлених законами адміністративних послуг. Термін “публічне адміністрування” походить від англ. “public administration”. У вузькому розумінні публічне адміністрування пов'язане із виконавчою гілкою влади і розглядається як: професійна діяльність державних службовців, яка включає всі види діяльності, спрямовані на реалізацію рішень уряду [1];

Аналізуючи норми і погляди на дане питання європейських вчених, слід зазначити, що концептуальний підхід до визначення інституту публічного адміністрування є досить схожим для України і країн ЄС. Але з огляду на те, що наша держава довгий час мала абсолютно інший кут розвитку, то на сьогоднішній день гостро стоїть питання реформування публічного адміністрування. Адже однакові за змістом та спрямованістю адміністративні реформи можуть мати різні перспективи на успіх, у разі якщо вони проводяться в країнах з відмінними адміністративними традиціями.

Європеїзація державного управління здійснюється через запровадження в національну систему дієвих механізмів державного управління, нових стандартів надання послуг, ефективних управлінських процедур і практик запозичених в інших державах або вироблених під час взаємодії з європейськими партнерами [2].

Суть адміністративної реформи полягає у цілісній перебудові уже існуючої в Україні системи публічного управління, з одного боку, та розбудові тих інститутів публічного управління, яких Україна як суверенна держава ще не створила, з іншого.

Таким чином, процеси які відбуваються у сфері публічного адміністрування в Україні, багато в чому співзвучні з європейським досвідом реформування. Впровадження європейських стандартів в сферу публічного управління є сприяючим фактором для входження України в ЄС.

Література :

1. Зарубіжний досвід публічного адміністрування : метод. рек. / авт. кол.: Н.М. Мельтюхова, В.В. Корженко, Ю.В. Дідок та ін. ; НАДУ, 2010. – 28 с.
2. Європеїзація систем публічного адміністрування країн Центральної та Східної Європи у контексті підготовки до членства в ЄС /авт. О.Оржель// Вісник Національної академії державного управління / 2012 — 22-30 с.

Науковий керівник: Войтенко Ірина Сергіївна, кандидат юридичних наук, доцент, Університет державної фіскальної служби України

**ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ
БЕЗПЕКИ У ГАЛУЗІ АВТОМОБІЛЬНОГО ТРАНСПОРТУ**

Єгоров Єгор Сергійович

*студент міжнародно-правового факультету Національного юридичного
університету імені Ярослава Мудрого*

Актуальність даної теми полягає у тому, що нині гостро стоїть питання щодо мінімалізації забруднення повітря вихлопами автомобілів. Автомобільний транспорт – одне з найпотужніших джерел забруднення атмосфери. У світі експлуатується близько 1 мільярда автомобілів. В Україні зареєстровано понад 1 млн. вантажних та близько 3 млн. легкових автомобілів. Але міста не пристосовані до такої кількості автотранспорту.

Натомість автомобільний транспорт в Україні дуже стрімко розвивається. Більше, ніж 70% вантажів та 85% пасажирів перевозять саме автомобільним транспортом. Він дає близько 80% усіх токсичних викидів в атмосферу, зокрема в Ужгороді - 91%, Полтаві - 88%, Львові - 79%, Києві - 75%. Довжина пробігу без зупинок між світлофорами становить лише 400-600 м, внаслідок чого середня швидкість руху вдень в центрі міста (зокрема, Києва) і на великих автошляхах знижується до 12-20 км/год, а це збільшує витрати палива в 3-4 рази. Відповідно збільшуються й викиди. Сам автотранспорт також призводить до специфічних форм забруднення повітря. При русі стираються шини, і тисячі тон гуми у вигляді пилу потрапляють у повітря.[5]

За останній час в міському повітрі виріс об'єм оксидів вуглецю, вуглеводнів, оксидів азоту, сажі. Але найбільшу небезпеку, окрім оксидів азоту, становлять сірчані та свинцеві сполуки. Річ у тому, що джерелом техногенних забруднень атмосфери в основному являються двигуни внутрішнього згорання, за допомогою яких працюють автівки. Під час роботи ДВЗ і утворюються всі ці викиди сірчистого газу й оксидів азоту, що є в свою чергу причиною утворення кислотних опадів, а викиди вуглеводів призводять до утворення смогу та парникового ефекту. У той же час тверді частинки пилу й сажі спричиняють зміну погоди (похолодання, тумани й дощі). [4] Усі ці чинники разом із викидами промислових підприємств призводять до глобальної зміни клімату Землі.

Так, вздовж доріг Харківської області були проведені дослідження і стало відомо, що на віддалі 100 м обабіч доріг вміст свинцю в ґрунті та рослинах перевищує норму в 8-17 разів, а кадмію, нікелю, міді, цинку - в 2-3 рази.[5] Ці зони зовсім непридатні для випасу худоби та заготівлі сіна,

посадки плодове - ягідних культур. А тому вживання плодів та ягід, зібраних вздовж автотрас є смертельно небезпечним.

Правове регулювання забезпечення екологічної безпеки в галузі автомобільного транспорту здійснюється за двома основними напрямками: з одного боку – екологічним законодавством, що висуває загальні вимоги до здійснення будь-якої господарської діяльності, а з другого – спеціальним законодавством щодо правового регулювання суспільних відносин, які складаються в транспортній галузі. Обидва напрямки інколи не узгоджуються, існують прогалини в законодавстві, використовуються застарілі стандарти та вимоги в галузі автомобільного транспорту, від яких світова спільнота уже відійшла. Це, в свою чергу, не дозволяє як слід забезпечити конституційне право кожного на безпечне для життя і здоров'я довкілля, яке міститься в статті 50 Конституції України, породжує значні складнощі у забезпеченні правової охорони навколишнього природного середовища, хоча цей обов'язок чітко закріплений за органами державної влади в статті 16 Конституції, створює умови для скоєння екологічних правопорушень, не дозволяє органам внутрішніх справ та іншим правоохоронним органам ефективно виконувати свої природоохоронні функції.

Так, наприклад, відповідно до ст. 24 Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища», об'єкти, що шкідливо впливають або можуть вплинути на стан навколишнього природного середовища, види та кількість шкідливих речовин, що потрапляють у навколишнє природне середовище, види й розміри шкідливих фізичних та біологічних впливів на нього підлягають державному обліку. Підприємства, установи та організації, в тому числі в автотранспортній галузі, повинні проводити первинний облік у галузі охорони навколишнього природного середовища і безоплатно подавати відповідну інформацію органам, що ведуть державний облік у цій галузі.[1] Відповідно до ст. 22 зазначеного Закону та постанови Кабінету Міністрів України від 30 березня 1998 р. «Про затвердження Положення про державну систему моніторингу довкілля», з метою забезпечення збору, обробки, збереження та аналізу інформації про стан навколишнього природного середовища, прогнозування його змін та розробки науково обґрунтованих рекомендацій для прийняття ефективних управлінських рішень в Україні створюється система державного моніторингу навколишнього природного середовища.[1-2] Зазначені підприємства, установи та організації зобов'язані безоплатно передавати відповідним державним органам аналітичні матеріали власних спостережень. До цього переліку суб'єктів відносяться і автотранспортні підприємства.

Необхідно зазначити, що викиди в атмосферне повітря підприємствами транспорту залежать від обсягів роботи, тобто від

основних показників перевезення вантажів і пасажирів, а також природоохоронної діяльності на підприємствах. Тому, можна зробити висновок, що багато чого залежить і від автотранспортних підприємств.

Взагалі проблеми, пов'язані із забрудненням довкілля автотранспортом, давно привернули увагу вчених. Так, останнім часом їхня робота ведеться у чотирьох основних напрямках: дослідницькі роботи по створенню нових видів двигунів; пошуки нового виду пального; розробка фільтрів і конвертерів для зменшення шкідливих речовин у вихлопі ДВЗ; додавання певних хімічних речовин у паливо для більш повного його згорання. Сучасний розвиток автомобільних двигунів внутрішнього згорання відбувається за такими напрямками: підвищення паливної економічності і екологічної чистоти; підвищення потужності агрегатів та зниження маси; створення гібридних силових установок із ДВЗ; дизелізація транспорту; підвищення надійності роботи і ресурсу; використання альтернативних палив (газ, водень); застосування для керування ДВЗ мікропроцесорної техніки.[3]

В Україні поки ще використовують бензин із вмістом свинцю 0,36 г/л, тоді як в Англії, Німеччині та США - 0,013-0,15, що значно менше впливає на стан навколишнього середовища.[4] Також вчені пропонують такі заходи зі зниження забруднення навколишнього середовища, як: застосування водневих, гібридних двигунів та електромобілів, каталітичних перетворювачів, альтернативних видів палива. Українські автовиробники ведуть пошуки щодо виробництва автотранспорту на екологічно чистих джерелах енергії, зокрема, випущено запорізький автомобіль з водневим двигуном, львівський та луцький електробуси.

Отже, можна зробити висновок, що вирішення проблем у сфері правового забезпечення екологічної безпеки у галузі автомобільного транспорту залежить, в першу чергу, від декількох основних чинників: наявності дієвого законодавства та його дотримання всіма суб'єктами екологічних правовідносин, належного нагляду та контролю, встановлення жорсткої відповідальності за порушення відповідного законодавства та норм; стану самого транспортного засобу, розумного планування транспортних потоків та управління рухом в районах з підвищеною щільністю автотранспортних засобів та державних програм із розвитку екологічних транспортних засобів.

Література:

1. Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища» від 25.06.1991 № 1264-XII// Відом. Верхов. Ради України.– 1991. - № 41. - ст.546
2. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про державну систему моніторингу довкілля» від 30 березня 1998 № 391

3. Бригадир І.В. Правове регулювання забезпечення екологічної безпеки в галузі автомобільного транспорту: автореф. дис. канд. юрид. наук: 12.00.06 / Національна юридична академія України ім. Ярослава Мудрого. — Х., 2008. — 20 с.
4. Гутаревич Ю.Ф., Зеркалов Д.В., Говорун А. Г., Корпач А. О. Екологія автомобільного транспорту: Навч. посіб. / Національна транспортна академія. — К. : Основа, 2002. — 312с
5. Вступ до медичної геології / За ред.. Г.І. Рудька, О.М. Адаменка. – К.: Вид-во Академпрес, 2010. – Т.1. – С. 124-130.

Науковий керівник: Лозо Олена Вячеславівна, кандидат юридичних наук, асистент кафедри екологічного права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

ЛАНДШАФТ В ЕКОЛОГІЧНИХ ПРОГРАМАХ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Лозо Олена В'ячеславівна

*кандидат юридичних наук, асистент кафедри екологічного права
Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого*

Політико-правовим фундаментом ландшафтної політики в Європейському Союзі є Екологічні програми ЄС, що приймаються з 1973 р. Низка положень цих програм носить довгостроковий стратегічний характер, інші пункти є середньостроковими тактичними заходами. Тому для з'ясування основних параметрів і динаміки розвитку ландшафтної політики ЄС варто розглянути еволюцію механізму правового регулювання ландшафтів у шести Екологічних програмах цього інтеграційного об'єднання, асоційованим членом якого стала й Україна. Цей огляд допоможе співставити аналогічні процеси та оптимізувати регламентацію охорони ландшафтів у нашій країні.

Перша екологічна програма ЄС (ЕП 1) на 1973 – 1977 роки [1] поклала початок системному стратегічному регулюванню взаємодії індустріального суспільства з навколишнім середовищем. До числа основних завдань були віднесені такі: запобігання, зменшення й усунення забруднення та шкоди природі; підтримання екологічного балансу та гарантій захисту біосфери; утримання від будь-якої експлуатації ландшафтів, що завдає істотної шкоди екологічному балансу; врахування екологічних вимог у містобудуванні та землекористуванні; пошук шляхів вирішення екологічних проблем, спільних з державами поза Співтовариства, особливо у міжнародних організаціях.

Мета екологічної політики Співтовариства, згідно ЕП 1, полягала у поліпшенні якості навколишнього середовища і умов життя людей у ЄС. Закріплювалися наступні основні принципи екологічної політики:

1. Пріоритет запобігання екологічної шкоди джерела перед подальшою протидією його ефектам. Технічний прогрес повинен забезпечити охорону ландшафтів та інших елементів навколишнього середовища та підвищення якості життя при мінімальних витратах.

2. Впливи на ландшафти та інші об'єкти природи повинні враховуватися в технічному плануванні та процесах прийняття рішення на найраннішій стадії.

3. Слід уникати будь-якої експлуатації ландшафтів та інших природних ресурсів, яка завдає істотної шкоди екологічному балансу. Ресурси навколишнього середовища обмежені; природа може поглинати забруднення та нейтралізувати його шкідливі ефекти в обмеженій мірі.

4. Стандарти наукового та технологічного знання у сфері навколишнього середовища повинні бути поліпшені за допомогою розробки відповідних ефективних дій.

5. Вартість запобігання та усунення екологічного збитку повинна бути покладена на забруднювача.

6. Відповідно до Декларації Стокгольмської конференції ООН про навколишнє середовище 1972 р., слід гарантувати, щоб дії однієї держави, не приводили до деградації навколишнього природного середовища в іншій державі.

7. Співтовариство і його держави-члени в своїй екологічній політиці повинні брати до уваги інтереси країн, що розвиваються, і сприяти їх економічному розвитку та торгівлі з ними з метою запобігання або скорочення несприятливих наслідків.

8. Ефективність зусиль, націлених на сприяння глобальному дослідженню навколишнього середовища, буде посилена відповідно до визначеної довгострокової концепції Європейської екологічної політики.

У світлі *Першої та Другої* [2] екологічних програм дій у галузі навколишнього середовища (ЕП 2 на 1978-1982 роки) одним із принципів екологічної політики ЄС було закріплено підвищення рівня наукового та технологічного знання для покращення якості навколишнього природного середовища і боротьби із забрудненням, проведення науково-дослідницьких робіт щодо захисту природи і поширення екологічних знань. Розширенню діапазону знань у сфері ландшафтів мала сприяти співпраця на рівні Співтовариства між різними лабораторіями та інститутами в державах-членах і в Об'єднаному центрі досліджень на основі багаторічних програм.

Четверта програма (1987-1992) [3], яка спирається на досягнутий досвід, скоригувала цілі та принципи екологічної політики Співтовариства

[379]. Метою екологічної політики Співтовариства було проголошено поліпшення якості та умов життя народів Співтовариства, забезпечення людини найкращим докільлям та затвердження імперативу збереження природного середовища проживання. До вже наявних принципів Програм були додані наступні положення:

1. Захист навколишнього середовища – справа кожного у Співтоваристві. Успіх екологічної політики передбачає, що всі групи населення і всі соціальні сили Співтовариства роблять внесок у захист і вдосконалення навколишнього середовища. Тому на всіх рівнях повинна проводитися безперервна та детальна освітня діяльність, щоб кожна людина у Співтоваристві усвідомила проблему і повністю прийняла свої обов'язки по відношенню до майбутніх поколінь.

2. Для кожної категорії забруднення необхідно встановити рівень діяльності (місцевий, регіональний, національний, Співтовариства, міжнародний), найбільш прийнятний для типу екологічної шкоди та географічної зони, що підлягає захисту.

3. Більшість аспектів екологічної політики не варто планувати і здійснювати ізольовано в окремих країнах. Національні екологічні програми повинні бути скоординовані, і політика держав-членів у цій галузі згармонізована в межах Співтовариства на основі загального довгострокового плану. Це надасть можливість на всіх рівнях підвищити ефективність дій із захисту та поліпшення навколишнього середовища в Співтоваристві, беручи до уваги її регіональні відмінності і належне функціонування Спільного ринку.

Особливо у ЕП 4 приділяється увага наступним аспектам: 1) пріоритет профілактичних дій, 2) виправлення шкоди природі в самому джерелі, 3) забруднювач сплачує за запобігання і відшкодування шкоди, 4) вимоги щодо захисту навколишнього середовища повинні бути компонентом інших напрямів спільної політики Співтовариства.

На основі попередніх досягнень варто було зосередитися на наступних пріоритетних завданнях при дотриманні повноважень Співтовариства й держав-членів:

1) Запобігання забрудненню:

a) Скорочення джерел різних видів забруднення і збитку ландшафтів та інших елементів навколишнього середовища.

b) Контроль за хімічними речовинами та виробами з них.

c) Запобігання індустріальним катастрофам: заходи загального запобігання промисловим інцидентам, ефективні відповідні дії й обмеження наслідків, які все ж мали місце, обмін екологічною інформацією між державами-членами.

d) Екологічна оцінка та оптимальне використання біотехнологій.

е) Захист здоров'я населення і навколишнього середовища від шкоди ядерної радіації в режимі нормальної діяльності й в аварійних ситуаціях.

2) Вдосконалення управління ресурсами:

г) Захист і збільшення кількості природної спадщини Європи, виконання Регламенту Ради 3626/82 про здійснення Угоди про міжнародну торгівлю видами дикої фауни і флори, які перебувають під загрозою знищення [4] й Директиви 79/409/ЕЕС про збереження диких птахів [5]; охорона особливо важливих або екологічно чутливих регіонів та сприяння відродженню екологічно постраждалих регіонів; захист лісів від атмосферного забруднення і пожеж, включаючи виконання заходів, встановлених у Регламентах Ради 3528/86 [6] та 3529/86 [7].

h) Оцінка ризику та адекватні відповідні дії у разі природних або антропогенних загроз охороні здоров'я і навколишньому середовищу.

і) Підтримка екологічних методів ефективного сільського господарства.

j) Захист ґрунту, і особливо боротьба з ерозією, збереження рослинного покриву, запобігання та боротьба з індустриальним та сільськогосподарським пошкодженням ландшафтів з урахуванням геоморфологічних характеристик різних областей.

к) Управління водними ресурсами та поліпшення якості вод за допомогою скорочення їх забруднення, захисту областей дренажу та прибережних ландшафтів.

l) Розвиток управління відходами в напрямку скорочення їх кількості, обробки та повторного використання.

т) Комплексна охорона навколишнього середовища середземноморського регіону з урахуванням специфіки його ландшафтів.

3) Міжнародна координація:

п) Підтримка та активна участь Співтовариства та держав-членів в екологічній діяльності міжнародних організацій.

о) Співпраця з країнами, що розвиваються у сфері охорони ландшафтів та всього навколишнього середовища, і особливо з питань опустелювання, водозабезпечення, збереження тропічних лісів, поводження з небезпечними речовинами та технологічного співробітництва.

4) Розвиток відповідних інструментів передбачав:

р) Поліпшення наукової бази екологічної політики, в тому числі і за допомогою дослідницьких програм.

q) Ефективне виконання Директиви Ради 85/337 / ЕЕС про оцінку впливу деяких публічних і приватних проектів на навколишнє середовище [8] та інтеграція екологічного виміру в інші політики Співтовариства.

г) Дотримання відповідних стандартів для забезпечення високого рівня охорони здоров'я населення, ландшафтів і всього навколишнього середовища.

- s) Розвиток ефективних економічних інструментів типу податків, державної допомоги, дозволу договірних поступок з метою здійснення принципу «забруднювач платить», відповідно до Рекомендації Ради 75/436 / Euratom про розподіл вартості і дій публічної влади з питань навколишнього середовища [9].
- t) Сприяння розвитку та поширенню чистої технології, особливо в галузях важкої промисловості.
- u) Покращений доступ до інформації про навколишнє середовище.
- v) Розвиток екологічної освіти та навчання на відповідних рівнях і сприяння громадському усвідомленню проблем навколишнього середовища.

Держави-члени відповідно до ст. 130 Р ЕЕА гарантували фінансові ресурси, необхідні для здійснення Екологічної програми.

П'ята екологічна програма [10], на відміну від попередніх, була розрахована на більш тривалу перспективу (до 2000 р., а за деякими позиціями – до 2010 р.) і будувалася на основі концепції сталого розвитку, виробленої раніше Світовим Співтовариством. Програма відповідала масштабу планетарних наслідків її реалізації. Особливо наголошувалося на «корекції курсів екологічного розвитку» в країнах Центральної та Східної Європи.

Новий підхід ЕП 5 полягав також і в тому, що висунута стратегія стосувалася не тільки компетентних державних структур, а ще й всіх «дійових осіб економіки» й громадян, покликаних розділяти відповідальність за стан навколишнього середовища. Послідовний розвиток у Програмі отримали принцип превентивності охорони навколишнього середовища, а також проголошений Маастрихтським договором про Європейський союз 1992 р. принцип «розподілу відповідальності». Особливо розширювався діапазон «інструментів» правової охорони. Багато нововведень у законодавстві Співтовариства з'явилися внаслідок використання досвіду, вже реалізованого або запропонованого в попередні роки. При цьому одні «економічні та податкові інструменти» з опорою на ринкові закони були покликані перекласти тягар витрат у галузі охорони навколишнього середовища на тих, кому зрештою призначалися плоди відповідної діяльності: товари та послуги (підхід «інтерналізації витрат»); інші – представляли собою «добровільні зобов'язання» забруднювача; треті, вже прийняті, але які не отримали реального застосування в праві ЄС, вступали в дію в разі, коли заходи перших двох категорій виявлялися неефективними, і в кінцевому рахунку зводилися до цивільної відповідальності забруднювача за завдану шкоду.

Фактично в ЕП 5 пропонувалася нова стратегія для навколишнього середовища і розвитку, і підхід цієї програми відрізнявся від параметрів, які були застосовані в попередніх програмах екологічного дії:

- спрямованість на осіб та дії, які вичерпують природні ресурси та іншим шляхом пошкоджують навколишнє середовище, замість очікування появи проблем;
- зусилля щодо зміни екологічно шкідливих тенденцій і методів для забезпечення оптимальних умов для соціально-економічного добробуту та розвитку нинішнього і майбутніх поколінь;
- досягнення змін соціальної поведінки за допомогою оптимального залучення всіх секторів суспільства на кшталт розділеної відповідальності, включаючи державну службу, державних і приватних підприємців, а також широку громадськість;
- розподіл відповідальності за допомогою суттєвого розширення діапазону інструментів, які застосовуються одночасно до вирішення особливих питань.

Для кожної з основних проблем встановлювалися довгострокові цілі, які становили не юридичні зобов'язання, а показникові рівні або досягнення, до яких слід було спрямовуватися для забезпечення сталого шляху розвитку.

ЕП 5 враховувала різноманітність ситуацій у різних регіонах Співтовариства і, зокрема, потребу в економічному і соціальному розвитку бідніших регіонів. Вона прагнула захищати і підтримувати властиві таким регіонам переваги і надавати захист їх найбільш цінним ландшафтам та іншим природним активам як основним ресурсам для економічного розвитку, соціального удосконалення та процвітання. У випадку більш розвинених областей Співтовариства мета полягала у відновленні або підтриманні якості навколишнього середовища і природно-ресурсної основи їх тривалої економічної діяльності та якості життя. Успіх цього підходу істотно визначався потоком і якістю інформації як про навколишнє середовище, так і між різними дійовими особами (акторами), включаючи громадськість. Роль Європейського Екологічного агентства вбачалася як вирішальна в оцінці та поширенні інформації, розрізненні реальних і можливих ризиків та забезпеченні наукової та раціональної основи для рішень і дій, які стосуються ландшафтів та всього навколишнього природного середовища. Єврокомісія доручала своїм інформаційним службам екологічне інформування та забезпечення розуміння проблем навколишнього середовища для мотивації широкої громадськості до дії.

Шоста екологічна програма 2002 р. [11] була затверджена Рішенням Європейського парламенту та Ради № 1600/2002/ЄС від 22 липня 2002

року до 2012 р., надалі й в цілому спрямована на забезпечення трьох умов проведення екологічної політики Співтовариства:

1. Інтеграція потреб навколишнього середовища в різні напрямки діяльності ЄС та імплементація принципу екологічної обумовленості діяльності Співтовариства, викладеного в ст. 6 Договору про заснування ЄС.

2. Продовження заходів, спрямованих на забезпечення сталого розвитку.

3. Проведення екологічних заходів з розрахунком на поточне і майбутнє розширення Європейського Союзу, тобто вступу до нього 12 нових держав.

Програма концентрує увагу на чотирьох пріоритетних сферах дій Співтовариства – тематичних стратегіях, які тією чи іншою мірою стосуються ландшафтів: зміна клімату; природа і біологічне різноманіття; довкілля, здоров'я та якість життя; природні ресурси і відходи.

ЕП 6 визначає як загальні цілі, завдання, принципи та стратегічні підходи екологічної діяльності ЄС на найближчі 10 років, так і конкретні цілі, завдання та ключові заходи у згаданих вище сферах. Програма орієнтована на:

- привернення особливої уваги до зміни клімату як невирішеної проблеми на найближчі 10 років і наступні роки та сприяння довгостроковим завданням щодо стабілізації концентрації парникових газів в атмосфері на рівні, який би попереджав небезпечне атмосферне втручання у кліматичну систему;

- захист, збереження, відновлення і розвиток функціонування ландшафтів, природних систем, природних місць мешкання, дикої флори і фауни з метою зупинення опустелювання та виснаження біологічного різноманіття, включаючи різноманітність генетичних ресурсів як у ЄС, так і на глобальному рівні;

- сприяння високому рівню якості життя та соціального добробуту громадян, забезпечення їх безпечним для здоров'я довкіллям, підтримання сталого міського розвитку;

- підвищення ефективності ресурсів, а також управління ресурсами і відходами для створення більш стійкої структури виробництва і споживання, що не перевищує існуючих можливостей навколишнього середовища.

В ЕП 6 сформульовані стратегічні підходи до вирішення екологічних завдань, яких пропонується досягати за допомогою заходів:

1. Розробка нового законодавства та корекція чинного;

2. Стимулювання більш ефективної імплементації та забезпечення дотримання законодавства Співтовариства в галузі навколишнього середовища, включаючи право Єврокомісії ініціювати процедури щодо порушень.

3. Подальша інтеграція вимог щодо захисту навколишнього середовища у підготовку, визначення та імплементацію політик і дій Співтовариства в різних сферах, включно з висуненням особливих екологічних завдань, цілей, термінів виконання та показників, які необхідні в різних секторах.

4. Сприяння сталій структурі виробництва та споживання, ефективна імплементація закріплених принципів, взяття під контроль негативного, а також позитивного впливу на навколишнє середовище шляхом використання ринкових і загальноекономічних інструментів.

5. Посилення співробітництва та партнерства з підприємствами та їх представниками, а також залучення відповідних соціальних партнерів, споживачів та їх організацій з метою поліпшення екологічної політики підприємств і закріплення структури сталого виробництва.

Законодавство та політика ЄС постулюють охорону європейських ландшафтів. І цей досвід є дуже цінним для України, де відповідне законодавство знаходиться ще на початковій стадії формування.

Література:

1. Declaration of the Council of the European Communities and of the representatives of the Governments of the Member States meeting in the Council of 22 November 1973 on the programme of action of the European Communities on the environment // Official Journal of the European Communities. C 112. – 1973. – 20 December, vol. 16. – Pp. 1–48.

2. Resolution of the Council of the European Communities and of the Representatives of the Governments of the Member States meeting within the Council of 17 May 1977 on the continuation and implementation of a European Community policy and action programme on the environment // Official Journal of the European Communities. C 139. – 1977. – 13 June, vol. 20. – Pp. 1–46.

3. Resolution of the Council of the European Communities and of the representatives of the Governments of the Member States, meeting within the Council of 19 October 1987 on the continuation and implementation of a European Community policy and action program on the environment (1987-1992) // Official Journal of the European Communities. C 328. – 1987. – 7 December, vol. 30. – Pp. 1–4.

4. Council Regulation (EEC) No 3626/82 of 3 December 1982 on the implementation in the Community of the Convention on international trade in endangered species of wild fauna and flora // Official Journal of the European Communities. L 384. – 1982. – 31 December, vol. 25. – Pp. 1–61.

5. Council Directive 79/409/EEC of 2 April 1979 on the conservation of wild birds // Official Journal of the European Communities. L 103. – 1979. – 25 April, vol. 22. – Pp. 1–18.

6. Council Regulation (EEC) No 3528/86 of 17 November 1986 on the protection of the Community's forests against atmospheric pollution // Official Journal of the European Communities. L 326. – 1986. – 21 November, vol. 29. – Pp. 2–4.
7. Council Regulation (EEC) No 3529/86 of 17 November 1986 on protection of the Community's forests against fire // Official Journal of the European Communities. L 326. – 1986. – 21 November, vol. 29. – Pp. 5–7.
8. Council Directive 85/337/EEC of 27 June 1985 on the assessment of the effects of certain public and private projects on the environment // Official Journal of the European Communities. L 175. – 1985. – 5 July, vol. 28. – Pp. 40–48.
9. Council Recommendation of 3 March 1975 regarding cost allocation and action by public authorities on environmental matters // Official Journal of the European Communities. L 194. – 1975. – 25 July, vol. 18. – Pp. 1–4.
10. Resolution of the Council and the Representatives of the Governments of the Member States, meeting within the Council of 1 February 1993 on a Community programme of policy and action in relation to the environment and sustainable development - A European Community programme of policy and action in relation to the environment and sustainable development // Official Journal of the European Communities. C 138. – 1993. – 17 May, vol. 36. – Pp. 1–4.
11. Decision No 1600/2002/EC of the European Parliament and of the Council of 22 July 2002 laying down the Sixth Community Environment Action Programme // Official Journal of the European Communities. L 242. – 2002. – 10 September, vol. 45. – Pp. 1–15.

ПРОБЛЕМА БРАКОНЬЄРСТВА В УКРАЇНІ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ШЛЯХИ ВИРІШЕННЯ

Павленко К.І.

студентка Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

У наш час досить актуальним є питання щодо охорони, відтворення та раціонального використання тваринного світу. Біомаса тварин становить лише 2 відсотки усього живого на нашій планеті, але у зв'язку з великим рівнем енергетичних процесів та великою різноманітністю техногенних чинників, значення фауни в біосфері набуло надзвичайної важливості. Нині налічується майже 2 мільйони видів тварин, які є необхідними для нормального функціонування географічної оболонки планети.

Правова охорона тваринного світу в екологічному праві й природоохоронному законодавстві в межах традиційного підходу вітчизняної правової доктрини ґрунтується на тому, що тваринний світ є одним з компонентів навколишнього природного середовища, національним багатством України, джерелом духовного й естетичного збагачення й виховання людей, об'єктом наукових досліджень, а також важливою базою для одержання промислової й лікарської сировини, харчових продуктів та інших матеріальних цінностей. Розуміючи важливість усебічного захисту та охорони тваринного світу, органи державної влади нашої країни в особі Верховної Ради України, Президента України та Кабінету Міністрів України, починаючи з 1991 року, і дотепер, вживають постійні заходи, спрямовані на розвиток та вдосконалення національної системи охорони тваринного світу, проте, на жаль, існують проблеми, боротьба з якими повинна бути більш активною.

Браконьєрство на даний час, на думку багатьох науковців у сфері охорони тваринного світу, є найболючішою проблемою при організації мисливського господарства. Велику проблему у цьому питанні створює населення, яке вважає дичину нічийною річчю, а її добування без відповідного дозволу не вважає за порушення. За рік в Україні затримується близько 11 тисяч порушників правил полювання. Вкрай низькою є їх караність: з 9500 затриманих близько трьох мисливці браконьєрів притягуються до кримінальної відповідальності, а сума штрафів на одного браконьєра в середньому складає 28 гривень. У середньому з мисливських браконьєрів стягується лише близько 0,1% нанесеної ними шкоди. Щорічно в Україні незаконно вбивається до 400 тис. мисливських тварин, чим завдається велика шкода. На одного пересічного мисливця на рік у середньому припадає 5 порушень правил полювання. Ця проблема є недопустимою і потребує негайного вирішення.

Найгірший і найбільш безжальний з браконьєрів - це траппер. Траппери ловлять звірів капканами і тим самим завдають тваринам нестерпного болю і страждань. Таке полювання жорстоке, служить лише жадібності і підриває чисельність хижих хутрових звірів, що відіграють найважливішу роль у підтримці стабільності екосистем. Одним з найбільш широко розповсюджених злочинів є полювання за допомогою капканів. Мисливці на хутрових звірів вбивають будь-яких тварин, які приносять їм гроші, а не лише тих тварин, яких прийнято називати «шкідливими» або ті види, що надмірно розмножуються. Регулювання полювання здійснюється відповідними департаментами мисливського господарства і підноситься ними як науково обґрунтоване.

Одна з головних перешкод у боротьбі з браконьєрами є недостатня регламентація цього питання у законодавстві. Єдиний акт, який

роз'яснює положення щодо відповідальності за порушення норм з охорони довкілля є Пленум Верховного Суду України «Про судову практику у справах про злочини та інші правопорушення проти довкілля». Але вказана постанова роз'яснює далеко не всі діяння, які вчинюють сучасні траппери й інші браконьєри.

Для вирішення проблеми, яка існує в нашій країні з трапперами, треба в першу чергу, вирішити проблему з браконьєрством взагалі. Фактичні дані вказують, що особи, які порушують законодавство у цій сфері, зовсім не бояться це робити, що викликано неповагою до існуючих законів та правового нігілізму, а тому законодавцю необхідно заповнити прогалини у законодавстві у сфері незаконного полювання, особливо, у частині покарань, зробити санкції набагато жорсткішими, ніж вони є. Це може зменшити кількість випадків незаконного полювання через усвідомлення відчутної реакції держави на неправомірні дії та остереження настання наслідків за порушення законодавства. Тільки у такому випадку можна досягти змін на краще щодо проблеми, яка існує в нашій країні зараз.

Науковий керівник: Лозо Олена Вячеславівна, кандидат юридичних наук, асистент кафедри екологічного права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ ПРОБЛЕМИ ПРИВАТИЗАЦІЇ ЗЕМЕЛЬ

Шумейко Денис Сергійович

студент ПІ-42 Полтавського юридичного інституту Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

Приватизація земель є одним з найважливіших правових інститутів земельного права і полягає у переході права земельної чи комунальної земельної ділянки у приватну власність. Завдяки даному правовому інституту суспільство має змогу задовольняти свої природні, культурні та інші інтереси, що свідчить про значну роль у житті суспільства такого правового інституту як приватизація земель і значну актуальність досліджуваної теми.

Даний інститут є надзвичайно важливим, водночас існують суттєві нормативно-правові проблеми приватизації земель, зокрема можна виділити наступні проблеми[1]:

1. приватизація може бути заблокована органами державної влади та місцевого самоврядування на будь-якому етапі, і заявник практично позбавлений ефективних засобів захисту свого права на приватизацію

земельної ділянки, проголошеного законом. Через численність стадій процедури будь-яке оскарження дій чи бездіяльності лише призведе до подальшого затягування та ускладнення процедури. Для земельного законодавства характерна тривала процедура оформлення права власності на земельні ділянки.

2. призводить до зловживань та порушення прав громадян України при приватизації земельних ділянок відсутність дієвого контролю за дотриманням одного з основних принципів приватизації України — передачі земельних ділянок безоплатно у власність громадян у межах норм, визначених ЗК України, один раз по кожному виду використання;

3. у чинному земельному законодавстві відсутній закритий перелік підстав для відмови у приватизації земельної ділянки, що призводить до корупції та порушень прав громадян у процесі приватизації земельних ділянок;

Зазначені вище недоліки потребують вдосконалення та належного врегулювання на законодавчому рівні шляхом закріплення відповідних положень до Земельного Кодексу, а саме створити дієвий механізм контролю за передачею земельних ділянок безоплатно у власність. Стосовно цього варто створити орган державної влади або покласти на існуючий орган відповідні управлінські функції. Треба спростити процедуру приватизації земель та зазначити чіткий перелік підстав відмови у приватизації земельних ділянок.

Отже, ми пропонуємо спростити процедуру приватизації земель, закріпити на законодавчому рівні чіткий перелік підстав відмови у приватизації земельних ділянок, створити орган контролю щодо безоплатної передачі земельних ділянок у власність. Зазначені заходи сприятимуть усуненню нормативно-правових проблем приватизації земельних ділянок.

Література:

1. Литовка А.Н. Проблемы эффективности правового обеспечения приватизации земель в Украине : монографія. – К. : КНТ, 2007. – 328 с.

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ДІЯЛЬНОСТІ ПЕНСІЙНОГО ФОНДУ
УКРАЇНИ**

Власова Ольга Сергіївна

*студентка 6 курсу Університету державної фіскальної служби України,
м. Ірпінь*

У сучасних умовах фінансової, соціальної і політичної нестабільності в Україні триває реформування вітчизняної пенсійної системи, якому приділяється чимало уваги. Адже пенсійне страхування займає важливе місце у соціально-економічному розвитку країни та безпосередньо впливає на рівень життя і добробут людей. Цей вид страхування є об'єктивною потребою сучасного суспільства, задовольнити яку в інший спосіб неможливо. Серед усіх видів соціального страхування саме пенсійне страхування має найбільше одержувачів виплат, що вимагає відповідних фінансових ресурсів. При цьому забезпечення заробленого людиною за період трудової діяльності рівня соціальних благ шляхом перерозподілу їх у просторі і часі покладено на Пенсійний фонд України.

Метою статті є розкриття сучасних проблем функціонування Пенсійного фонду України та окреслення напрямів їх розв'язання.

Пенсійний фонд України є ключовою інституцією, діяльність якої безпосередньо впливає на стабільність функціонування державних фінансів. Пенсійний фонд України бере участь у формуванні та реалізації державної політики у сфері пенсійного страхування, забезпечує збирання та акумулювання страхових внесків, повне і своєчасне фінансування витрат на виплату пенсій і допомог на поховання і здійснює контроль за цільовим використання коштів.

У той же час правова колізія виникла щодо статусу Пенсійного фонду України, котрий згідно з Законом України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» є некомерційною самоврядною організацією, а в Положенні про Пенсійний фонд України говориться, що останній є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через Міністра соціальної політики, котрий реалізує державну політику з питань пенсійного забезпечення та ведення обліку осіб, які підлягають загальнообов'язковому державному соціальному страхуванню. Тобто є підстави стверджувати про надання Пенсійному фонду України подвійного статусу, що сьогодні не дозволяє говорити про нього як про самостійну страхову інституцію [1, 2].

Основними складовими бюджету Пенсійного фонду є дохідна та видаткова частини бюджету. Доходи Пенсійного фонду мають цільове призначення і спрямовуються виключно на фінансування пенсійних виплат та інших виплат, які пов'язані із функціонуванням системи пенсійного забезпечення [3]. Зменшення надходжень до бюджету Пенсійного фонду почалося у 2014 році, це можна пояснити раптовою тимчасовою втратою контролю над частиною території країни, зниженням обсягів виробництва, звільненням працівників.

До структури сукупних доходів бюджету Пенсійного фонду України входять як власні, так і передані кошти. Власними є кошти, які поступили від сплати обов'язкових страхових платежів, добровільних внесків, фінансових санкцій і комерційної діяльності. Саме ці надходження складають основну частину доходів Пенсійного фонду України.

Передані кошти – це кошти, які передаються з Державного бюджету України, Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття, Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України.

Частка коштів Державного бюджету України у загальній структурі доходів Пенсійного фонду України за досліджуваний період поступово зростає, що свідчить про перманентне збільшення навантаження на бюджетну систему країни. Кошти Державного бюджету України спрямовуються на виплату пенсій, надбавок і підвищень до пенсій відповідно до державних пенсійних програм; на пенсійне забезпечення військовослужбовців, осіб начальницького та рядового складу, суддів у відставці; на компенсацію втрат від застосування платниками фіксованого сільськогосподарського податку спеціальної ставки із сплати збору на обов'язкове державне пенсійне страхування. Окрім цього, кошти бюджету призначаються на покриття дефіциту бюджету Пенсійного фонду України. Для прикладу, у 2015 році планові трансферти з Державного бюджету України становили 63000 млн. грн. (23,8 % від загальної суми доходів), а кошти на покриття дефіциту бюджету Фонду склали 31800 млн. грн. (12 % від усіх доходів) [4].

На нашу думку, перманентне збільшення коштів бюджету у загальній структурі доходів Пенсійного фонду України є неприйнятним явищем, оскільки в основі функціонування цього інституту повинен лежати виключно страховий принцип. Тому необхідно знайти альтернативний механізм подолання фінансових труднощів, побудований на раціональному поєднанні розподільчої і накопичувальної складових пенсійної системи.

Ефективна діяльність Пенсійного фонду України є важливою умовою сталого людського розвитку. Однак процес її удосконалення

залежить від багатьох чинників, що потребують об'єктивного розгляду в контексті нових суспільних пріоритетів.

По-перше, зменшення працюючого населення на фоні збільшення чисельності осіб-отримувачів пенсії, що призводить до розбалансування бюджету Пенсійного фонду України. Оскільки демографічні чинники безпосередньо впливають на функціонування системи обов'язкового пенсійного страхування, результативність останньої може гарантуватися двома умовами: 1) перевищенням чисельності працюючого населення над особами пенсійного віку; 2) добросовісною сплатою страхових внесків. Тому сьогодні необхідно розробити заходи, спрямовані на створення нових робочих місць і збільшення частки зайнятого населення. Також потрібно створити гнучкі механізми підвищення доходів бюджету Пенсійного фонду України. В першу чергу це стосується добровільного передчасного виходу на пенсію, у тому числі з частковою втратою пенсійних прав, що у провідних країнах світу розглядається як додатковий ризик поглиблення демографічних проблем, вирішення яких лежить у площині регулювання нормативного віку виходу на пенсію у напрямку його збільшення. На наш погляд, необхідно стимулювати інноваційні процеси у країні, максимально знижувати шкідливість виробництва та заохочувати використання новітнього обладнання. У протилежному випадку доцільно передбачити виплату додаткових страхових платежів із боку працедавця.

По-друге, це рівень оплати праці, що є важливим підґрунтям формування дохідної частини бюджету Пенсійного фонду України та пенсійних виплат. Оплата праці в Україні не відповідає вимогам сучасної соціально відповідальної держави. Низькі заробітні плати є надзвичайно актуальним питанням сьогодення, котре потребує негайного врегулювання.

Серйозним аспектом цієї проблеми є тінізація доходів громадян і перекладання особистої відповідальності за власний добробут на державу. Водночас наявність розвинених традицій активної участі населення у пенсійному страхуванні впливає позитивно не лише на забезпечення добробуту домогосподарства, а й на економіку країни загалом [5, с. 93]. Натомість отримання тіньових доходів протягом трудової діяльності ставить під загрозу належну якість життя людини у літньому віці.

Тому в Україні на законодавчому рівні необхідно розробити процедуру поступового підвищення рівня заробітної плати та збільшення частки останньої у вартості товару чи послуги. Збільшення рівня заробітної плати в Україні й усунення порушень щодо її нарахування і виплати сприятиме збалансуванню бюджету Пенсійного фонду України, підвищенню розміру пенсійних виплат і покращенню якості життя усіх громадян.

По-третє, це диференціація розміру пенсійних виплат. Адже законодавче встановлення пільг і привілеїв одній категорії застрахованих осіб за рахунок інших призводить до повної чи часткової тінізації заробітної плати, що негативно позначається на фінансовій стабільності Пенсійного фонду України. Тому вважаємо, що розмір пенсії має бути однаковим для людей, які сплачували рівні внески.

Серед фахівців побутує думка, що з метою впорядкування регуляторних актів у сфері пенсійного страхування необхідно розробити та прийняти Кодекс законів України про пенсійне страхування, в якому було б чітко прописані пенсійні пільги та преференції [5, с. 48], оскільки це сприятиме реалізації принципу соціальної справедливості та рівності перед законом усіх прошарків населення. Безумовно, це може стати поступальним кроком у напрямку вдосконалення функціонування вітчизняної пенсійної системи загалом і Пенсійного фонду України зокрема. Однак при цьому потрібно враховувати об'єктивні підстави для диференціації пенсійних виплат, зокрема характер праці (служби); умови праці (шкідливі, важкі); місцевість, де проживала (проходила службу) людина. Також потрібно досягнути збалансування інтересів усіх учасників пенсійної системи - платників страхових внесків, одержувачів пенсій і соціальної допомоги та держави, уповноваженим представником якої є Пенсійний фонд України.

Підсумовуючи викладене, зазначимо, що ефективна діяльність Пенсійного фонду України є важливою умовою сталого людського розвитку. Основними чинниками, які впливають на процес її удосконалення є: по-перше, це зменшення працюючого населення на фоні збільшення чисельності осіб - отримувачів пенсії, що безпосередньо позначається на системі обов'язкового пенсійного страхування. Результативність останньої може гарантуватися двома умовами: перевищенням чисельності працюючого населення над особами пенсійного віку та добросовісною сплатою страхових внесків. По-друге, це вікова структура населення. У цьому контексті нашій державі вигідно мати багато працюючих пенсіонерів, оскільки вони самі собі формують пенсію, яку отримують. По-третє, це рівень оплати праці. Серйозним аспектом цієї проблеми є тінізація доходів громадян і перекладання особистої відповідальності за власний добробут на державу. Тому нами запропоновано на законодавчому рівні розробити процедуру поступового підвищення рівня заробітної плати та збільшення частки останньої у вартості товару чи послуги. По-четверте, це низький рівень доходів серед більшості осіб пенсійного віку. Тому як альтернативне джерело залучення коштів для здійснення пенсійних виплат визначено систему обов'язкового накопичувального пенсійного страхування. По-п'яте, це диференціація розміру пенсійних виплат. Тут констатовано, що розмір пенсії має бути

однаковим для людей, які сплачували рівні внески. При цьому важливо врахувати інтереси всіх учасників пенсійної системи - платників страхових внесків, одержувачів пенсій і соціальної допомоги та держави, уповноваженим представником якої є Пенсійний фонд України.

Література:

1. Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування [Електронний ресурс] : Закон України від 09.07.2003 № 1058-IV. Редакція від 12.05.2016 – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1058-15>.
2. Положення про Пенсійний фонд України, затверджене Постановою Кабінетом Міністрів України від 23.07.2014 № 280 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/280-2014-%D0%BF>.
3. Про затвердження Порядку розроблення, затвердження та виконання бюджету Пенсійного фонду України [Електронний ресурс] : Порядок від 31.08.2009 № 21-2. Редакція від 01.07.2014 . – Режим доступу : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0897-09>.
4. Звіт про роботу Пенсійного фонду України у 2015 році України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.pfu.gov.ua/pfu/doccatalog/document?id=243697>.
5. Кириленко О. Інституційні основи державного страхування в Україні / О. Кириленко, О. Петрушка // Журнал європейської економіки.. – 2013. – Т.12, № 1. – С. 79-95.
6. Нестеров Д.Ю. Механізми правового та організаційного забезпечення пенсійного страхування в Україні / Д.Ю. Нестеров // Вісник академії митної служби України. Серія «Державне управління». – 2011. – № 1. – С. 43-49.

Науковий керівник: Сластьоненко Оксана Олександрівна, кандидат юридичних наук, доцент кафедри фінансового права, Університет державної фіскальної служби України

ЗВ'ЯЗОК ІНВЕСТИЦІЙНОГО БАНКІНГУ ТА АДВОКАТСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В США ТА ЄВРОПІ

Митошоп Владислав Володимирович
студент 3 курсу юридичного факультету, Дніпропетровський національний університет імені Олеся Гончара

Останнім часом, інвестиційний банкінг став популярним, так як інвестиційні банкіри отримують дуже великі прибутки. Проте, ця

професія вимагає спеціальних навичок, таких як відмінні математичні здібності, усні та письмові комунікативні навички, а також здатність працювати дуже довго і виснажливо.

Питання інвестиційного банкінгу висвітлюється в працях Едварда Гібсона, Робіна Клоугха та інших вчених.

Метою даної роботи є аналіз шляхів та напрямків співпраці інвестиційних банків та адвокатських фірм, а також визначення переваг такої кооперації.

Інвестиційний банкінг є специфічною сферою банківської діяльності, щодо створенням капіталу для компаній, урядів та інших організацій. Основними функціями інвестиційного банку є з'ясування характеру і розміру фінансових потреб позичальників, узгодження умов позички, вибір виду цінних паперів, визначення термінів їх емісії та розміщення серед інвесторів. Інвестиційний банк - це не просто посередник між інвестором і позичальником, а й гарант емісії та організатор ринку.

Загалом, діяльність інвестиційних банків зводиться до того, що вони допомагають проводити своїм клієнтам великі та складні фінансові операції. Це може включати в себе рекомендації щодо того, скільки компанія коштує і як краще укласти угоду, якщо клієнт інвестиційного банкіра розглядає придбання, злиття або продаж, а також - випуск цінних паперів як засіб залучення коштів для клієнтських груп.

Інвестиційний банкір виступає в якості посередника між компанією та інвесторами, коли компанія хоче випустити акції або облігації. Він допомагає з оцінкою фінансових інструментів, з метою збільшення доходу таким чином, щоб не були порушені регулятивні норми.

Часто, коли компанія проводить своє первинне публічне розміщення (далі - ППР) акцій, інвестиційний банк купує всі або більшу частину акцій цієї компанії безпосередньо від компанії. Згодом, як проксі-сервер для компанії, що володіє ППР, інвестиційний банк продає ці акції на ринку. Крім того, інвестиційний банк, щоб отримати прибуток, продає акції за вищу ціну, ніж та, яка була заплачена спочатку. При цьому інвестиційний банк також бере на себе значну кількість ризику. Хоча аналітики інвестиційного банку використовують свої знання для точного визначення ціни акції якнайкраще, завжди існує ризик того, що банк може втратити гроші на операцію, якщо з'ясується, що акції були переоцінені. В такому випадку, банк буде змушений продавати їх за нижчу ціну, ніж та, яку вони спочатку сплатили.

В той же час інвестиційні банки постійно потребують юридичної консультації.

Адвокатські компанії надають послуги інвестиційним банкам в різних сферах, в тому числі з питань щодо ринків капіталу, злиття і поглинань, корпоративних питань, судових і арбітражних розглядів тощо.

Тісна взаємодія юридичних компаній та інвестиційних банків проявляється також в у формі прикомандирування юристів до інвестиційних банків.

В Сполучених Штатах Америки та Європі давно склалася практика, яка полягає в тому, що адвокатські фірми відряджають своїх адвокатів до комерційних організацій. Ця практика уже триває протягом багатьох років, що доводить її ефективність, оскільки юридичним компаніям дуже важливо мати висококваліфікованих юристів, які мають досвід в сфері бізнесу та фінансів.

Існують два типи прикомандированих до інвестиційних банків юристів: ті, які відряджені з метою розширення знань в новій сфері чи отримання спеціальних технічних знань для конкретної справи; і ті, які відряджені в якості заміни працівникам, які тимчасово не можуть працювати або навіть для того, щоб не переривати робочий процес під час свят.

В результаті цього адвокатські фірми отримують багато переваг, найголовнішою з яких є можливість подальшого зміцнення їх відносин з банківськими клієнтами. В той же час, завжди є ризик того, що відряджений юрист, який успішно виконує свою роботу, може отримати пропозицію від інвестиційного банку щодо постійного місця роботи.

Існує декілька шляхів переходу від юридичної діяльності до інвестиційного банкінгу за ініціативою самої особи:

- особа може отримати роботу в інвестиційному банку відразу після закінчення університету права;
- почати займатися адвокатською діяльністю в якості помічника та отримавши певний досвід роботи, перейти в інвестиційний банкінг;
- після здійснення адвокатської практики протягом деякого часу та проходження інтерв'ю щодо роботи в банку, особа може вступити до школи бізнесу та по завершенню навчання отримати роботу.

Для України було б корисно перейняти практику співпраці інвестиційних банків та адвокатських фірм, оскільки це призвело б до розвитку фінансового та корпоративного права, а також підвищення кваліфікації адвокатів в даних галузях.

Отже, при належній організації такої взаємодії результатом є підвищення ефективності роботи банків та кваліфікації адвокатів в галузі фінансів.

Література:

1. Офіційний сайт Едварда Гібсона [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.edwardsgibson.com/index.html>

ІННОВАЦІЇ ПОДАТКОВОГО ЗАКОНОДАВСТВА В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

Хатнюк Наталія Сергіївна

кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри фінансового права юридичного факультету ДВНЗ «Київський національний економічний університет ім. Вадима Гетьмана»

На сучасному етапі розвитку податкових відносин закладені нові підвалини їх правового регулювання. Проте, навіть після прийняття Податкового кодексу України та безперервного удосконалення податкового законодавства існує багато суперечностей та невирішених питань, у тому числі питання втілення податкових інновацій у податкове законодавство та реалізації їх в інноваційному просторі та податкових правовідносинах. Актуальність запровадження податкових інновацій обумовлена швидким розвитком євроінтеграційних процесів в Україні та необхідністю гармонізації податкового законодавства України та законодавства Європейського Союзу.

При удосконаленні податкового законодавства України законодавцем враховано концептуальні засади податкового законодавства країн ЄС в частині загальних питань податку на додану вартість, податку на прибуток, екологічного податку, загального режиму акцизних податків, пільгового оподаткування та недискримінаційного підходу під час встановлення пільг при постачанні вітчизняних товарів та ввезенні товарів іноземного виробництва [1; 2]. Більшість положень податкового законодавства України адаптовані до законодавства ЄС та досягнутий певний позитивний прогрес у створенні ефективної податкової системи, що передбачає забезпечення умов добровільного виконання податкових зобов'язань платниками податків, впровадження інформаційно-аналітичної системи державної фіскальної служби України та автоматизацію процедур адміністрування із застосуванням сучасних інформаційних та комп'ютерних технологій. Однак, згідно з досягнутими між Україною та ЄС домовленостями, Україна зобов'язується поступово наблизити решта положень податкового законодавства до законодавства ЄС [3].

В умовах реалізації Угоди про Асоціацію все більшого значення набуває формування умов функціональної взаємодії суб'єктів податкових

правовідносин і створення відповідного сприятливого інноваційного середовища. Проте, аналізуючи запровадження податкових інновацій у законодавство, варто відмітити наступні актуальні види інновацій:

1) створення інфраструктури електронного документообігу як сукупності процесів створення, оброблення, правлення, передавання, одержання, зберігання, використання та знищення електронних документів, які виконуються із застосуванням перевірки цілісності та у разі необхідності з підтвердженням факту одержання таких документів, що дозволило перейти до дистанційного аудиту;

2) запровадження електронного сервісу та здійснення електронних перевірок;

3) створення "електронного кабінету платника податків" з метою покращення умов платника у електронному сервісі;

4) надання податкових консультацій на районному рівні усно, а в містах та області в електронному вигляді;

5) формування бази податкових знань;

6) створення центрів обслуговування платників податків;

7) запровадження системи електронного адміністрування платників податку на додану вартість;

8) утворення механізму переміщення електронних баз до підпорядкування Міністерства фінансів України;

9) створення механізму прозорого електронного керування поверненням платникам податків податку на додану вартість;

10) запровадження можливості отримання платником податків в електронному вигляді довідки про відсутність податкової заборгованості;

11) зближення бухгалтерського та податкового обліку при оподаткуванні прибутку підприємств із метою зниження податкової різниці;

12) зменшення кількості податкових перевірок платників податків контролюючими органами.

Запровадження вищезазначених податкових інновацій призведе в найближчій перспективі до покращення податкового клімату в країні, розвитку партнерських відносин між платниками податків і фіскальними органами, що позитивно вплине на добробут населення. Чинна інфраструктура електронного документообігу дозволить перейти до дистанційного аудиту без додаткових витрат як для бюджету, так і для платників податків.

Провідні країни Європейського Союзу, що відзначаються високими темпами розбудови економіки знань, серед ключових компонентів національного розвитку обґрунтовано виокремлюють наявність висококваліфікованих та професійних спеціалістів, розвинену інформаційно-технічну інфраструктуру, ефективну інноваційну систему

та сприятливий інституційний клімат. Внаслідок транснаціональної та регіональної глобалізації інноваційні розробки виходять за межі окремої країни. Важливого значення при цьому набуває міжнародне партнерство, спрямоване на успішне втілення спільних інноваційних проєктів. Результати порівняльного аналізу офіційних статистичних даних засвідчують, що за окремими показниками інноваційної співпраці у сфері фінансово-господарської діяльності Україна значно поступається країнам Європейського Союзу [4; 5]. Однак, невідповідність інноваційного середовища міжнародним та європейським стандартам, несприятливий інноваційний клімат обумовлюють слабку конкурентну позицію України в умовах глобального інноваційного простору.

Отже, інноваційні заходи у сфері оподаткування є необхідними для стимулювання податкової активності, підвищення демократизації податкових відносин та прискорення економічного зростання країни. Напрямки подальших досліджень повинні охоплювати ґрунтовний аналіз практики поширення податкових інновацій в Україні, а також визначення основних обмежень та перешкод, що стримують розвиток інноваційної співпраці у сфері фінансово-господарської діяльності. Їх результати можуть мати практичну цінність як для удосконалення державної інноваційної політики, так і для розробки управлінського інструментарію запровадження податкових інновацій у податкових відносинах.

Література:

1. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. №2755-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – №13-14, №15-16, №17. – Ст. 112.
2. Закон України від 28 грудня 2014 року № 71-VIII "Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо податкової реформи" // Відомості Верховної Ради України. - 2015. - № 7-8, № 9. - Ст.55.
3. Угода про Асоціацію між Україною та Європейським Союзом // [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=248387631
4. Results of the Community Innovation Survey 2010 (CIS 2010) [Електронний ресурс] / Eurostat, the statistical office of the European Union // Режим доступу: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/science_technology_innovation/data/database
5. Наукова та інноваційна діяльність в Україні: статистичний збірник [Електронний ресурс] / Державна служба статистики України, 2014 // Режим доступу: http://ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2014/zb/09/zb_nayk_13.zip

**СПІВВІДНОШЕННЯ НОРМ МАТЕРІАЛЬНОГО ТА
ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ПРАВА У ГОСПОДАРСЬКОМУ
СУДОЧИНСТВІ**

Катрич Анастасія В'ячеславівна

*асистент кафедри права та публічного адміністрування, економіко-
правовий факультет, Маріупольський державний університет*

Ефективне господарське судочинство – гарант відновлення правової взаємодії суб'єктів господарювання та відновлення господарського обороту шляхом оперативного вирішення господарського конфлікту. Для вирішення господарських спорів застосовуються норми як матеріального, так і процесуального права. З огляду на наукову літературу слід зазначити, що норми права як процесуальні так і матеріальні мають різний предмет, однак завжди взаємодіють.

Насамперед треба зазначити, що норми права розрізняють за субординацією у правовому регулюванні. Так матеріальні норми закріплюють права і обов'язки суб'єктів права, на підставі яких можна вирішити справу за суттю. В свою чергу процесуальні норми містять правила про порядок реалізації норм матеріального права та вирішення справи за суттю [1, с.245].

Так держава встановлює чітко визначені норми суспільної поведінки. Вони виражені в матеріальному праві. В науковій літературі до матеріального права відносять: цивільне, кримінальне, господарське та ін., їх формою вираження та захистом правовідносин є цивільне, кримінальне, господарське процесуальне право. Норми матеріального права відносяться до приватного та публічного права, що не можна сказати про процесуальне право. Норми процесуального права відносяться до публічного права, що обумовлено наявністю суб'єкта влади при виникненні суспільних правовідносин. Так наприклад у господарсько-процесуальному праві одним із суб'єктів є суд. Таким чином процесуальні норми виступають специфічною формою буття матеріального права, реалізують його норми. Матеріальні норми встановлюють порядок поведінки (закріплення обов'язків чи заборон), то процесуальні вказують на послідовність дій їх організації. Однак, не можна ототожнювати норми процесуального права з процедурними нормами. Так процедурні норми є невід'ємною частиною будь-яких матеріальних галузей права. Наприклад, матеріальні норми, об'єднані в інститут виборчого права не можуть бути використані для процедури обміну житлових приміщень.

Дослідження даного питання, проблеми та перспективи його розвитку наукової думки та втілення теоретичних оновлень на практиці ґрунтуються на досягненнях юридичної науки як відомих вітчизняних та зарубіжних учених. Однак, незважаючи на велику кількість комплексних робіт залишається спірним питання розмежування матеріальних і процесуальних норм.

Сам розвиток норм матеріального права тягне за собою формування та зміну норм процесуального права, так як норми матеріального права за своєю природою повинні бути забезпечені правовим захистом у процесуальному порядку. З огляду на сказане, можна погодитися із думкою С.І. Максимова, що на сучасному етапі розвитку суспільства все більше визначення отримує ідея: справедливість, яка сприймається, як принцип, що лежить в основі права, має не тільки матеріальний прояв, але й процесуальний [2, с. 197]. Сутність даного співвідношення К. Маркс зводив до того, що «материальное право, имеет свои необходимые, присущие ему процессуальные формы... процесс есть только форма жизни закона, следовательно, проявление его внутренней жизни» [3, с. 349].

Невизначений науковий інтерес до вищевказаного питання можна пояснити відсутністю чіткого визначення. З цього приводу Бочаров Д.О. висловлює позицію, що незважаючи на свою широку вживаність і позірну простоту, категорія процесуальності є однією з найскладніших і найбільш невизначених категорій юридичної науки [4, с. 25].

З огляду на наведене можна навести приклад саме взаємодії норм господарського (матеріального) та господарсько-процесуального права. Зазначимо, що дане співвідношення може відбуватися на різних стадіях господарського судочинства. Так на стадії судового розгляду сторони перебувають не тільки в господарсько-процесуальних правовідносинах, але і у матеріальних. У цьому випадку матеріальні правовідносини – це предмет судового розгляду, наприклад визнання господарського зобов'язання недійсним [5]. При розгляді спору суд також застосовує норми матеріального права і виносить судові постанови, що вносять зміни в правовий статус сторін, обумовлений матеріальними галузями права. Також слід зазначити, що у матеріально-правовій галузі є свої процесуальні норми. Ці норми хоча і процесуальні за своїм змістом і природою, усе ж спрямовані на забезпечення потреб системи, її самоорганізацію та потреб лише своєї матеріальної галузі [6, с. 22].

При цьому слід зазначити, що при визначенні співвідношення матеріального та процесуального права важливим є їх самостійність. Питання самостійності процесуального права виникає у працях багатьох вчених. Процесуальні галузі мають свій предмет регулювання, який формується при діяльності вповноважених органів по застосуванню норм

матеріального права. З цього виходить, що процесуальне право має свій специфічний предмет зміст та форму, відповідальність. Тому при всебічному співвідношенні галузі права як матеріальне так і процесуальне повністю є самостійними.

Отже, підсумовуючи вищезазначене, можна сказати, що матеріальні і процесуальні норми завжди взаємодіють. Так процесуальні норми забезпечують більшу визначеність правового регулювання, реалізує норми права, з їх допомогою за захистом порушеного права, гарантованого матеріальним правом.

Література:

1. Скакун О.Ф. Теория государства и права (энциклопедический курс). Учебник / О.Ф. Скакун// — Харьков: Эспада, 2007. — 840 с.
2. Максимов С. И. Справедливость и эффективность как критерии оценки права / С. И. Максимов // Проблемы законности : республик. міжвід. наук. зб. - Х., 2001. - Вип. 49. - С. 195-204.
3. Маркс К. Сочинения / К. Маркс, Ф. Энгельс. - Изд. 2-е. - М. : Гос. изд-во полит. лит., 1955. - Т. 1. - 698 с.
4. Бочаров Д. О. Потойбіччя процесуального: гра, ритуал, міф: Матеріали для самостійної роботи. - Дніпропетровськ: АМСУ, 2007. - 50 с.
5. Господарський процесуальний кодекс України : за станом на 01 вер. 2001 р. / Верховна Рада України. — Офіц. вид. — К.: Парлам. вид-во, 2001. — 62 с. — (Бібліотека офіційних видань).
6. Сидоренко О.О. Матеріальне і процесуальне права: питання функціонального співвідношення / О.О. Сидоренко // Юрист України - Х., 2012. - Вип. 4. - С. 19-24.

ДІЯ МІЖНАРОДНИХ ДОГОВОРІВ ТА ЗВИЧАЇВ ЗА УЧАСТЮ ІНОЗЕМНОГО ЕЛЕМЕНТА В ГОСПОДАРСЬКОМУ СУДОЧИНСТВІ: ЗАГАЛЬНІ АСПЕКТИ

Пігарева Галина Іванівна

асистент кафедри права та публічного адміністрування Маріупольського державного університету

Питання про місце та значення норм міжнародного права в системі судочинства залишається одним із складних на практиці та дискусійним на доктрiальному рівні.

Норми міжнародного договору виступають невід'ємною складовою джерельної бази господарського та господарсько-процесуального права. Дане твердження є логічним, оскільки згідно з ч. 1 ст. 9 Конституції

України чинні міжнародні договори, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, є частиною національного законодавства України. Також у Конституції визначено, що укладення міжнародних договорів, які суперечать Конституції України, можливе лише після внесення відповідних змін до неї [1]. Відповідно, господарські суди застосовують при вирішенні спорів міжнародні договори, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

Крім того, господарські суди повинні керуватися вимогами ст. 4 Господарського процесуального кодексу України щодо вибору законодавства, яке має застосовуватися у вирішенні господарських спорів за участю іноземного підприємства, організації [2].

Зокрема, ч. 4 ст. 4 Господарського процесуального кодексу передбачена можливість застосування господарськими судами норм права інших держав у випадках, передбачених законом або міжнародним договором. Визначаючи право, якому підпорядковуються права та обов'язки сторін зовнішньоекономічного договору (контракту), господарським судам слід виходити з такого.

Вибір сторонами українського права як такого, що регулює їх відносини за угодою, означає вибір саме національного законодавства України, а не окремих законодавчих актів, що регулюють відповідні відносини сторін. У разі відсутності волевиявлення сторін зовнішньоекономічної угоди щодо застосовуваного права, господарський суд визначає його на підставі колізійної норми, яка може міститися як в міжнародних договорах, що відповідно до ст. 9 Конституції є частиною національного законодавства, так і в національному законодавстві.

Такі норми містить, наприклад, Угода про порядок вирішення спорів, пов'язаних із здійсненням господарської діяльності від 20 березня 1992 р., укладена державами - учасницями СНД у м. Києві, у ст. 11 якої встановлено правила застосування цивільного законодавства однієї держави-учасниці СНД на території іншої держави-учасниці СНД. Згідно з цими правилами зокрема права та обов'язки сторін за договором визначаються законодавством країни – місця укладення такого договору, якщо інше не передбачено угодою сторін [3].

Якщо ж міжнародний договір не містить відповідної колізійної норми, яка має застосовуватися до спірних правовідносин, господарський суд повинен звернутися до колізійних норм внутрішнього цивільного законодавства, а саме – до приписів Закону України від 23 червня 2005 р. «Про міжнародне приватне право» [4].

Відповідно до ч. 5 ст. 4 Господарського процесуального кодексу у разі відсутності законодавства, що регулює спірні відносини за участю іноземного суб'єкта підприємницької діяльності, господарський суд може застосовувати міжнародні торгові звичаї.

Звичаї у сфері зовнішньоекономічних зв'язків у ряді випадків тлумачаться міжнародними організаціями. Прикладом можуть бути розроблені Міжнародною торговельною палатою Уніфіковані правила та звичаї для документарних акредитивів (редакція 1994 р., видання МТП № 500), Уніфіковані правила по інкасо (редакція 1979 р., видання МТП № 322), Офіційні правила тлумачення торговельних термінів Міжнародної торгової палати Інкотермс (редакція 2000 р., видання МТП № 560).

Згідно з Указом Президента України від 4 жовтня 1994 р. № 566/94 «Про заходи щодо впорядкування розрахунків за договорами, що укладають суб'єкти підприємницької діяльності України» розрахунки за зовнішньоекономічними договорами (контрактами), укладеними суб'єктами підприємницької діяльності України всіх форм власності, предметом яких є товари (роботи, послуги), здійснюються відповідно до Уніфікованих правил та звичаїв для документарних акредитивів та Уніфікованих правил по інкасо Міжнародної торговельної палати. Суб'єкти підприємницької діяльності України під час укладання та виконання зовнішньоекономічних договорів (контрактів) мають забезпечувати додержання вимог, передбачених зазначеними уніфікованими правилами.

Отже, господарський суд у вирішенні спору у сфері міжнародної торгівлі застосовує звичаї у разі відсутності законодавства, що регулює спірні відносини або якщо угодою сторін передбачено застосування правил цих звичаїв.

Господарський суд, застосовуючи норми міжнародного договору, визначає діючих норм у часі та просторі відповідно до вимог розділу 2 частини III Віденської конвенції про право міжнародних договорів 1969 р.

У застосуванні норм міжнародного договору господарський суд виходить з того, що тлумачення міжнародних правил здійснюється у порядку, визначеному розділом 3 частини III вказаної Конвенції [5].

Підводячи підсумок, слід наголосити на тому, що питання застосування норм міжнародного договору та звичаїв в системі національного судочинства потребують подальшого дослідження та узагальнення, оскільки має суттєве значення в правозастосовній діяльності.

Література:

1. Конституція України. Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28.06.1996 № 254к/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – Ст. 141.
2. Господарський процесуальний кодекс України від 06.11.1991 р. № 1798-ХІІ// Відомості Верховної Ради України. – 1991. - № 6. - ст.56.

3. Угода про порядок вирішення спорів, пов'язаних із здійсненням господарської діяльності від 20.03.1992 р.(Рат. 19.12.1992 р. N 2889-XII). [Електронний ресурс] / Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/997_076
4. Про міжнародне приватне право: Закон України від 23.06.2005 р. № 2709-IV. [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2709-15>
5. Віденська конвенція про право міжнародних договорів від 23.05.1969 р. (Рат. 14.04.1986N 2077-XI). [Електронний ресурс] / Режим доступу: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/995_118/page2

**ДОКУМЕНТНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ
УКРАЇНИ**

Черепій Ольга Сергіївна

студент 5 курсу 5-К навчальної групи Національної академії внутрішніх справ України

Процес становлення правової держави потребує підвищення ефективності роботи всіх правоохоронних органів, в тому числі і органів внутрішніх справ. Сьогодні актуальним є пошук та запровадження нових підходів у сфері управління органами внутрішніх справ, побудови їх якісно нової моделі відповідно до стандартів, принципів і норм, що вироблені світовою спільнотою.

В умовах інтенсивності правотворчого процесу в сучасній Україні до співробітників Національної поліції України висуваються підвищені вимоги, що стосуються не тільки досконалого знання змісту права, але й специфіки його утворення й оформлення. У зв'язку з цим зростає роль письмового оформлення документаційного супроводу діяльності поліції, правильного складання й оформлення всіх видів управлінських документів.

Важливою складовою частиною роботи органів Національної поліції є діловодство, адже документи є важливим джерелом і засобом планування діяльності, контролю, роботи з кадрами і кадровим резервом, зміцнення службової дисципліни, аналізу й узагальнення практики управління, яскравим показником рівня управлінської культури [1, с. 76]. Діловодство органів Національної поліції полягає у створенні, обробленні, розсиланні та доведенні до виконавців, контролі за виконанням, систематизації, обліку, зберіганні, використанні документів, істотно важливих і необхідних для успішного здійснення їх функцій та поставлених перед ними завдань.

Питання вивчення природи документів неодноразово було предметом наукових досліджень, однак залишається одним з найбільш дискусійних в наукових та практичних дослідженнях. Необхідність вивчення ролі документів у діяльності органів внутрішніх справ полягає в тому, що саме в них відображаються всі елементи змісту (права, обов'язки, відповідальність, дії учасників правових відносин; результати цих дій; прийоми, засоби і способи їх досягнення) та процедурно-процесуальні форми практичної роботи (етапи роботи з документами, процедури щодо прийняття рішень, правові режими) юридичної практики.

Питанням документаційно-інформаційного забезпечення управління

в державних установах висвітлено у працях Н. Кушнарєнко, М. Ларіна, Я. Калакури, Ю. Палєхи, А. Головача та інших вчених. Частково проблему документацийного забезпечення органів внутрішніх справ порушено в роботах науковців різних галузей правових наук, зокрема, М. Ануфрієва, О. Бандурки, Ю. Битяка, С. Боровик, Р. Калюжного, О. Комісарова та ін.

Правоохоронні органи у сучасній Україні повинні бути насамперед єдиною сервісною службою, що допомагає суспільству влаштувати безпечний та законний добробут у власній країні, саме тому оперативність та чіткість у роботі з документами, обробці інформації є основною задачею для ефективного функціонування поліції. Особливо гостро сьогодні постає питання прозорості діяльності правоохоронних органів. Від поліції очікують не лише прояв інтересів до інформації, що стосується їх діяльності, але й потреб громадян, їхній захист та спокій [5, с. 167]. Підвищення довіри населення до поліції – основна мета діяльності усієї правоохоронної системи. Запровадження новітніх технологій, а особливо у процес документообігу деякою мірою дає таку змогу. Стан діловодства в підрозділі Національної поліції характеризує стиль роботи керівництва, дотримання законності і дисципліни, рівень професійної підготовки працівників, наукову організацію управлінської праці.

Резюмуючи, можна сказати, що слід забезпечити прозорість та ефективність документацийних процесів в органах Національної поліції України. Дотримання законності та юридичної сили документів залежить від чітко налагодженої системи документування [6, с. 29]. Проте незважаючи на великий науковий інтерес фахівців до інформаційно-документацийної діяльності органів внутрішніх справ та її вдосконалення, багато теоретичних, методологічних та практичних питань, особливо в умовах реформування Національної поліції в Україні, залишилися поза увагою документознавчої науки і потребують ґрунтовного вивчення.

Джерела:

1. Бандурка О. М. Основи управління в органах внутрішніх справ України: теорія, досвід, шляхи удосконалення [Текст] / О. М. Бандурка. – Х. : Основа, 1996. – 398 с.
2. Брайченко О. Д. Інформаційно-комунікаційне забезпечення діяльності посадових осіб органів державної влади та місцевого самоврядування [Текст] : навч.-метод. Матеріали / уклад. : О. Д. Брайченко, І. В. Васькова, С. В. Загороднюк, Т. А. Саченко. – К. : НАДУ, 2010. – 72 с.
3. Діхтяренко О. В. Проблеми і перспективи стану сучасного документообігу та діловодства [Текст] / О. В. Діхтяренко // Інформатизація вищої освіти. Управління розвитком складних систем. – К. – 2013. – № 13. – С. 147-151.

4. Інструкція з оформлення документів у системі Міністерства внутрішніх справ України від 27.07.2012 р. – [Електронний ресурс]. – режим доступу : [http : //www.npu.gov.ua/uk/publish/article/788953](http://www.npu.gov.ua/uk/publish/article/788953). – Заголовок з екрана.
5. Комісаров О. Г. Інформатизація в системі охорони громадського порядку: проблеми адміністративно-правового забезпечення [Текст]: монографія / О. Г. Комісаров; В.о. Дніпропетр. держ. ун-т внутріш. справ. – Дніпропетровськ : Ліра ЛТД, 2012. – 423 с.
6. Корж А. В. Юридичне документування. [Текст] / А. В. Корж. – К.: ін-т держави і права, 2011. – 168 с.
7. Про Національну поліцію [Електронний ресурс] : Закон України від 01.01.2016 р. // Парламент. – Режим доступу : [http :/ zakon3. rada. gov. ua/ laws/ show/ 580-19](http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/580-19) – Заголовок з екрана

**ОСОБЕННОСТИ ПРАВОВОЙ ОХРАНЫ НЕТРАДИЦИОННЫХ
ОБЪЕКТОВ ИНТЕЛЛЕКТУАЛЬНОЙ СОБСТВЕННОСТИ**

Гилерман Анна Геннадиевна

*студентка 5 курса 8 группы факультета международной экономики
Одесского национального экономического университета*

Результаты интеллектуальной деятельности, которые получены творческими усилиями людей, имеют ценность для общества и нуждаются в правовой охране. Особый интерес с точки зрения правового регулирования вызывают нетрадиционные объекты интеллектуальной собственности. Можно выделить такие виды нетрадиционных объектов, как научные открытия, изобретения, топологи интегральных микросхем, рационализаторское предложение, селекционные достижения и другие[1; гл. 38–42].

Целью данной статьи является изучение нетрадиционных объектов интеллектуальной собственности, их видов и особенностей.

Эта тема уже поднималась в работах Рузаковой О. А., Грицуленко С. И., Потаповой-Синько Н. Е. и других учёных. Нам же хочется заострить внимание на особенностях правовой охраны прав на нетрадиционные объекты интеллектуальной собственности.

Нетрадиционные объекты интеллектуальной собственности имеют различные признаки:

- они являются результатами интеллектуальной деятельности человека;
- это определённые идеи, которые выражены в объективной форме;
- права на данные объекты не могут охраняться с помощью традиционных институтов права интеллектуальной собственности.

Рассмотрим виды нетрадиционных объектов и особенности их правовой охраны. Одним из таких объектов являются сорта растений и породы животных – это одна из групп селекционных достижений. Новые сорта растений охраняются Законом Украины «Об охране на сорта растений»[2]. Охранным документом, который закрепляет права на новый сорт растений, является патент. Срок действия патента составляет 25 лет, а на сорта деревьев и кустарных растений – 30 лет.

Вторым видом можно назвать топографию интегральной микросхемы – это зафиксированное на материальном носителе пространственно-геометрическое размещение совокупности элементов интегральной микросхемы и связей между ними. Ее правовая охрана была вызвана тем, что почти любую топографию можно скопировать. Данные

права охраняются законом Украины «Об охране прав на топографии интегральных микросхем»[3]. Охранным документом, который подтверждает регистрацию топографии интегральных микросхем и закрепляет право собственности на данную топографию, является свидетельство.

Следующим видом нетрадиционных объектов является коммерческая тайна – это особый объект промышленной собственности, возникший в связи с ростом конкуренции, развитием экономики, появлением понятий «деловая информация», «служебная тайна», «ноу-хау» и т.д. Законодательство не требует патентования или государственной регистрации прав на тайну. Достаточно принятия решения лицом, обладающим коммерчески ценной информацией о сохранении в виде коммерческой тайны и принятие ею мер по соблюдению режима секретности. Данные права охраняются Законом Украины «Об информации»[4].

Ещё одним популярным нетрадиционным объектом можно считать ноу-хау (научное открытие) – это информация ранее не известных закономерностей, фактов, особенностей и явлений материального мира, которая вносит существенные изменения в уровень научного познания. В данном случае действует право авторства и право приоритета[5; гл.38].

Необходимость изучения особенностей ноу-хау обусловлена широкой распространенностью таких объектов и договоров об их передаче. Зачастую работодатель не осуществляет патентование созданных работником новшеств, а предпочитает сохранить их в секрете, чтобы избежать длительной процедуры патентования, раскрытия новшества и риска неполучения патента[6].

Рационализаторское предложение – это признанное юридическим лицом предложение, которое содержит технологическое или организационное решение в любой сфере его деятельности. Чтобы оформить права на рационализаторское предложение, автор должен подать заявку на него тому предприятию, к чьей деятельности относится предложение [7].

Хотелось бы сделать вывод, что нетрадиционные объекты являются важной составляющей частью права интеллектуальной собственности. Сталкиваясь на практике с тем или иным объектом, нужно принимать во внимание, помимо норм Гражданского кодекса Украины, специальные законы о каждом нетрадиционном объекте. Информации о традиционных объектах интеллектуальной собственности гораздо больше, поэтому нетрадиционные объекты нуждаются в более детальном изучении, что и вызвало интерес к данной теме.

Литература:

1. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 40–44. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/435-15/page>
2. Про охорону прав на сорти рослин: Закон України від 21 квітня 1993 р.// Відомості Верховної Ради України. – 1993. - № 21. – Ст. 218.[Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3116-12>
3. Про охорону прав на топографії інтегральних схем: Закон України від 30 червня 1999 р.// Відомості Верховної Ради України. – 1998. - № 8. – Ст.28.[Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/621/97-вр>
4. Про інформацію: Закон України від 02 жовтня 1992 р.// Відомості Верховної Ради України. – 1992. - № 48. – Ст. 650. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>
5. Право інтелектуальної власності на наукове відкриття: Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р.// Відомості Верховної Ради України. – 2003. - № 40-44. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/435-15/page8?test=GqsMfB7.apXV2cJEZiWxH10iHI4UUs80msh8Ie6>
6. Рузакова О. А., Право интеллектуальной собственности [Электронный ресурс] – Режим доступа: <http://uristinfo.net/avtorskoe-pravo/53-oa-ruzakova-pravo-intellektualnoj-sobstvennosti/1022-tema-6-prava-na-netraditsionnye-obekty-intellektualnoj-sobstvennosti.html?start=2>
7. Грицуленко С. И., Потапова-Синько Н. Е., Основы интеллектуальной собственности [Электронный ресурс] – Режим доступа: <file:///C:/Users/Rec01/Downloads/%D0%9E%D1%81%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D1%8B%20%20%D0%B8%D0%BD%D1%82%D0%B5%D0%BB%D0%BB%D0%B5%D0%BA%D1%82%D1%83%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%BE%D0%B9%D1%81%D0%BE.pdf>

Научный руководитель: Ткачук Алёна Сергеевна, кандидат юридических наук, старший преподаватель кафедры правоведения Одесского национального экономического университета

ПРАВОПОРУШЕННЯ У ЦИВІЛЬНИХ ВІДНОСИНАХ СПІАВТОРСТВА

Жарко Ольга Григорівна

*аспірант Науково-дослідного інституту інтелектуальної власності
Національної академії правових наук України, викладач кафедри права
Київського кооперативного інституту бізнесу і права*

Підставами для притягнення до юридичної відповідальності є наявність правової норми, що передбачає склад правопорушення; юридичного факту скоєння правопорушення або правозастосовного акту, що набрав чинності.

Правопорушенням у сфері авторського права у цивільних правовідносинах співавторства визнається протиправна, винна (умисна), дія або бездіяльність, яка посягає на суспільні відносини в частині співавторства, вчинена суб'єктом правопорушення. У відповідності з теорією права правопорушення складається з чотирьох обов'язкових елементів – об'єкту правопорушення, об'єктивної сторони, суб'єкту та суб'єктивної сторони. Так, у разі відсутності одного з цих елементів діяння не можна визнавати як правопорушення.

Об'єктом правопорушення є майнові та немайнові права співавторів. Відповідно предметом порушення авторського права у цивільних правовідносинах співавторства виступають твори літератури, науки, мистецтва: опубліковані чи не опубліковані музичні твори, скульптури, картини, ілюстрації, перекази, фотографії, комп'ютерні програми тощо, створені спільною творчою працею двох або більше осіб, тобто визнається співавторством. Предмет злочину має бути для винного чужим; має виражатися в об'єктивній (матеріальній) формі: рукописного, машинописного, друкарського тексту, нотному записові, фонограмі, дискеті тощо; він має бути новим і оригінальним.

Об'єктами співавторства є твори у галузі науки, літератури і мистецтва, а саме: літературні письмові твори белетристичного, публіцистичного, наукового, технічного або іншого характеру (книги, брошури, статті тощо); виступи, лекції, промови, проповіді та інші усні твори; комп'ютерні програми; бази даних; музичні твори з текстом і без тексту; драматичні, музично-драматичні твори, пантоміми, інші твори.

Відповідно до статей 14, 15 Закону України «Про авторське право і суміжні права» права авторів та співавторів поділяються на особисті немайнові та майнові[1]. Співавтору належать такі основні особисті немайнові права: вимагати визнання свого співавторства шляхом зазначення належним чином імені автора на творі і його примірниках і за будь-якого публічного використання твору, якщо це практично можливо;

забороняти під час публічного використання твору згадування свого імені, якщо він як співавтор твору бажає залишитись анонімом; вибирати псевдонім, зазначати і вимагати зазначення псевдоніма замість справжнього імені співавтора на творі і його примірниках і під час будь-якого його публічного використання; вимагати збереження цілісності твору і протидіяти будь-якому перекрученню, спотворенню чи іншій зміні твору або будь-якому іншому посяганню на твір, що може зашкодити честі і репутації як співавтора.

До майнових прав співавтора належать: виключне право на використання твору; виключне право на дозвіл або заборону використання твору іншими особами. Виключне право на використання твору співавтором дозволяє йому використовувати твір у будь-якій формі і будь-яким способом. Виключне право співавтора на дозвіл чи заборону використання твору іншими особами дає йому право дозволяти або забороняти: відтворення творів; публічне виконання і публічне сповіщення творів; публічну демонстрацію і публічний показ; будь-яке повторне оприлюднення творів, якщо воно здійснюється іншою організацією, ніж та, що здійснила перше оприлюднення; переклади творів; переробки, адаптації, аранжування та інші подібні зміни творів; включення творів як складових частин до збірників, антологій, енциклопедій тощо; розповсюдження творів шляхом першого продажу, відчуження іншим способом або шляхом здавання в майновий найм чи у прокат та шляхом іншої передачі до першого продажу примірників твору тощо. Цей перелік не є вичерпним [2].

Об'єктивна сторона правопорушення у цивільних правовідносинах співавторства полягає у незаконному використанні об'єктів права інтелектуальної власності, привласнення права на цей об'єкт або іншого умисного порушення прав на об'єкт права інтелектуальної власності, що охороняється законом або невизнанні авторського права [3].

Суб'єкт правопорушення у галузі авторського прав в частині співавторства загальний. Ним може бути будь-яка особа, спільною творчою працею якої створено відповідний об'єкт авторського права. Суб'єктивна сторона прямий умисел, а мотиви можуть бути різними: користь, помста, заздрість. Проте на кваліфікацію вони не впливають.

За порушення авторських прав, в залежності від суспільної небезпечності діяння та розміру матеріальної шкоди, передбачена цивільна, адміністративна або кримінальна відповідальність.

Враховуючи вищесказане, необхідно відмітити про відсутність у спеціальному законодавстві у сфері авторського права норм щодо врегулювання відносин співавторства у разі порушення цивільних правовідносин співавторства та їх правовий захист. Тобто, покращенням у регулюванні таких правовідносин є внесення змін в першу чергу до

профільного нормативного акту, а саме до Закону України «Про авторське право і суміжні права».

Література:

1. Закон України " Про авторське право і суміжні права" від 23 грудня 1993 р. зі змінами та доповненнями.
2. Підпригора О.А., Підпригора О.О. Право інтелектуальної власності України: Навч. пос. — К., 1998. — С. 58.
3. Венедіктова І.В., Розгон О.В. Цивільно-правовий захист та охорона авторського права // ФП 2007-2 - nbuv.gov/e-journals/FP/2007-2/07vivoap.pdf.

ЗЛОВЖИВАННЯ АВТОРСЬКИМ ПРАВОМ У МЕРЕЖІ YOUTUBE

Малий Данііл Володимирович

студент 5 курсу 8 групи факультету міжнародної економіки Одеського національного економічного університету

Постановка проблеми у загальному вигляді. YouTube в наші дні є одним з найбільших медіа-джерел. Особливою популярністю користуються огляди, критика і рецензії фільмів. Це окремий жанр відеороликів, в якому використовується спеціальний закон щодо авторського права – сумлінне використання. Ця доктрина дозволяє використовувати об'єкти авторського права, якщо це використання відповідає ряду умов. Однак студії не звертають уваги на цей закон, коли справа стосується відносин правовласників і творців контенту. Випадки неправомірних скарг відбуваються все частіше і частіше. Творці контенту ніяк не захищені – їх власні права регулярно порушуються. Сумлінне використання є запорукою свободи слова та чесної критики творів мистецтва. Єдина причина такого ставлення право власників полягає в тому, щонайчастіше критика їх не задовольняє і показує картину або інший твір не в кращому світлі. Саме тому необхідно вжити заходів для захисту творців контенту і дотримання права сумлінного використання.

Аналіз досліджень і публікацій останніх років. Дана проблема описувалася в роботі Бентлі Л., Шермана Б. «Право інтелектуальної власності: авторське право», а також Луцкер А. П. «Авторське право в цифрових технологіях і ЗМІ». Одним з найактивніших захисників сумлінного використання є популярний американський критик Даг Уокер. Він виступає за зміну законів і правил YouTube для захисту авторів, а також складає петиції, які збирають мільйони підписів по всьому світу.

Постановка завдання. Метою статті є визначення неправомірності дій правовласників, а також можливі шляхи вирішення проблеми сумлінного використання.

Виклад основного матеріалу дослідження. Пропонуємо ряд пропозицій і рішень, прийняття яких, може змінити ситуацію.

Сумлінне використання – правова доктрина в США, яка описує виключення і обмеження виключного права, наданого автору законом. В рамках даної доктрини допускається вільне використання захищених авторським правом матеріалів при дотриманні певних умов. Термін *fair use* застосовується лише в США, проте в деяких країнах з англосаксонською системою права використовується схожий термін – «чесне використання».

Сумлінне використання допускається без отримання дозволу власника авторських прав до тих пір, поки воно сприяє «прогресу науки і корисних мистецтв» або 8 пункту розділу 8 Конституції США, що відрізняється від видачі офіційної ліцензії (приватної або публічної) на використання об'єкта авторських прав. Деякі обмеження авторського права при сумлінному використанні пояснюються необхідністю захисту свободи слова та посиленнями на Першу поправку до Конституції США. Таким чином, за допомогою цієї доктрини дотримується баланс інтересів автора твору і суспільства, яке зацікавлене в соціальній і культурній цінності такого твору [1].

Правова концепція «критерій копірайту» вперше була затверджена в Статуті королеви Анни 1709 року. Так як новий закон не залишав місця несанкціонованого відтворення контенту, захищеного авторським правом, то в якості противаги суди створили доктрину «сумлінного обмеження прав», а пізніше і «сумлінного використання», в окремих випадках визнає суспільну корисність такої діяльності. У США ця доктрина існувала лише як елемент загального права аж до її включення до Закону про авторське право від 1976 року.

Незважаючи на положення статей, Розділ 17 Кодексу США § 106 і Розділ 17 Кодексу США § 106А Закону, добросовісне використання захищених творів не є порушенням авторських прав, в тому числі не визнаються порушення відтворення творів, в тому числі аудіозаписів, з метою критики, коментування, висвітлення новин, навчання (включаючи розмноження для використання в класах), викладання або наукових досліджень. При визначенні того, чи є використання твору сумлінним в кожному конкретному випадку необхідно брати до уваги такі фактори:

- мета і характер використання, включаючи питання, чи містить таке використання комерційний характер або є некомерційним та освітнім;
- сутність твору, що охороняється авторським правом;
- величина і істотність використаної частини по відношенню до всього твору, захищеного авторським правом;

- вплив використання на потенційний ринок або вартість твору, захищеного авторським правом.

Найактивніше застосування сумлінне використання отримало на сайті YouTube. Більшої популярності набувають огляди і критика фільмів. Це новий жанр, на основі якого будуються цілі канали. Для максимально об'єктивного огляду і точного відображення суті огляду, багато авторів використовують фрагменти з фільму, щоб у глядача склалося чітке розуміння про нього. Подібне не є порушенням авторського права, а лише сумлінним використанням. Тобто, це повністю легально. Проблема в тому, що кіностудії часто забувають про цей закон. Кожен канал на YouTube, який починає займатися критикою рано чи пізно стикається з «опором» з боку студій.

У правовласників є два способи впливати на правопорушників, які порушують авторське право. Це скарги і страйки (попередження). Скарги найбільш поширена міра впливу на авторів контенту. Вона подається на саме відео в разі виявлення порушення авторських прав і чи порушень правил YouTube. Страйки – набагато серйозніше. Вони подаються на сам канал, якщо він не відповідає принципам сервісу, авторському праву або ображає конкретну особистість чи коло осіб. Якщо скарга безпосередньо не впливає на канал, то страйк здатний його просто знищити. Існує обмеження на кількість страйків, яке може отримати канал, а саме три страйку. Після третього канал буде просто видалений. Для того, щоб з цим боротися авторам контенту надається можливість апеляції. Якщо творець ролика вважає, що скарги або страйки несумлінні, ігнорують сумлінне використання і зловживають авторським правом, то апеляція дозволяє довести це. Проблемою для авторів є те, що кількість апеляцій обмежена, а саме, три апеляції. До того ж, з міркувань логіки, автори не використовують всі три за раз, тому що необхідно мати запас. При цьому кількість скарг і страйків, які можна подати, необмежена. А за неправдиву скаргу правовласник не несе ніякої відповідальності перед законом і адміністрацією YouTube. До того ж, скарга, а значить і обмеження, які вона накладає, вступають в силу негайно. Тобто монетизація перетворюється моментально без підтвердження її хибності. Виходячи з цього, складається відчуття, що правила YouTube навмисне заважають каналу і дають нападаючим більше можливостей.

Страйки або скарги здатні заблокувати популярний в інтернеті ролик на невизначений термін. Це може бути для творців контенту серйозною проблемою, тому що зараз YouTube з простої розваги переріс в серйозну медіа-мережу. Річний оборот YouTube налічує мільярди доларів. А для самих творців контенту канал може є основним джерелом доходу за рахунок монетизації. Скарги або страйки блокують її, а значить, ніяких надходжень автору не нараховується. Крім того, право власник має право

привласнити монетизацію за ролик, тобто отримувати весь дохід від цього відео. І до тих пір, поки проблема не буде вирішена апеляцією, гроші проходять повз автора, а це сотні тисяч доларів. І навіть у разі підтвердження необґрунтованості скарги, вже зароблені роликом гроші не перейдуть до автора, а залишаться у правовласника.

Висновки. Щоб ситуація змінилася, необхідно змінити підхід до розгляду скарг і апеляцій. По-перше, прибрати обмеження на апеляції. Це дасть авторам можливість захищати свої права. По-друге, необхідно перевіряти справжність скарг, перед тим як він увійде в силу. 90% всіх скарг в кінцевому підсумку визнаються помилковими, однак це не захищає автором від матеріальних втрат. По-третє, якщо право власник привласнює монетизацію автора, гроші повинні перераховуватися на сторонній рахунок, а не право власнику безпосередньо. Якщо ця дія буде визнано неправомірним, гроші повернуться автору. Якщо скарга виявиться виправданою, то кошти вже заслужено відійдуть правовласнику. По-четверте, необхідна відповідальність за подачу неправдивих скарг. Правовласники не несуть ніякої відповідальності за свої дії. У них є можливість нескінченно подавати завідомо неправдиві скарги без будь-яких наслідків. Якщо на законодавчому рівні і в статуті YouTube будуть передбачені штрафи та інші міри покарання за неправдиві звинувачення, їх кількість значно знизиться, а самі скарги, швидше за все, будуть виправдані.

Ситуація яка зараз складається у відносинах кіностудій і критиків далека від ідеалу. Це можна виправити, якщо збалансувати права та обов'язки обох сторін. Так зараз всі карти знаходяться в руках лише однієї сторони конфлікту.

Література:

1. «Сумлінне використання»[Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%94%D0%BE%D0%B1%D1%80%D0%BE%D1%81%D0%BE%D0%B2%D0%B5%D1%81%D1%82%D0%BD%D0%BE%D0%B5_%D0%B8%D1%81%D0%BF%D0%BE%D0%BB%D1%8C%D0%B7%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%B8%D0%B5
2. Право інтелектуальної власності: авторське право // Бентлі Л., Шерман Б. // Актуальні проблеми держави і права. – 2010. – № 56. – С. 272–277.
3. Авторське право в цифрових технологіях і ЗМІ // Луцкер А. П. // За заг. ред. О. І. Харитонові. – Х. :Одіссей, 2012. – 192 с.

Науковий керівник: Ткачук Альона Сергіївна, кандидат юридичних наук, старший викладач кафедри правознавства Одеського національного економічного університету

ОСОБЛИВОСТІ ЗАХИСТУ ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ В МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ

Набієва Айша Ельварівна

студентка 5 курсу 8 групи факультету міжнародної економіки Одеського національного економічного університету

21 сторіччя стало часом стрімкого розвитку комп'ютерних та комунікаційних технологій, глобалізації та інтернаціоналізації. Його вже назвали інформаційним віком. Провідне місце в суспільстві зараз займають знання та інформація. І якщо раніше, щоб здобути інформацію ходили до бібліотек, то зараз все, що потрібно – це доступ до Інтернету. Майже все, чим цікавиться людина, можна знайти в Інтернеті.

Інтернет є найбільшою комп'ютерною мережею. Він виступає великим накопичувачем інформації різного характеру, і також, інформації, що представляє собою інтелектуальну власність. І така поширеність «світової павутини» зумовлює ризик, що інтелектуальна власність буде використана незаконно. Що, в свою чергу, вимагає відповідного правового регулювання даної сфери.

Багатьма країнами вже зроблені вагомі кроки до врегулювання захисту прав інтелектуальної власності. В Україні, на жаль, правове регулювання сфери інтелектуальної власності потребує удосконалення. Через недоліки у правовому регулюванні все гостріше стає питання захисту інтелектуальної власності.

Треба зазначити, що актуальність цієї проблеми привертає увагу багатьох вчених з різних галузей науки. Нами проаналізовано дослідження В. Семіноженко, М. Денисюка, О. Харченко та інших науковців.

Завдання даної статті – проаналізувати проблему порушення прав інтелектуальної власності в мережі Інтернет.

Виходячи з робіт В. Семіноженко, М. Денисюка, О. Харченко можна зробити висновок, що проблема захисту прав інтелектуальної власності в мережі Інтернет є невирішеною. З огляду на те, що Інтернет досить специфічна стихія, існує необхідність перегляду традиційних підходів до охорони та захисту об'єктів інтелектуальної власності саме в Інтернеті.

Система міжнародних відносин, що склалася у світі в галузі охорони інтелектуальної власності, об'єднана в рамках Всесвітньої організації інтелектуальної власності (ВОІВ).

На сьогодні Україна є учасницею таких міжнародних договорів у сфері інтелектуальної власності, адміністративні функції яких виконує ВОІВ:

Таблиця 1

Назва договору	Дата набрання чинності для України
Конвенція, що засновує Всесвітню організацію інтелектуальної власності (ВОІВ)	26 квітня 1970 року
Всесвітня конвенція про авторське право	27 травня 1973 року
Паризька конвенція про охорону промислової власності	25 грудня 1991 року
Договір про патентну кооперацію	25 грудня 1991 року
Мадридська угода про міжнародну реєстрацію знаків	25 грудня 1991 року
Бернська конвенція про охорону літературних і художніх творів	25 жовтня 1995 року
Міжнародна конвенція по охороні нових сортів рослин	3 листопада 1995 року
Договір про закони щодо товарних знаків	1 серпня 1996 року
Будапештський договір про міжнародне визнання депонування мікроорганізмів з метою патентної процедури	2 липня 1997 року
Найробський договір про охорону Олімпійського символу	20 грудня 1998 року
Протокол до Мадридської угоди про міжнародну реєстрацію знаків	29 грудня 2000 року
Ніццька угода про Міжнародну класифікацію товарів і послуг для реєстрації знаків	29 грудня 2000 року
Конвенція про охорону інтересів виробників фонограм від незаконного відтворення їхніх фонограм (1971 року)	18 лютого 2000 року
Договір ВОІВ про авторське право (1996 року)	6 березня 2002 року
Договір ВОІВ про виконання і фонограми (1996 року)	20 травня 2002 року
Міжнародна конвенція про охорону інтересів виконавців, виробників фонограм і організацій мовлення (Римська конвенція 1961 року)	12 червня 2002 року
Гаазька угода про міжнародну реєстрацію промислових зразків (Гаазький акт 1969 року та Женевський акт 1999 року)	28 серпня 2002 року

Договір про патентне право (2000 року)	28 квітня 2005 року
Локарнська угода про заснування Міжнародної класифікації промислових зразків (1968 року)	7 липня 2009 року
Страсбурзька угода про Міжнародну патентну класифікацію (1971 року)	7 квітня 2009 року
Віденська угода про міжнародну класифікацію зображувальних елементів торговельних марок (1973 року)	29 липня 2009 року
Сінгапурський договір про право з торговельних марок (2006 року)	24 травня 2010 року

Окрім міжнародних договорів у сфері інтелектуальної власності в Україні є своя нормативно-правова база з цих питань, зокрема:

Закон України «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг» [1], Закон України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі» [2], Закон України «Про авторське право і суміжні права» [3], Закон України «Про охорону прав на промислові зразки» [4], Указ Президента України «Про затвердження положення про Державну службу інтелектуальної власності України» [5], Указ Президента України «Про заходи щодо охорони інтелектуальної власності в Україні» [6].

З огляду на кількість укладених договорів та підписаних конвенцій можна зробити висновок, що в Україні є зрушення в питанні захисту інтелектуальної власності, але система потребує допрацювання.

Правова основа захисту прав інтелектуальної власності в Україні складається з законів та багатосторонніх міжнародних договорів. Але досі не розроблено діючої конкретної моделі захисту прав інтелектуальної власності в мережі Інтернет.

На сучасному етапі розвитку комунікаційних технологій великої популярності набув обмін інформацією в мережі. Часто цей обмін відбувається безконтрольно, безперешкодно і безвідповідально, що, в свою чергу, призводить до порушення прав та інтересів власників такої інформації.

Прикладом такої ситуації може бути розповсюдження музичних творів без згоди на це автора та без сплати за можливість завантажити пісню. І найгірше в таких ситуаціях, що людина, яка розповсюджує таку інформацію, навіть не усвідомлює, що скоїла правопорушення.

Станом на 2014 рік Інтернет налічував понад 3 мільярди користувачів по всьому світу, більше ніж 14 трильйонів функціонуючих веб-сторінок, а об'єм даних взагалі сягає 1 квадрильйону гігабайт [7].

Кожен веб-сайт містить наступну інтелектуальну власність: унікальна адреса, домен, наповнення сайту або контент, дизайн та інше.

Нові технології спонукають до появи нових форм охорони інтелектуальної власності: мовлення, мультимедійні товари, мережеву комунікацію, цифрові записи.

Наслідками порушень прав інтелектуальної власності для економіки є:

1) перешкоди в промоушені брендів: дешеві копії оригінальних продуктів, низька якість підробок;

2) зламування програм забезпечення: збитки для ІТ-компаній, експорт ПО.

Основною причиною масового відтворення, підроблення або «піратства» в мережі Інтернет є те, що це дуже легко та швидко зробити. До того ж в Україні дуже низька імовірність того, що кожен окремих користувач буде покараний за незаконне розповсюдження, чи використання інтелектуальної власності.

Іншою причиною такого обігу є елементарна відсутність отримання цієї інформації легальним шляхом. Причинами відсутності такої можливості можуть слугувати важка доступність чи висока ціна. Тому користувачі мережі обирають шлях меншого опору.

Як вже зазначалося вище, охорона права інтелектуальної власності знаходиться на досить низькому рівні. Якщо вивчити питання детальніше, стає зрозуміло, що деякі правовласники не в змозі відстежити поширення об'єктів, що охороняються. Тобто вони фактично позбавлені можливості захищати свої права в цифровому середовищі.

Щоб зафіксувати випадок порушення прав інтелектуальної власності необхідно звернутися до органів внутрішніх справ, або до державних інспекторів з питань інтелектуальної власності. Вони можуть здійснити огляд веб-сайту згідно ст. 51-2 КУпАП [8].

До того ж можна сказати, що тема захисту прав інтелектуальної власності досить суперечлива для українців. Цей висновок можна зробити з соціологічного дослідження, яке проведено групою Рейтинг у березні 2012 року. З одного боку, більшість опитаних вважають, що це право повинно захищатися (80 %), з іншого – більшість не готова поважати право інтелектуальної власності інших людей (56%) і одночасно вимагають відповідальності відносно тих, хто порушуватиме вже їх право (63%) [9].

Підсумовуючи, можна сказати, що з розвитком нових технологій та глобальних комп'ютерних мереж виникає гостра потреба в захисті інтелектуальної власності. Також відкритим є питання в відстеженні випадків поширення інтелектуальної власності, тому що в Інтернеті майже все знаходиться в режимі вільного доступу.

В Україні питання захисту прав інтелектуальної власності у мережі Інтернет вже підіймалося і є відповідна нормативно-правова база, але вона не достатньо ефективна в зв'язку з тим, що громадяни України загалом

розуміють важливість права інтелектуальної власності, але не зовсім готові дотримуватися його. Тобто перед владою стоїть питання створення такої нормативно-правової бази, яка б не тільки відповідала сьогоднішнім реаліям, а й зберігала баланс інтересів, як споживача так і правовласника.

На наш погляд, для вирішення цієї проблеми необхідно досліджувати це питання детальніше та звернутися до міжнародного досвіду. І найголовніше – удосконалити нормативно-правову базу, яка регулює питання використання інтелектуальної власності в мережі Інтернет, де регламентувалися б основні положення для регулювання цієї сфери: отримання, копіювання та використання інформації, що знаходиться в мережі Інтернет.

Література:

1. Про охорону прав на знаки для товарів і послуг: Закон України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/3689-12>
2. Про охорону прав на винаходи і корисні моделі: Закон України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3687-12>
3. Про авторське право і суміжні права: Закон України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3792-12>
4. Про охорону прав на промислові зразки: Закон України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/3688-12>
5. Про затвердження положення про Державну службу інтелектуальної власності України: Указ Президента України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/436/2011>
6. Про заходи щодо охорони інтелектуальної власності в Україні: Указ Президента України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/285/2001>
7. Total number of Website & Size of the Internet as of 2014// Face Hunt Fact, Record & Mysteries. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.factshunt.com/2014/01/total-number-of-websites-size-of.html>
8. Кодекс України про адміністративні правопорушення // Відомості Верховної Ради України. – 2010. – №10. – Ст.51-2. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>
9. Захист прав інтелектуальної власності у Україні // Опитування соціологічної групи «Рейтинг», березень 2012 р. / Офіційний сайт Міністерства внутрішніх справ України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mvs.gov.ua/mvs/control/main/uk/publish/article/736188>

Науковий керівник: Ткачук Альона Сергіївна, кандидат юридичних наук, старший викладач кафедри правознавства Одеського національного економічного університету

ЗАХИСТ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ В РАМКАХ СУДОВОЇ СИСТЕМИ США

Петрова Валерія Віталіївна

студентка 5 курсу, факультет "Соціології і права", спеціальність "Правознавство", Національний технічний університет України "Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського"

Напевно в жодній країні світу не приділяється стільки уваги інтелектуальній власності як в США. Що не є дивиною, оскільки без заохочення творчої діяльності своїх громадян США навряд змогли б так швидко піднятися до одного з світових економічних лідерів, та утримувати дану позицію на протязі багатьох років.

Правова охорона об'єктів авторського права в Сполучених Штатах Америки ґрунтується на Акті про авторське право від 1976 р. (Copyright Act of 1976) – федеральному законодавчому акті, який вступив у силу 1 січня 1978 р. [1, ч. 17].

Нікого вже не дивують масштаби піратства та кількості контрафактних продуктів у світі. Так на 2000 р. музична індустрія оцінювала світовий вплив піратства в 4,2 млрд. дол. За даними Асоціації кіновиробників Америки (Motion Picture Association of America), 1 млн. фільмів розповсюджуються через мережу Інтернет щодня [2]. Нікого вже не дивують масштаби піратства: контрафактні примірники фільму "Гаррі Поттер та чарівний камінь" з'явилися в продажу в Китаю ще до прем'єрного показу фільму [3].

У США є суди двох рівнів – суди першої інстанції (таб.1) та апеляційні суди.

Суди першої інстанції		
Суди першої інстанції в штатах (State Trial Courts) Майже всі цивільні і кримінальні справи спочатку надходять до судів штатів або до місцевих судів першої інстанції. Їх, як правило, іменують муніципальними судами, графств, районними, окружними судами або	Районні суди США (U.S. District Courts) У США є 94 федеральних районних судів, які займаються розглядом цивільних і кримінальних справ, включаючи справи про порушення федеральних законів і Конституції США, а також цивільні справи, в яких протистоять один	Суд США у справах про міжнародну торгівлю (U. S. Court of International Trade) Спеціалізується на справах, пов'язаних з міжнародною торгівлею. Апеляції на його рішення надходять до Апеляційного суду федерального округу (CAFC). Суд США із розгляду

<p>головними судами першої інстанції. До 95 відсотків всіх судових справ у США слухаються в судах першої інстанції штату</p>	<p>громадяни з різних штатів і оспорується суми, що перевищують 75 тис. дол. США. (Це найпоширеніша категорія справ у районних судах США.) Більшість апеляцій з районних судів надходять в окружні апеляційні суди, а деякі направляють в апеляційний суд федерального округу.</p>	<p>претензій (U. S. Claims Court) Займається розглядом справ федерального значення на суми, що перевищують 10 тис. дол. США, конфліктів, які виносить на його розгляд Комісія із претензій, поданих індіанцями, а також справ, до яких причетні деякі державні підрядники.</p>
--	--	--

Таблиця 1.Суди першої інстанції США

Всі 94 федеральних судових райони США зведені в 12 регіональних округів (regional circuits), у кожному з яких діє Апеляційний суд Сполучених Штатів Америки (United States Court of Appeals). Апеляційний суд розглядає апеляції на рішення районних судів, розташованих на території даного округу, а також апеляції на рішення федеральних адміністративних органів. Апеляції у справах про порушення прав на винаходи передаються в особливий окружний суд – Апеляційний суд федерального округу (Court of Appeals for the Federal Circuit). Цей же суд розглядає апеляції на адміністративні рішення Відомства США з питань винаходів і торговельних марок (US Patent and Trademark Office) стосовно реєстрації прав на винаходи і торговельні марки і здійснення цих прав в Сполучених Штатах Америки [4, с. 102].

Юрисдикція федеральних судів поширюється на справи, при розгляді яких застосовуються федеральні закони – такі, як Патентні закони (Patent laws), Акт про авторське право (Copyright Act), федеральні закони про торговельні марки та комерційну таємницю [5, с.223].

Більша частина справ щодо забезпечення захисту прав інтелектуальної власності в США вирішується шляхом подання цивільних позовів або порушення кримінальних справ у судах відповідної юрисдикції.

Наприклад, розгляд справ про порушення прав на винаходи або авторських прав можуть вестися тільки у федеральних судах тому, що справи в цій сфері повністю відносяться до федеральної юрисдикції. На противагу цьому, позови про порушення прав на комерційну таємницю або торговельні марки можуть бути подані до місцевих судів, залежно від

того, згідно з яким законодавством подаються відповідні позови: за федеральним чи місцевим законодавством.

Судова практика США свідчить, що більшість спорів щодо порушення прав інтелектуальної власності просто не доходить до суду. Сторони, домовившись, приймають рішення про зняття справ із судочинства

Література:

1. Law Library of Congress / Browse the United States Code: <http://uscode.house.gov/>
2. Mazer R. From T-Shirtsto Terrorism. Washington Post, Sept. 30, 2001.
3. Chivers C. Afghan City, Free of Taliban, Returns to Rule of the Thieves. New York Times. Jan.26, 2002.
4. Захист прав інтелектуальної власності: норми міжнародного і національного законодавства та їх правозастосування / Доріс Лонг, Патриція Рей, Жаров В.О., Шевелева Т.М., Василенко І.Е., Дроб'язко В.С. Практичний посібник. – К.: «К.І.С.», 2007. – 448 с.
5. Інтелектуальна власність: Підручник / Романадзе Л.Д., Цибульов П.М., Кулініч О.О. – Херсон: Олді-плюс, 2016. – 424с.

ІНТЕРНЕТ ЯК ЗОНА РИЗИКУ ДЛЯ ОБ'ЄКТІВ ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Пліс Вікторія Ігорівна

Національний університет «Одеська юридична академія»

Об'єкти права інтелектуальної власності перебувають в безперервному розвитку, тому потребують якісної охорони і нових механізмів їх захисту. На сьогодні, найгострішою проблемою є розповсюдження світової мережі Інтернет, яка стала невід'ємною частиною розвитку суспільства і світу загалом. Проте, з використанням Інтернету, часто з'являються нові види правопорушень в сфері інтелектуальної власності, за якими законодавець не встигає виробити необхідну систему норм. Тобто, інтернет став простором, де не лише знаходиться найбільша кількість інформації та можливості її розміщення, а й зоною, де найбільше порушуються авторські права.

Як зазначає Ріппа П.С. дані, що наповнюють глобальну мережу Інтернет, тобто контент, є об'єктами авторських і суміжних прав, торговельних марок. Але для отримання доступу до цієї комп'ютерної мережі, необхідно скористатися різноманітним програмним забезпеченням, яке, в свою чергу, є також об'єктом авторського права.

В Україні авторське право регулюється Цивільним кодексом та Законом України «Про авторське право та суміжні права». Найбільшою

проблемою, яка виникає у позивача – це доказова база у таких спорах. Адже, запорукою успіху є не лише вміння правильно застосувати закон, але й вдало обґрунтувати свою позицію за допомогою належних і допустимих доказів. В українській правозастосовчій діяльності використовують низку прийомів, які дозволяють юридично закріпити відомості, розміщені в Інтернеті, щоб їх можна було використати в господарському, цивільному процесі як докази. Проте існує чимало труднощів з отриманням таких доказів, а також прогалин в законодавчій базі щодо збору таких даних.[1]

Встановлення факту використання об'єкта інтелектуальної власності може бути у процесі судового розгляду справи, шляхом заявлення клопотання про огляд та дослідження письмових і речових доказів у місці їхнього знаходження. Проте можлива ситуація, коли на час проведення огляду веб-сторінки потрібної інформації вже не виявиться, а довести, що на час подачі позовної заяви, зазначені порушення були практично неможливими.

Тому коли йдеться про судовий захист прав інтелектуальної власності у мережі Інтернет, факт порушення доречніше зафіксувати до подання позовної заяви, щоб не виникало додаткових проблем. Перше, про що подумає будь-який користувач мережі Інтернет, – це можливість зробити «скрін» Інтернет-сторінки. Проте, на жаль, такий документ не матиме доказової сили, оскільки веб-сторінки самі по собі не можуть бути доказом у справі. Але якщо такі документи (роздруківки, скріни), засвідчені уповноваженою особою за встановленою формою і скріплені офіційною печаткою на території однієї з держав – учасниць СНД, то відповідно до ст. 6 Угоди про порядок вирішення спорів, пов'язаних із здійсненням господарської діяльності від 20.03.1992, вони мають в Україні доказову силу. Так можна засвідчити скріни інтернет-сайтів, наприклад, у Росії, де відповідні повноваження надано нотаріусам та додати як доказ на обґрунтування позовних вимог в Україні. В умовах відсутності будь-яких механізмів захисту прав інтелектуальної власності у мережі інтернет, такий метод буде достатньо ефективним.

Сьогодні, законодавство України у сфері захисту прав інтелектуальної власності в мережі Інтернет знаходиться ще на етапі зародження. За останні роки робилося спроби щодо розроблення правової бази з цього питання. Це і проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо захисту авторського права і суміжних прав у мережі Інтернет», і проект Національної стратегії розвитку сфери інтелектуальної власності в Україні у період до 2020 р., проект стратегії інноваційного розвитку України у 2010-2020 рр. в умовах глобалізаційних викликів.

Щодо проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо захисту авторського права і суміжних прав у

мережі Інтернет» ,то цей законопроект, підготовлений Міністерством економічного розвитку і торгівлі України, покликаний забезпечити дотримання авторських прав у Всесвітній павутині і вивести Україну з передових позицій у списках держав-піратів. В цьому законопроекті пропонується низка нововведень: 1) закріплюється можливість нотаріусів здійснювати забезпечення доказів у мережі Інтернет шляхом складення відповідного протоколу; 2) надається можливість вимагати у постачальника послуг хостингу надання даних про власника веб-сайту; 3) надається можливість оскарження користувачем рішення про видалення чи унеможливлення доступу до інформації, що порушує авторські або суміжні права (інформацію може бути відновлено протягом 10-14 днів, якщо суб'єкт, який подав скаргу, не розпочне судове оскарження). Проте, як безумовно позитивні нововведення, існує також негативний момент, який полягає в пов'язаних з забезпеченням анонімності у мережі. Так, поруч з таким способом захисту авторського права як вимога видалення чи унеможливлення доступу до інформації, проваджується можливість вимагати надання інформації, що ідентифікує користувача, який розмістив на веб-сайті інформацію, що порушує авторське право. Можливість звертатися з такою вимогою у позасудовому та судовому порядкух разом з вимогою про видалення інформації суттєво обмежує легітимні очікування користувачів Інтернету на анонімність та захист власних персональних даних.

Отже, щоб зменшити кількість порушень авторських прав в мережі Інтернет, необхідним є прийняття Закону, який би чітко регулював питання, які є проблемними не лише під час їх реалізації, але й коли мова йде про судовий захист. На нашу думку доцільним було б посилити санкції за такі правопорушення, щоб запобігти їх в подальшому. Також, важливим етапом є створення громадських організацій, які могли б здійснювати контроль в цій сфері. Міжнародне співробітництво щодо охорони та захисту прав інтелектуальної власності є неменш важливим, адже більшість країн Європи вже займаються цими питаннями і частково можуть контролювати процеси щодо законного обміну інформацією в мережі Інтернет і забезпечити захист прав авторів в цифровому середовищі.

Література:

1. Цибульов П.М. та ін. Управління інтелектуальною власністю/За ред. П.М. Цибульов: монографія. – К.: «К.І.С.», 2005. – 448с.

Науковий керівник: Бігняк Олександр Валентинович, кандидат юридичних наук, доцент, Національний університет «Одеська юридична академія»

ЗМІСТ

Теорія та історія держави і права. Історія політичних і правових вчень. Філософія права

Наконечна Анна Михайлівна ДЕЯКІ АСПЕКТИ "ВЗАЄМОДІЇ" ПРАВ ЛЮДИНИ І ПОТРЕБ.....3

Конституційне право. Конституційне процесуальне право. Міжнародне право

Семенікова Анна Сергіївна УГОДА ПРО АСОЦІАЦІЮ МІЖ УКРАЇНОЮ ТА ЄС ЯК ОСНОВА НОРМОТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ.....8

Цивільне та сімейне право. Цивільне процесуальне право. Комерційне право. Житлове право. Зобов'язальне право. Міжнародне приватне право

Зіньова Ольга Сергіївна ПРАВО НА МЕДИЧНУ ДОПОМОГУ.....11

Іванюта Наталя Валеріївна ПРИНЦИП АКЦЕСОРНОСТІ В СИСТЕМІ ЗАХИСТУ ПРАВ КРЕДИТОРІВ В УКРАЇНІ.....12

Мережко Катарина Андреевна ОСОБЕННОСТИ ПРАВОВОЙ ОХРАНЫ ХОРОШО ИЗВЕСТНЫХ ТОРГОВЫХ МАРОК В УКРАИНЕ.....16

Полякова Олександра Борисівна ЩОДО ПИТАННЯ НАЛЕЖНОГО ПОВІДОМЛЕННЯ ВІДПОВІДАЧА ПРО ЧАС ТА МІСЦЕ СЛУХАННЯ СПРАВИ.....19

Яненко Анастасія Вадимівна ПРИНЦИПИ ГЛАСНОСТІ ТА ВІДКРИТОСТІ СУДОВОГО РОЗГЛЯДУ В СВІТЛІ ЄВРО ІНТЕГРАЦІЇ.....21

**Кримінальне право. Кримінальне процесуальне право.
Криміналістика. Криминологія. Кримінально-виконавче право**

<i>Ваканич Олександр Васильович</i> ЕКСПЕРТИЗА МЕТАЛІВ І СПЛАВІВ ПІД ЧАС РОЗСЛІДУВАННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ЗАМАХІВ НА КУЛЬТУРНІ ЦІННОСТІ.....	24
<i>Готвянська Марина Анатоліївна</i> ХАРАКТЕРИСТИКА ОСОБИ НЕПОВНОЛІТНЬОГО, ВТЯГНЕНОГО У ЗЛОЧИННУ ДІЯЛЬНІСТЬ (ОКРЕМИЙ АСПЕКТ).....	25
<i>Марчук Олександр Петрович</i> ВИКОРИСТАННЯ МОДЕЛЮВАННЯ ПІД ЧАС РОЗСЛІДУВАННЯ КРАДІЖОК КУЛЬТУРНИХ ЦІННОСТЕЙ ІЗ КУЛЬТОВИХ СПОРУД.....	27
<i>Стати Виталий Анатольович</i> ОТВЕТСТВЕННОСТЬ ЗА НАРУШЕНИЕ БЮДЖЕТНОГО ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВА УКРАИНЫ И РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА.....	32
<i>Хаткевич Елена Петровна</i> СПОРНЫЕ ВОПРОСЫ ПРЕДЪЯВЛЕНИЯ ДЛЯ ОПОЗНАНИЯ ПРЕДМЕТОВ В УГОЛОВНОМ ПРОЦЕССЕ УКРАИНЫ И РЕСПУБЛИКИ БСЛАРУСЬ.....	37
 Адміністративне право. Адміністративне процесуальне право. Митне та податкове право. Муніципальне право	
<i>Білик Іван Володимирович</i> АДМІНІСТРАТИВНІ ПОСЛУГИ В ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ.....	41
<i>Дуравкін Павло Михайлович</i> НАДАННЯ БЕЗПОВОРОТНОЇ ФІНАНСОВОЇ ДОПОМОГИ ЗА ДОГОВОРОМ ДАРУВАННЯ – ВПЛИВ НА КОРИГУВАННЯ ФІНАНСОВОГО РЕЗУЛЬТАТУ ДО ОПОДАТКУВАННЯ.....	43
<i>Коломієць Андрій Миколайович</i> УДОСКОНАЛЕННЯ ЗАГАЛЬНИХ ПРАВИЛ НАКЛАДАННЯ АДМІНІСТРАТИВНИХ СТЯГНЕНЬ.....	47
<i>Ситник Богдан Іванович</i> АДАПТАЦІЯ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ ДО ЄВРОПЕЙСЬКИХ ЦІННОСТЕЙ.....	50

Співак Ірина Вікторівна МИТНЕ ЗАКОНОДАВСТВО СТОСОВНО
ЗАХИСТУ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ.....52

Цісар Ганна Ігорівна, Мазур Яніна Петрівна ЄВРОПЕЇЗАЦІЯ
ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ В КОНТЕКСТІ
ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ.....56

Екологічне право. Земельне право. Аграрне право

Єгоров Єгор Сергійович ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ У ГАЛУЗІ
АВТОМОБІЛЬНОГО ТРАНСПОРТУ.....58

Лозо Олена В'ячеславівна ЛАНДШАФТ В ЕКОЛОГІЧНИХ
ПРОГРАМАХ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ.....61

Павленко К.І. ПРОБЛЕМА БРАКОНЬЄРСТВА В УКРАЇНІ:
СУЧАСНИЙ СТАН ТА ШЛЯХИ ВИРІШЕННЯ.....69

Шумейко Денис Сергійович НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ ПРОБЛЕМИ
ПРИВАТИЗАЦІЇ ЗЕМЕЛЬ.....71

Фінансове право. Банківське право

Власова Ольга Сергіївна АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ДІЯЛЬНОСТІ
ПЕНСІЙНОГО ФОНДУ УКРАЇНИ.....73

Митошоп Владислав Володимирович ЗВ'ЯЗОК ІНВЕСТИЦІЙНОГО
БАНКІНГУ ТА АДВОКАТСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В США ТА
ЄВРОПІ.....77

Хатнюк Наталія Сергіївна ІННОВАЦІЇ ПОДАТКОВОГО
ЗАКОНОДАВСТВА В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ
ПРОЦЕСІВ.....80

Господарське право. Господарське процесуальне право

Катрич Анастасія В'ячеславівна СПІВВІДНОШЕННЯ НОРМ МАТЕРІАЛЬНОГО ТА ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ПРАВА У ГОСПОДАРСЬКОМУ СУДОЧИНСТВІ.....83

Пігарева Галина Іванівна ДІЯ МІЖНАРОДНИХ ДОГОВОРІВ ТА ЗВИЧАЇВ ЗА УЧАСТЮ ІНОЗЕМНОГО ЕЛЕМЕНТА В ГОСПОДАРСЬКОМУ СУДОЧИНСТВІ: ЗАГАЛЬНІ АСПЕКТИ.....85

Судові та правоохоронні органи. Адвокатура

Черепій Ольга Сергіївна ДОКУМЕНТНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ.....89

Право інтелектуальної власності та його захист. Інформаційне право

Гилерман Анна Геннадієвна ОСОБЕННОСТИ ПРАВОВОЙ ОХРАНЫ НЕТРАДИЦИОННЫХ ОБЪЕКТОВ ИНТЕЛЛЕКТУАЛЬНОЙ СОБСТВЕННОСТИ.....92

Жарко Ольга Григорівна ПРАВОПОРУШЕННЯ У ЦИВІЛЬНИХ ВІДНОСИНАХ СПІВАВТОРСТВА.....95

Малий Данііл Володимирович ЗЛОВЖИВАННЯ АВТОРСЬКИМ ПРАВОМ У МЕРЕЖІ YOUTUBE.....97

Набієва Айша Ельварівна ОСОБЛИВОСТІ ЗАХИСТУ ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ В МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ.....101

Петрова Валерія Віталіївна ЗАХИСТ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ В РАМКАХ СУДОВОЇ СИСТЕМИ США.....106

Пліс Вікторія Ігорівна ІНТЕРНЕТ ЯК ЗОНА РИЗИКУ ДЛЯ ОБ'ЄКТІВ ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ.....108

Підписано до друку 05.12.2016
Формат 60x84/16. Папір офсетний. Друк на дублікаторі.
Умов.-друк. арк. 4,5. Обл.-вид. Арк 4,95.
Тираж 60 прим.

Віддруковано ФО-П Шпак В.Б.
Свідоцтво про державну реєстрацію № 073743
СПП № 465644
Тел. 097 299 38 99, 063 300 86 72
E-mail: tooums@ukr.net

